

Luka Jwumpe Nintanmpe

Jwun_ƙkanni

Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè séme_ƙni fun_ƙo jwumpe e ke

Luka na mpyi wempyi, Yahutu bà u mpyi u wi me. Mpii pi nye pi nye Yahutuu me, Luka la mpyi si Kile Jyaji Yesu kyaa jwo pir'á. Lire kurugo mpii pi à Yesu nya maa lógo u jwò na ke, u à file pire na maa Yesu karigii yyaha cya pir'á.

Yesu à si fòñofee pyenge. Mpànahabii pi à sì mpànahabii ke, pir'á u zìñ'á fyánha a jwo. Kile nye a sùpya p'wóñò sùpya na me, u à jwo na shin maha shin u à uye cè kapimpyiye maa nye Yesu na ke, urufoo sí nùmpañja ta. Fòñofe_ƙbii ná yampii ná nàñkopyire ná lenkwucyeebii ná círìmpii ná zàmpe_ƙnbii ná supyishin_ƙ san_ƙi u mpyi u nye laage e pìl'á me, pire puni kyaa mpyi a táan Yesu á. Tèni i Yesu à kwòro cige na ke, mpii pi à u kwòro ke, u à Kile jáare na u yáfa pire na.

Yesu à jè a fworò kwù_ƙi i ke, u à uye cyèe u cyelempyibii na, maa pi pyi na pi tèn Zheruzalemu kànhe e, pi i Kile Munaani sige, Kile mpyi a lire ndemu jwòm_ƙe l'wó pí á ke. Yesu à puru jwo ke, maa dùg'a kàre nìnyin_ƙ na, pi jyi_ƙ na.

Karigii cyi à pyi lire kàntugo ke, Luka à cyire séme séme_ƙni waber'e, uru mege na nye: «Yesu Tun-
ntunmpii Kapyin_ƙkii Sem_ƙni».

Luka séme_ƙni kaseme_ƙni

1-3 Yyaha yyére shinji Tofli, karigii cyi à pyi naha wuu yyére ke, cyire cyii mii nyé na sémeni si ntun mu á. Shinnyahara mú à cyii séme cyire karigil'e, mà tàanna ná sùpyire cyi jwuṅkanni i, mpiimu nyii na cyi pun'à pyi ke, ná pire pi à pa mpyi Jwumpe Nintanmpe jwufeebii ke. Lire e mii mú à li ta kacenne maa cyi yyaha cya fo cyi tasiige e maa cyi yal'a séme si ṅkan mu á,

4 bà mu si mpyi si li cè na karigii cyi à jwo mu á ke, na cyire na nyé sèe mε.

Kile mèlεkeji wà à Yuhana Batizelipyiṅi ziṅi kyaa jwo

5 Tèni i Erōdi mpyi Zhude kùluni saanji ke, Kile sáragawwuṅi wà na mpyi Abiya u sáragawwukuruṅke e, u mεge mpyi Zakari. U cwōṅi mpyi Arōn tùluge shin, u mεge sí mpyi Elizabeti.

6 Pi mú shuunniṅi mpyi a tí Kafoōṅi Kile yyahe taan, pi mpyi a u ṅwōmεeni cù karigii puni i, marii u toṅi kurigii puni ṅaare.

7 ṅka pyà mpyi pi á mε, ṅaha na yε Elizabeti mpyi cijiriṅε. U ná u poōṅi mú sí mpyi a lye a kwò.

8 Canṅka Zakari mpyi sáragawwubaaraṅi na Kile yyahe taan, ṅaha na yε màhani mpyi a nō pi sáragawwukuruṅke na.

9 Mà tàanna ná sáragawwuubii làdaabil'e, pi mpyi maha ṅkyaanlwooni tèg'a sáragawwuṅi wà cwōṅnrō, ur'a sì jyè Kileṅaarebage funṅke e maa wusunāṅi súugo. Nyé ka kuru canṅke wuṅi si mpa bê Zakari na.

10 Mà u yaha u u wusunāṅi súuge, sùpyire puni mpyi ntàani na na Kile ṅáare.

11 Ka Kafoonji Kile mèlekenji wà si mpâl'a fwooro Zakari na, maa yyére wusunani tasogoge kàniņe cyage na. 12 Zakari à u n̄ya ke, maa fyá sèl'e.

13 Ka mèlekenji si u pyi: «Ma hà vyá mε Zakari, Kile à mu n̄arege lógo. Mu cwoņi Elizabeti sí mu kan pùnambile na, maa li mεge le Yuhana.

14 Uru pyàņi ziņi kani sí n-pyi mu á funntanga ná múguro kyaa. Li mú sí n-pyi shin̄yahara á funntanga kyaa,

15 n̄aha na ye u sí n-pyi shinbwo Kafoonji Kile yyahe taan. U sí raa sinmpe pà tufiige byii mε. Kile Munaani sí u n̄i t̄erigii puni i, ali mà u yaha zimbaa.

16 U sí Izirayeli shīinbii niņyahamii yyaha k̄ēnņe Kafoonji pi Kilenji á.

17 U kapyīn̄kii sí n-pyi Kile t̄unntun̄niEli wogigii fiige. Bà Kile Munaani mpyi a fyânha a fânhe kan Eli á mε, amuni li sí fânhe kan u á, u u Kafoonji kuni bégele, u u tiibii ná pyībii shwòh̄oņi yaa. Mpii pi à n̄ūh̄o kyán Kile na ke, u sí pire k̄ēnņe n-pyi shintiili, sí supyishiņi wà bégele n̄jaha Kafoonji yyaha na.»

18 Ka Zakari si jwo mèlekenj'á: «Di mii sí puru s̄ēņi cè n-jwo ye? Naha kurugo ye mii ná na cwoņi sh̄iņ'á tòro zi taan.»

19 Ka mèlekenji si u pyi: «Mii u n̄ye Gabiriyeli. Mii u n̄ye Kile taan u t̄unnture laage e. U à mii tun mii u pa mpe jwumpe nintanmpe jwo mu á.

20 Mu n̄ye a n̄en'a t̄ēn mii n̄w̄mugure taan mε, mà li ta nde mii à jwo mu á ke, li sí n-pyi li t̄ēpyil'e. Lire kurugo mu sí n-pyi búbu, mà lwó numε na fo mà sà yaa ná li t̄ēpyiini i.»

21 Lire t̄ēni mpyi a s̄ùpyire puni ta ti i Zakari sigili

na ñkànre, ñaha na yε u mpyi a mɔ Kileñaarebage funṅke e. U mɔñi mpyi a pi puni p̄a.

22 U à jà a pa fworò ke, ka u u mpyi búbu, u ñye a jà a jwo ná pi e mε, ka pi i ñcè na Kile à kani là cyêe u na Kileñaarebage funṅke e. Ka u u wá na yu ná cyeyi i.

23 Ñye Zakari sáragawwubaarañi canmpyaagil'à fûññò ke, ka u u ñkàre pyεngε.

24 Canmpyal'à tòro ke, ka u cwoñi Elizabeti si laa ta, maa ñwòhò yìñye kanjkuro funṅ'i. Maa jwo uye funṅ'i:

25 «Kile à ñwò mii na ná nde e de! U à mii pyìtambaani silege láha mii na sùpyire ñyii na.»

Kile mèlekεñi wà à Yesu zinjì kyaà jwo

26 Ñye Elizabeti laani yìñke baani woge e, ka Kile si u mèlekεñi Gabiriyeli tun Galile kùluni kànhe kà na, ku mege ñye Nazareti.

27 Pùcwoñi wà u mpyi wani, u mege mpyi Mariyama. Saanñi Dawuda tùluge shinñi Yusufu tàcwo u mpyi u wì.

28 Ka mèlekεñi si jyè uru pùcwoñi yyére, maa jwo: «Mii à mu shéere, Káfoonji Kile à ñwò mu na maa mpyi ná mu i.»

29 Ka puru jwumpe si Mariyama funṅò wwòonṅò sèl'e, ka u u wá na uye yíbili uru fwùñi ñùñke na.

30 Ka mèlekεñi si yi jwo u á: «Ma hà vyá mε Mariyama, Kile à ñwò mu na.

31 Mu sí laa ta, li sí n-si pùnambile, maa li mege le Yesu*.

* **1:31** Yesu mege ñwòhe ku ñye: «Káfoonji Kile u ñye Shwofoonji.»

32 U sí n-pyi shinbwo, u mege sí n-le Kilenji nìnyi wuñi Jyaji. Kafoonji Kile sí u tulyage Dawuda saanre fânhe kan u á.

33 U sí n-pyi Yakuba shinj† jùñḡ na fo tèekwombaa. U fânhe sì n-kwò me.»

34 Ka Mariyama si yi jwo mèlekɛñ'á: «Di lire sí n-pyi n-jwo ye? Naha kurugo ye mii sàha ñkwò a nò cè me.»

35 Ka mèlekɛñi si u pyi: «Kile Munaani sí n-pa n-tèen mu jùñ'i. Kilenji nìnyi wuñi u síñi sí n-pyi mbyime fiige mu jùñ'i. Lire kurugo pyàñi mu sí n-si ke, uru sí n-pyi Kile wu, u mege sí n-le Kile Jyaji.

36 Mu cìmpworocwoñi Elizabeti, uru nìnjyenkwonji mú à laa ta, u sí pùnambile si. Sùpyire mpyi na uru ñgemu sônñi cijirinje ke, u laani yibaani woge ku nyε ñke.

37 Sèenji na, kyaa nyε na Kile jini me.»

38 Ka Mariyama si yi jwo u á: «Kafoonji bilicwo u nyε mii, Kile u li pyi mii á bà mu à yi jwo me.» Ka mèlekɛñi si yîri u taan maa ñkàre.

Mariyama à sà fworo u cìmpworocwoñi Elizabeti na

39 Cyire canmpyaagil'e, ka Mariyama si yîr'a fyâl'a kàre janyì kùluni i, Zhude kànhe kà na.

40 Maa jyè Zakari pyenge e, maa Elizabeti shéere.

41 Tèni i Elizabeti à Mariyama fwùñi lógo ke, ka u pyàñi si nyàha u funñke e. Ka Kile Munaani si Elizabeti ní,

† 1:33 Yakuba shiinbii pi maha mpyi Izirayeli shiinbii.

42 ka u u jwo fànha na Mariyama á: «Kile à jwó le mu á mà tòro cyeebii puni taan! Pyàñi mu sí n-si ke, Kile sí jwó le ur'á mú!

43 Jo u nyε mii, fo mii Kafoonji nunji yabiliñi u pa mii yyére ye?

44 Naha kurugo ye mii sí yi jwo mu á, tèni i mii à mu fwùñi lógo ke, funntang'à mii pyàñi pyi u à nyàha mii funñke e.

45 Mu wuun'à jwɔ, naha na ye kani jwɔmɛeni Kafoonji Kile à lwó mu á ke, mu à jɛn'a dá lire na.»

Mariyama à Kile kêe

46 Nyε ka Mariyama si jwo:

«Mii à Kafoonji Kile kêe ná na zòmbilini puni i,
47 mii funñke naha a táan sèl'e mii Shwofoonji Kile kurugo.

48 Naha na ye mii u nyε u bilicwonji ke, u à jɛn'a jwɔ mii na, maa kacɛnne pyi mii na, mii ná na cyɛɛmpe puni i.

Mà lwó numε na,
tìñi nimpañi sùpyire puni sí n-pa raa ñko na mii wuun'à jwɔ.

49 Naha kurugo ye Kile Siñi Punifol'à kabwɔhii pyi mii á,
u mɛg'à táan.

50 Mpii pi maha fyáge u na ke,
u maha pire jùñaara taa tèrigii puni i, maa kacɛnñkii pyi pi á.

51 U maha kakyanhala karigii pyi ná u cyεge fànha nyahaga woge e.
Mpii pi nyε ná yàmpeente funñke e ke,
u maha pire tîn a caala.

52 U maha fànhafeebii tîrig'a lwó pi fànhe juy'i,

mpii pi à piye tîrige ke, u maha pire dùrugo.

⁵³ U maha yacɛɲɲi kaan kategefeebil'á fo maha pi funɲi ɲiɲe.

U maha nàfuufeebii cyɛɲgaya wuubii yare pi i ɲkèɛge.

⁵⁴⁻⁵⁵ Nwɔmɛɛni u mpyi a lwó wuu tulyey'á ke, u à lire fûɲɔ.

U à pa u báarapyiibii Izirayeli shiinbii tège

U maha kacɛɲɲkii pyi Ibirayima

ná u tûlug'á tèrigii puni i.»

⁵⁶ Nye ka Mariyama si ɲkwôro Elizabeti yyére fo mà nɔ yiɲye taanre fiige na, lire kàntugo maa núr'a kàre u kàɲhe na.

Yuhana Batizelipyiɲi zɲi kani

⁵⁷ Nye Elizabeti tètigen'à pa nɔ ke, ka u u si pùnambile.

⁵⁸ Tèni i Elizabeti tɛɛɲɲɛbii ná u cìnmpyiibil'à lógo na Kafoonji Kile na wá à kacɛɲɲɛ nimbwoo pyi u na ke, ka li i mpyi u ná pi á funntanga nimbwɔhɔ.

⁵⁹ Pyàɲi zɲi canmpyibaatanrewuuni na, ka pi i ɲkàre u takwɔnge e. Pi la mpyi si u tuɲi Zakari mɛge le u na,

⁶⁰ ka pyàɲi nuɲi si jwo: «ɔnhɔ, u mɛge sí n-le Yuhana.»

⁶¹ Ka pi i u pyi: «ɲka kuru mɛge fiige ɲye mu sùpya na mà dɛ!»

⁶² Ka pi i Zakari búbu wuɲi kà, maa u yíbe pyàɲi mɛge nà.

⁶³ Ka u u pi pyi pi kwɔɔgɔ lwó a kan ur'á. Pi à pa ná k'e ke, ka u u yi séme ku na: «Pyàɲi mɛge sí n-le Yuhana» ka li i pi puni pâa.

⁶⁴ Nye lire tènenuuni i, ka Zakari ɲjini si sàɲha, ka u ɲwɔge si múgo, ka u u wá na yu marii Kile pêre.

65 Ka cyire karigii si u tɛɛɲɛɛbii ná u kwùumpe shiinbii kàkyanhala, fo mà sà nɔ Zhude ɲaɲyi cyeyi kànyi puni na. Pi puni mpyi na cyire karigii shɛɛnre yu pi bàraɲwɔyi i.

66 Ka lire kani lógofeebii puni si li yaha piye funɲ'i, marii sônɲi li na. Pi shin maha shin mpyi na uye yíbili: «Ŋge pyàɲi sí n-pyi ɲaha shi be?» Sèɛɲi na, Kafoonɲi Kile cyɛge mpyi ná u e.

Zakari à Yesu mpaɲi kyaa jwo

67 Nyɛ ka Kile Munaani si pyàɲi tunɲi Zakari ɲi, maa u pyi u à mpe jwumpe jwo:

68-69 «Wuu Kafoonɲi Kile kêe,

Izirayɛli shiinbii u Kilenɲi,

ɲaha na yɛ u à Shwofoo niɲcɛɲɲɛ yige

u báarapyiɲi Dawuda tùluge e mà kan wuu á.

U à pa si mpa u shiinbii tɛge

si pi ɲùɲɔ wwû bilere e.

70 Uru shɛɛnre Kile tùnntunmpii mpyi a jwo fo tèmɔni i

71 na u sí wuu yige wuu zàmpɛɛnbii cye e,

wuu kyal'à pɛn mpiimu á ke, si wuu shwɔ pire na.

72 Lire cye kurugo, u à kacɛɲɲɛ pyi wuu tulyeyi na.

Nde u mpyi a jwo u tunmbyaare tooy'e ke, u à lire

pyi.

73-74 U mpyi a ɲwɔmɛɛni ndemu lwó wuu tulyage Ibirayima á,

na u sí wuu yige wuu zàmpɛɛnbii cye e,

bà wuu si mpyi s'a uru pêre fyagara baa mɛ,

u à lire pyi.

75 Kile à lire pyi bà wuu si mpyi s'a katiigii pyi u yyahe taan,

si ntaha uru kanni fye e wuu shìɲi puni i mɛ.»

⁷⁶ Lire kàntugo ka Zakari si jwo u pyàṅ'á:
«Mii pyàṅi, pi sí n-pa raa mu pyi Kilenji ñṅyi wuṅi
tùntunṅi,
ṅaha na yε mu sí n-pa ṅaara Kafoonji yyaha na, si u
kuni yaa.

⁷⁷ Mu sí yi yyaha jwo Kile wuubil'á na
u sí pi kapegigii yàfa pi na, si pi shwɔ.

⁷⁸ Wuu Kilenji ṅṅaare ná u kacεṅkii kurugo,
u à bèεṅmpe yige wuu á mà yíri ñṅyiṅi na, mu à
jwo canṅa ṅyiini ñwovorɔṅni.

⁷⁹ Mpii pi mpyi a tēεṅ kwùṅi numpini i ke, u à
bèεṅmpe yige pir'á.

U à yyεṅṅke kuni le wuu taan.»

⁸⁰ Nyε uru pyàṅi mpyi na lyεge, Kile Munaani sí
i fāṅhe kaan u á. Ka u u ṅkwôro sige funṅke e fo mà
sà nɔ u tēcyeeni na Izirayeli shiinbii na.

2

Yesu zĩṅi kani

(Macwo 1.18-25)

¹ Nyε tēni là à pa nɔ, ka saanbwɔhe Ogusiti si
tùnturo tun na sùpyire puni mēyi yi séme.

² Lire l'á pyi mēsemēni ñṅcyiini, l'á pyi mà Kirin-
isi ta Siri kini ṅṅṅ na.

³ Sùpyire puni mpyi na sì na pi mēyi sémēni pi
tukanyí na.

⁴ Ka Yusufu si yíri Nazarēti kànhe e Galile kùluni
i mà kàre saanṅi Dawuda kànhe na, Betilēhemu i,
Zhude kùluni i, ṅaha na yε Yusufu mpyi Dawuda
tùluge sùpya.

⁵ U ná u tàcwoṅi Mariyama mpyi a kàre wani
mēyi zēmēṅi kurugo. Mariyama laa wuṅi u mpyi.

6 Mà pi yaha Betilehemu i, ka Mariyama laani tèesini sí nò.

7 Ka u u jyanj niŋcyiŋi si, maa u le v àanŋyi i mà sínniŋe yatòore yabyage funŋ'i, ŋaha na ye pi mpyi a tatirige ta n àmpwuunbii tashwònge e me.

Kile mèlekɛŋi wà à Yesu ziji kyaa jwo mp ànahabii pìl'á

8 Nyɛ mp ànahabii pìi na mpyi puru kwùmpe e. Pi mpyi maha shwùn ŋyii na sige e, marii pi mp àabii saŋcwòŋŋi sigili.

9 Ka Kafoonj Kile mèlekɛŋi wà si uye cyêe pi na, ka Kafoonj Kile sìnampe b ènmpe si mîni kuru cyage e mà pi kwûulo, ka pi i fyá sèe sèl'e.

10 Ka mèlekɛŋi si yi jwo pi á: «Yii àha vyá me, mii sí múguro kyaa nimbwoo jwo yii á, lire sí n-pyi yii shiŋi puni wuu.

11 Niŋjaa numpilage yabilŋi i, Shwofol'à si yii á Dawuda k ànhe na. Uru u nyɛ Kile Niŋcwònròŋi ná Kafoonj.

12 Amɛ yii sí li cè, yii sí p àmpinŋyega ta pi à le a sínniŋe v àanŋyi i yatòore yabyage k'e.»

13 Lire t èni i, ka mèlekɛkurunɔ nimbwòhɔ si mp àl'a pa binni uru mèlekɛŋi taan, marii Kile p ère na:

14 «P ènte ti taha Kile na n àŋyiŋi na.

Mpii kyaa l'à táan Kile á ke, yyeŋinke ku pyi ŋinke na pire shwòhòl'e.»

15 T èni i mèlekɛɛbil'à y àri mp ànahabii taan mà dùgo n àŋyiŋi na ke, ka mp ànahabii si yi jwo piy'á: «Yii a wá, wuu u shà Betilehemu i, Kafoonj Kile à wuu pyi wuu à kani ndemu cè ke, wuu u sà lire wíi.»

16 Ka pi i fyâl'a kâr'a sà Mariyama ná Yusufu ta wani, maa pìnmpinnyege nizinnage nya yatœre lùbyakwœge funŋ'i.

17 Pi à pìnmpinnyege nya ke, jwumpe Kile mèlɛkɛŋi mpyi a jwo pi á ku kyaa na ke, ka pi i puru puni jwo,

18 ka li i mpyi kakyanhala pu lógofeebii pun'á.

19 Nka Mariyama wi ke, ur'à cyire karigii yaha u yákiliŋi na, marii sônŋi cyi na.

20 Lire kântugo ka mpànahabii si núr'a kàre pi tayirige e, pi mpyi na Kile pêre marii u kêre pi karigii nindogogii ná niŋyagii kurugo. Cyire karigil'à pyi bà Kile mèlɛkɛŋi mpyi a cyi jwo mɛ.

Pi à kàre ná Yesu pìnmpinnye wunji i Kileŋaarebage
e

21 Pyàŋi canzege canmpyibaatanrewuuni na, ka pi i u kwòŋ, maa u mɛge le Yesu. Kile mèlɛkɛŋi mpyi a kuru mɛge le pyàŋi na mà jwo u nunji u u laani ta ke.

22 Nye mà tàanna ná MusaSaliyaŋi i, sìiveente canmpyaagil'à kwò ke, ka Yusufu ná Mariyama si ŋkàre Zheruzalɛmu kànhe e ná pyàŋi i mà sà ŋkan Kafoonji Kile á,

23 bà l'à séme Kafoonji Kile Saliyaŋi i na: «Pùnampyire niŋcyiire puni sí n-pyi Kafoonji Kile woro*.»

24 Sárage kyaa Kafoonji Kile mpyi a jwo Saliyaŋi i mà yyaha tíi ná sìivoonji tufeempe kani i ke, pi à kuru wwû mú. Kuru sárage ku mpyi: «Sanmpanra shuunni, lire nye mɛ sanmpanmpwɔrɔŋjaara shuunni†.»

* 2:23 Ekizodi 13.2, 12 † 2:24 Levitiki 12.8

²⁵ Nàŋi wà na mpyi wani Zheruzalemu i, u mεge mpyi Simiyɔn. U mpyi a tíi maa fyáge Kile na. U mpyi na Izirayeli shiinbii Tεgefooŋi mpaŋi sigili. Kile Munaani mpyi ná u e.

²⁶ L'à li cyêe u na na u sì n-kwû ná u nyε a Kafooŋi Kile Nijcwɔnrɔŋi nya mε.

²⁷ Nyε tɛni i Yesu sifeebil'à sà nɔ ná u e Kileŋaarebage e Kile Saliyaŋi karigii mεε na ke, ka Kile Munaani si Simiyɔn yyaha cû a lɛŋε Kileŋaarebage e.

²⁸ Ka u u pìnnmpinnyεge cû u cyeyi i, maa Kile kêe na:

²⁹ «Kafooŋi Kile, mii u nyε mu báarapyiŋi ke, numε mu sí n-jà mii yaha mii u kwû yyeŋiŋke e, nde mu à jwo ke, mu à lire pyi a kwò,

³⁰ ŋaha na yε Shwofooŋi mu à tun ke, mii nyiin'à uru nya nijjaa.

³¹ Nge mu à kan diŋyεŋi sùpyire shiŋi puni kurugo ke,

³² u sí n-pyi bèenmε mpemu pu sí mu cyêe supyishiŋi puni na ke,

Izirayeli shiinbii pi nyε mu wuubii ke, si pire mεge pyi ku táan.»

³³ Puru jwumpe Simiyɔn mpyi a jwo Yesu kyaa na ke, puru mpyi a Yesu sifeebii kàkyanhala.

³⁴ Ka Simiyɔn si jwó le pi á, maa yi jwo Yesu nuŋi Mariyama á: «Ŋge pyàŋi kapani li nyε Izirayeli shiinbil'á, mà shinŋyahara cyán si shinŋyahara yîrige. U sí n-pyi kacyeele, ŋka pìi sí n-cyé li na.

³⁵ Lire pyiŋkanni na, supyiŋyahara funzɔŋɔre sí n-yige cyíinŋi na. Mu wi ke Mariyama, kani là sí n-pa mu súugo ma zòŋi na, mu à jwo kàshikwɔŋŋwɔ l'à mu sú u na.»

³⁶⁻³⁷ Cijnjyeni wà na mpyi wani, u mpyi a yyee beecyeere ná sicyeere (84) kwò, uru na mpyi Kile túnntunṅò, u mege mpyi Ana. U tunji mege mpyi Fanuweli. Asheri tüluge sùpya u mpyi u wi. Uru ceeni mpyi a yyee baashuunni pyi nàmbage e, ka u pooṅi si ṅkwû. Ka u u ṅkwôro nò baa. Pilaga bâra canṅa na, u mpyi maha mpyi súnleni ná Kileṅarege na Kileṅarebage e.

³⁸ Uru cijnjyeni mú à sà Yesu sifeebii ta wani, maa Kile kêe, mpïi pi mpyi na Zheruzalemu kànhe shiinbii ñṅgwuure sigili ke, maa Yesu kyaa jwo pir'á.

³⁹ Nyε Yusufu ná Mariyama à Kafooṅi Kile Saliyaṅi kurigii puni ṅaara a kwò ke, maa núr'a kàre Nazarēti i, pi kànhe na, Galile kùluni i.

⁴⁰ Pyàṅi mpyi na lyεge ná fànhe e, u yákiliṅi mpyi a pēe sèl'e. Kile mpyi a ṅwò u na maa mpyi ná u e.

Yesu ná u sifeebil'à kàre bilereṅkwonji kataanni na

⁴¹⁻⁴² Yyee maha yyee, Yesu sifeebii mpyi maha ṅkàre ná u e Zheruzalemu kànhe e bilereṅkwonji kataann'á mà tàanna ná Yahutuubii làdaṅi i. Nyε yyeeni kataann'á pi à kàre mà Yesu shìṅi yaha yyee ke ná shuunni na ke,

⁴³ lire kataann'à pa ṅkwò, ka pi i nùru na ṅkèεge ke, ka Yesu si ntèen Zheruzalemu i u sifeebii pàama.

⁴⁴ Pi mpyi na sônṅi na Yesu ná pire shèreṅfeebii pi sí n-ta pi i ma siṅcyan. Pi à ṅaara a canṅke kwò, pi nyε a u ṅya me, ka pi i wá na u caa pi cìṅmpyiibii ná pi shincempii shwòhòl'e.

⁴⁵ Pi à u cya a kànha pire shwòhòl'e ke, maa nùru na u caa na ṅkèεge Zheruzalemu i.

⁴⁶ Canmpyaa taanre tatoroge e, ka pi i sà u ta u à tèn Kileñaarebage e Kile Saliyaŋi cyelentiibii shwòhòl'e, marii pi jwumpe núru, marii pi yíbili.

⁴⁷ Mpii pi mpyi na u jwumpe núru ke, u yákilifente ná u jwòshwòore mpyi a pire puni kàkyanhala.

⁴⁸ Tèni i u sifeebil'à u nya ke, ka li i mpâa pi e, ka u nuŋi si u pyi: «Yesu, naha mu à pyi ná wuu e ame ye? Mii ná mu tuŋi funmpen wuubii mpyi na mu caa.»

⁴⁹ Ka u u pi pyi: «Naha na yii nye na mii caa ye? Yii nye a cè na mii à yaa mii u a na Tuŋi karigii cwòonre mà?»

⁵⁰ Nka u sifeebii mpyi a puru jwumpe jwòhe cè me.

⁵¹ Nye ka Yesu si núr'a kàre ná u sifeebil'e Nazareti kànhe e. U mpyi a pi jwòmèeni cù. Ka u nuŋi si cyire karigii puni yaha uye funŋ'i, marii sòŋŋi cyi na.

⁵² Yesu mpyi na lyege, là sí i bârali u yákilifente na. U kyaa mpyi a táan Kile á, maa ntáan sùpyir'á mú.

3

Yuhana Batizelipyiŋi na kuni bégeli Yesu yyaha na

(Macwo 3.1-12; Marika 1.1-8; Yuhana 1.19-28)

¹ Mà saanbwòhe Tiberi yaha u saanre yyee ke ná kaŋkuro wuuni na, lir'à Ponse Pilati ta Zhude kùluni jùŋò na, Eròdi sí nye Galile wuuni jùŋò na, u yyahafoonji Filipi sí nye Iture ná Tirasoniti kùligii jùŋò na, Lizaniyasi sí nye Abileni kùluni jùŋò na,

2 Ana* ná Kayifu mú sí nyε sáragawwuubii ñùñufente na, lire yyeeni mà Zakari jyanj Yuhana yaha síwage e, Kile à u tun u sà a uru jwumpe yu.

3 Ka u u ñkàre Zhurudεn banj ñwεge kùluni puni i, mà sà a ñaare na puru jwumpe yu sùpyir'á. Ú mpyi na yi yu pi á: «Yii yii toronkanni kêennε, yii batize, bà Kile si mpyi si yii kapegigii yàfa yii na mε.»

4 Nde Yuhana mpyi na mpyi amuni ke, lire na mpyi a séme tèecyiini Kile tùnntunñi Ezayi sémenj i ná:

«Sùpya mejwuu sí n-pa raa fwore síwage e fànha na
“Yii kuni yaa Kafoonj mεε na,
yii kumpyεε nintiire yaa u á,

5 yii i kacyei puni ñí a tàanna,
yii i ñanyí ná mpògigii puni cεεg'a tàanna,
kurigii cyi à nahana ke, yii i cyire yal'a tíi,
kurigii cyi à ñáhara ke, yii i cyire yal'a ñwε.

6 Lire ká mpyi, sùpyire puni sí li ñya na Kile u nyε Shwofoonj†.”»

7 Nyε ka shinñyahara si wá na ma Yuhana yyére si mpa batize, ka u u pi pyi: «Yii màcwon fiige sùpyiibii, jofoo u à yii pyi na batizelinj kanni sí n-jà yii shwε Kile lùyirini nimpani na yε?

8 Yii a katiigii pyi, lire sí li cyéε na yii zòompil'à kêennε. Yii àha zìi raa sônñi kanna na yii tulyage ku nyε Ibirayima mà dε! Naha na yε mii sí yi jwo yii á, Kile sí n-jà ñje kafaayi kêennε n-pyi Ibirayima ñampyire‡.

* 3:2 Nge Ananj na mpyi nò. † 3:6 Ezayi 40.3-5 ‡ 3:8 Yahutuubii mpyi na sônñi na Kile sí pire shwε, mà lire ñùñke pyi pir'à fworo Ibirayima e. Yuhana 8.33,37,39: yii yire cyeyi kàla.

9 Yii li cè na kaciig'à cèl'a yaha cire ndìre taan. Cige maha cige ku nyε, ku nyε na yasεε niycenne pyi mε, kuru sí n-kwòn n-wà nage e.»

10 Nyε ka sùpyire si Yuhana yíbe: «Lire tèni i ke, nahà wuu à yaa wuu pyi bε?»

11 Ka u u pi pyi: «Vàanntinnye shuunni nyε ngemu á ke, urufol'à yaa u kà kan kà baafoon'á. Ngemu u nyε ná yalyire e ke, urufol'à yaa u tà kan kategefoon'á mú.»

12 Nyε múnalwǎore shwofeebii pi mpyi a pa mpa batize ke, ka pire mú si Yuhana yíbe: «Cyelentuŋi, nahà wuu à yaa wuu pyi bε?»

13 Ka u u pi pyi: «Múnalwǎore nwǎge pi à pyi yii a shuu sùpyir'á ke, yii àha wyéε shwǎ wà na si ntòro kuru nwǎge taan mε.»

14 Ka sòrolashiibii pìi mú si u yíbe: «Wuu de? Nahà wuu à yaa wuu pyi yε?» Ka u u pi pyi: «Yii àha sùpyaŋi wà tufiige wyéε cyán zhwǎ u na mε, yii àha vini ntaha wà na mú mε. Nka yii sàraŋi u yii funŋyi jíŋε.»

15 Nyε sùpyire puni sònŋǎre mpyi a taha Kile Niycwǎnrǎŋi nimpaŋi kani na, uru ngemu u sí n-pa pi shwǎ ke. Lire e pi mpyi na ŋko piye funŋ'i: «Tá Yuhana bà u à yaa u ta u wi mε?»

16 Mà pi yaha ná tire sònŋǎre e piye funŋ'i, ka Yuhana si pi pyi: «Mii wi ke, mii na yii batizeli lwǎhe e kanna. Nka wà sí n-pa mii kántugo, uru tayyéreg'à fànha tò mii woge na. Ali mà u tanhaŋyi mεere sánha, mii nùŋk'à cyéε lire mpyiŋi i. Uru u sí n-pa raa yii batizeli ná Kile Munaani ná nage e.

17 U ntanhe nyε u cye e, u u u sùmaŋi nimbwǎnŋi fwu. U sí sùmapyaŋi le u bwùunni i, si sìmwǎhǎŋke

súugo nafugombaage e.»

¹⁸ Nye Yuhana à yeɛye niɲyahaya kan sùpyir'á sahaŋki Yesu kyaa na.

¹⁹ Saanɲi Erɔdi mpyi a u sɪɲɛɛɲi cwoɲi Erɔdiyadi kwòn a lwó. Mà bâra lire na, u mpyi a kapyimbaagii ɲcyiimu pyi sahaŋki ke, ka Yuhana si u cêɛge cyire puni na.

²⁰ Lire ɲye a jà a bê Erɔdi á me, ka u u kapiini là bâra là na, maa Yuhana cû a le kàsɲi i.

Yuhana à Kile Jyaɲi Yesu batize

(Macwo 3.13-17; Marika 1.9-11)

²¹ Nye mà Yuhana Batizelipyiɲi yaha u sàha ɲkwò a le kàsɲi i me, canɲka sùpyire puni mpyi na ma u yyére marii batizeli, ka Yesu mú si mpa batize, maa Kile ɲáare. Mà u yaha kuru ɲarege na, ka nɲyɲi si múgo.

²² Ka Kile Munaani si liye pyi mpánmpɔrɔgo fiige mà tɪg'a tɛɛn Yesu na, ka meɲwuu si fworu nɲyɲi i na: «Mii Jyaɲi u ɲye mu, mu kan'à waha mii na sèl'e. Mu kapyiɲkil'à táan mii á mú.»

Yesu à fworu mpiimu i ke

(Macwo 1.1-17)

²³ Tèni i Yesu à báaraɲi sɪi ke, u shɲi mpyi a yyee beɲjaaga ná ke kwò. Sùpyire mpyi na sɲɲi na Yusufu jya u ɲye u wi.

Yusufu yabilɲ'à fworu Aheli i.

²⁴ Aheli à fworu Matati i.

Matati à fworu Levi i.

Levi à fworu Mɛlɛki i.

Mɛlɛki à fworu Zhanayi i.

Zhanayi à fworu Yusufu i.

²⁵ Yusufu à fworu Maticya i.

Maticya à fwordo Aməsi i.
Aməsi à fwordo Nahumu i.
Nahumu à fwordo Esili i.
Esili à fwordo Nagayi i.
²⁶ Nagayi à fwordo Maati i.
Maati à fwordo Maticya i.
Maticya à fwordo Seme i.
Seme à fwordo Zhoseki i.
Zhoseki à fwordo Zhoda i.
²⁷ Zhoda à fwordo Zhwɔnani i.
Zhwɔnani à fwordo Eresa i.
Eresa à fwordo Zorobabeli i.
Zorobabeli à fwordo Salatiyeli i.
Salatiyeli à fwordo Neri i.
²⁸ Neri à fwordo Meleki i.
Meleki à fwordo Adi i.
Adi à fwordo Kosamu i.
Kosamu à fwordo Elimadan i.
Elimadan à fwordo Eri i.
²⁹ Eri à fwordo Zhosuwe e.
Zhosuwe à fwordo Eliyezeri i.
Eliyezeri à fwordo Zhorimu i.
Zhorimu à fwordo Matati i.
Matati à fwordo Levi i.
³⁰ Levi à fwordo Simiyɔn i.
Simiyɔn à fwordo Zhuda i.
Zhuda à fwordo Yusufu i.
Yusufu à fwordo Zhonamu i.
Zhonamu à fwordo Eliyakimu i.
³¹ Eliyakimu à fwordo Meleya i.
Meleya à fwordo Mena i.
Mena à fwordo Matata i.
Matata à fwordo Natan i.
Natan à fwordo Dawuda i.
³² Dawuda à fwordo Zhese e.
Zhese à fwordo Obedi i.

Obedi à fwordo Bwazi i.
 Bwazi à fwordo Salamoni i.
 Salamoni à fwordo Naasun i.
³³ Naasun à fwordo Aminadabu i.
 Aminadabu à fwordo Adimi i.
 Adimi à fwordo Arini i.
 Arini à fwordo Esiramu i.
 Esiramu à fwordo Perenzi i.
 Perenzi à fwordo Zhuda i.
³⁴ Zhuda à fwordo Yakuba i.
 Yakuba à fwordo Ishaka i.
 Ishaka à fwordo Ibirayima i.
 Ibirayima à fwordo Teraka i.
 Teraka à fwordo Nakwari i.
³⁵ Nakwari à fwordo Serugi i.
 Serugi à fwordo Erewu i.
 Erewu à fwordo Pelegi i.
 Pelegi à fwordo Eberi i.
 Eberi à fwordo Shelaki i.
³⁶ Shelaki à fwordo Kayinamu i.
 Kayinamu à fwordo Arifasadi i.
 Arifasadi à fwordo Shemu i.
 Shemu à fwordo Nuhu i.
 Nuhu à fwordo Lemeki i.
³⁷ Lemeki à fwordo Metusala i.
 Metusala à fwordo Enoki i.
 Enoki à fwordo Zheredi i.
 Zheredi à fwordo Malaleli i.
 Malaleli à fwordo Kena i.
³⁸ Kena à fwordo Enosi i.
 Enosi à fwordo Seti i.
 Seti à fwordo Adama i.
 Adama à fwordo Kile e.

4

*Sitaanniŋi na ŋcaa si Yesu sɔn u kapii pyi
 (Macwo 4.1-11; Marika 1.12-13)*

1 Nye mà Yesu yaha u à jî Kile Munaani na, u à yîri Zhuruden banji nwoge na mà kàre síwage e.

2 U à canmpyaa beeshuunni pyi síwage e, u nye a yafyin lyî me, ka katege si u ta. Cyire canmpyaagii funnke e, ka Sitaanniñi si file u na maa jcaa si u sòn ngà kapii na.

3 Nye ka u u Yesu pyi: «Ná Kile Jyaji sí u nye mu, yi jwo nke kafaag'á ku kēenñ'a pyi bwúuru.»

4 Ka Yesu si u pyi: «Y'à séme Kile Jwumpe Semēñi i “Yalyire kanni bà ti nye na sùpyañi nwō caa me*.”»

5 Lire kàntugo ka Sitaanniñi si dūgo ná u e niñyiñi na, maa diñyeñi kìrigii puni cyēe u na yyerege niñkin,

6 maa u pyi: «Mii sí jcyii kìrigii puni nùñufente ná cyi nàfuunji kan mu á, naha na ye t'à kan mii á. Shinñi u à táan mii á ke, ur'á mii sí ti kan.

7 Mu aha jēn'a niñkure sín maa mii pēe, yire puni sí n-pyi mu wuyo.»

8 Ka Yesu si u pyi: «Y'à séme Kile Jwumpe Semēñi i:
“Ta ma niñkure sínni ma Kafoonji Kile á, maa uru kanni pēre†.”»

9 Lire kàntugo ka Sitaanniñi si nkàre ná Yesu i Zheruzalēmu kànhe e, maa sà dūgo ná u e Kileñaarebage nùjcyage e, maa yi jwo u á: «Ná Kile Jyaji sí u nye mu, kwòñ a cwo nìñke na,

10 naha na ye y'à séme Kile Jwumpe Semēñi i:
“Kile sí u mèlεkεebii tun, pi a mu kàanmucaa.

11 Pi sí mu cwòhò ná pi cyeyi i,
bà li si mpyi kafaaga kà nkwò mu tōoge kà bānni me‡.”»

* 4:4 Duterēnōmu 8.3 † 4:8 Duterēnōmu 6.13 ‡ 4:11 Zaburu 91.11,12

12 Ka Yesu si u pyi: «Y'à séme Kile Jwumpe Semɛɛni i “Ma hà raa ma Kafoonji Kile jwɔ cwôre mɛ§.”»

13 Nyɛ Sitaanninji à Yesu sòn a kànha shinji puni u kapii pyi ke, maa yîri u taan maa u yaha na tènì labɛɛɛ sigili.

*Yesu kànhe shiinbil'à cyé u na
(Macwo 13.53-58; Marika 6.1-6)*

14 Lire kântugo ka Yesu si nûr'a kàre Galile kùluni i. Kile Munaani fànhe mpyi u e sèl'e. Ka u mɛge si fwoɔ lire kùluni puni i.

15 U mpyi na Jwumpe Nintanmpe yu sùpyir'á Kile Jwumpe kàlambayi i, ka tire puni si wá na u metanga yîri.

16 Ka Yesu si ñkàr'a sà nɔ Nazareti i. Kuru kànhe na u à lyɛ. Canɲonke e, ka u u jyè Kile Jwumpe kàlambage e bà u mpyi maha ntêe na li pyi mɛ, maa yîr'a yyére si Kile Jwumpe kâla. 17 Ka pi i Kile tûntunɲi Ezayi sémeɲi kan u á, ka u u jwɔ múgo maa cyage kà kâla:

18 «Kafoonji Kile Munaani nyɛ mii jɲɲ'i.

U à mii cwɔɔnrɔ na mii u pa Jwumpe Nintanmpe
jwo fòɲɔfeebil'á,

si kàsujyiibii njahanji kyaa jwo pi á,

si fyinmpii nyiigii mùgonji kyaa jwo pi á,

mpii pi nyɛ cwɔɔnrɔmpe e ke, si pire yige pi
kyérefeefebii cyɛ e,

19 tènì i Kafoonji Kile sí jwɔ sùpyire na si kacɛnnɛ pyi
ti na ke, si lire kyaa jwo*.»

§ 4:12 Duterɛnɔmu 6.16 * 4:19 Ezayi 61.1-2

20 Lire kàntugo ka Yesu si Kile Jwumpe Semɛɲi ɲwɔ̀ tò maa u kan Kile Jwumpe kàlambage kacwɔ̀nrɔ̀ɲ'á, maa ntɛɛn. Ka sùpyire puni si ti ɲyigii le u e.

21 Ka Yesu si yi jwo pi á: «Kile Jwumpe yii à lógo numɛ ke, pur'à fûnɲɔ̀ yii ɲyii na ɲɲjaa.»

22 Pi puni mpyi na u mɛtange yu. Jwumpe u à jwo ke, ka puru si mpyi kakyanhala pi pun'á. Ka pi i wá na yi yu piye shwɔ̀hɔ̀l'e: «Taha Yusuɲu jyanɲi b̀à mɛ?»

23 Ka Yesu si pi pyi: «Mii à li cè na yii sí nde tàanlini jwo n-wà mii na “Wempyɲi, maye cùɲɲɔ̀ ma yabilɲi” si mii cêɛge na kakyanhala karigii yii à lógo na mii à pyi Kapɛɛnamu kànze e ke, na ɲaha na mii ɲyɛ a cyire fiige pyi naha na tukanhe na mà yɛ?»

24 Maa núr'a jwo pi á: «Sèɲi na mii sí yi jwo yii á, Kile t̀nntunɲi wà tufiige maha le ɲjire e u tukanhe e mɛ.

25 ɲka sèɲi na mii sí yi jwo yii á, Kile t̀nntunɲi Eli t̀ɲi i, lenkwucyeebii mpyi a ɲyaha Izirayeli k̀ni i. Yyee taanre ná yɲyɛ baani funɲ'i zànze ɲyɛ a pa mɛ, ka katibwɔ̀hɔ̀ si ɲcwo k̀ni puni na.

26 ɲka Kile ɲyɛ a Eli tun Izirayeli lenkwucwɔ̀ɲi wà yyére mɛ, fo k̀ni labɛɛ wu, uru mpyi Sarepita kànze na, Sidɔ̀n k̀luni i.

27 Mà bàra lire na, Kile t̀nntunɲi Elize t̀ɲi i, tògofee ɲɲyahamii na mpyi Izirayeli i, ɲka pi wà ɲyɛ a pa Elize yyére si ticuumpe ta mɛ, fo k̀ni labɛɛ wu, u mɛge mpyi Nama, Siri k̀ni shin u mpyi u wi.»

28 Mpii puni pi mpyi Kile Jwumpe kàlambage e ke, t̀ni i pir'à puru jwumpe lógo ke, ka pi l̀gigii si ỳri sèl'e.

²⁹ Ka pi i yîri, maa Yesu kâr'a yige kânhe e. Pi kânhe mpyi a cyán ñaṅke kà ñuṅ'i, ka pi i ñkàre ná u e ñaṅke ñuṅcyage e, si u ṅṅṅṅṅṅ cyán ñaṅke kacycage e.

³⁰ Ka Yesu si pi paha a fworu.

*Yesu à jínaṅi wà kâr'a yige nàṅi w'e
(Marika 1.21-28)*

³¹ Ka Yesu si ñkàre Galile kùluni kânhe kà na, kuru mēge ñye Kapere namu, maa wá na sùpyire kálali canṅṅke e.

³² Ka u kàlaṅi si sùpyire kàkyanhala, ñaha na ye u mpyi na pi kálali ná Kile sífente e.

³³ Lire tēni i, jínacyanṅi wà mpyi wani Kile Jwumpe kàlambage e, ka uru si jwo fàṅha na:

³⁴ «Ei! Nazareti kânhe shinṅi Yesu, ñaha shi ku ñye wuu ná mu shwṅhṅ'e ye? Mu à pa mpa wuu shi bò la? Mii à mu cè, ṅge u à fworu Kile e ke, uru u ñye mu!»

³⁵ Ka Yesu si fàṅha cyán jínaṅi na: «Ma ñwṅge tò! Maa fworu ṅge nàṅi i!» Ka jínaṅi si nàṅi cyán sùpyire shwṅhṅ'e, maa fworu u e. U ñye a kapii pyi u na mē.

³⁶ Ka lire si sùpyire puni kàkyanhala fo ti na yu tiy'á: «Mpe ñye jwumṅ dē! U maha fàṅha cyáan jí nabii na ná u sífente e, pi a sè wá na fwoore pifeebil'e.»

³⁷ Ka Yesu mēge si fworu lire kùluni puni i.

*Yesu à Pyeri nafēncwoṅi cùuṅṅ
(Macwo 8.14-17; Marika 1.29-34)*

³⁸ Ka Yesu si fworu Kile Jwumpe kàlambage e, mà kàre Simṅ pyēngē. U à sà Simṅ nafēncwoṅi ta u à sínni cifwuro cye e. Ka pi i li cya Yesu á, u pa ñwṅ u na.

³⁹ Ka Yesu si file u na, maa fànha cyán cifwure na, ka ti i láha u na. Ka u u ntíl'a yíri na sore pi á.

⁴⁰ Canṅanyicwoore na, yama shi maha shi pu mpyi kànhe e ke, ka pi i mpa ná pire puni i Yesu yyére. Ka u u u cyeyi taha pi puni ninṅkin ninṅkinṅi na, maa pi cùuṅo.

⁴¹ U mpyi na jínacyaanbii niṅyahamii jínahii kòre na yige pi e. Pire jínabii mpyi na yu fànha na: «Kile Jyaṅi u ṅye mu!» Nka Yesu mpyi maha fànha cyáan pi na, maa jwumpe kwùun pi na, ṅaha na ye pi mpyi a cè na uru u ṅye Kile Niṅcwənrəṅi.

Yesu kapani
(*Marika 1.35-39*)

⁴² ṅye ṅyèg'à pa múgo ke, ka u u fwor'a kàre sige funṅke e. Shinṅyahara mpyi a fwooro na u caa. Pi à pa u cya a ṅya ke, ka pi la si mpyi u u ṅkwôro ná pire e.

⁴³ Ka u u yi jwo pi á: «Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tíi ná Kile Saanre e ke, mii à yaa mii u puru jwo kànyi sanṅy'á, ṅaha na ye lire mεε na mii à tun.»

⁴⁴ Lire e ka Yesu si wá na ṅaare na mâre na Jwumpe Nintanmpe yu Zhude kùluni Kile Jwumpe kàlambayi i.

5

Yesu à fyacumii taanre yyer'a pyi u cyelempyii
(*Macwo 4.18-22; Marika 1.16-20*)

¹ ṅye canṅka mà Yesu niṅjyereni yaha Zhenεzareti baṅi ṅwəge na, sùpyire mpyi a yyér'a u kwûulo Kile jwumpe ndògoni kurugo, fo na piye ṅəṅṅi kàmpanṅyi puni na, na u fεnre.

² Ka u u mpa wíl'a bakwooyo shuunni nya banji ñwøge na. Fyácyaabii mpyi a fworó yire bakwooyi i na pi cwòobii jyì.

³ Ka Yesu si sà jyè kuru bakwøøge k'e, Simo woge ku mpyi ku ki, maa yi jwo Simo á: «Bakwøøge lwó banji ñwøge na mà file yyaha yyére dooni.» Simo à lire pyi ke, ka Yesu si ntèen bakwøøge funŋke e, maa Kile jwumpe yu sùpyir'á.

⁴ Nyè tènì i u à pa ŋkwò Kile jwumpe ñjwuñi na ke, maa jwo Simo á: «Bakwøøge file lwøhe tacugunŋke e, yii i yii cwòobii wà, yii i fyaabii pli cya.»

⁵ Ka Simo si u pyi: «Cyelentuñi, wuu à numpilage puni pyi fyácyaaani na, wuu nyè a yafyin ta me, ŋka ná mu s'à jwo amuni, mii sí cwòñi wà sahanŋki.»

⁶ Nyè pi à cwòobii wà ke, ka pi i fyaanijyahamii cù fo cwòobii na ŋkwùn.

⁷ Nyè pi shèrefeabii pi mpyi bakwøøge sanŋke e ke, ka pi i pire yyere na pi pa pire tège. Ka pi i bakwooyi shuunniñi ñi fyaabii na, fo bakwooyi mpyi na ŋko raa ntìri lwøhe ñwøh'i.

⁸ Simo Pyeri à lire nya ke, maa niŋkure sín Yesu fere e, maa jwo: «Kafoonji, laaga tòn na na, ñaha na ye mii nyè kapimpyiŋe.»

⁹ Fyaabii pi mpyi a cù ke, Simo ná u shèrefeabii mpyi a fyá pi ñyahanŋkanni na.

¹⁰ Zebede jyaabii pi mpyi ná Pyeri e, ná pire pi nyè Yakuba ná Yuhana ke, pire mpyi a fyá mú. Ka Yesu si Simo pyi: «Ma hà vyá me. Mà lwó nume na, bà mu mpyi na fyaabii caa na ñcwôre me, amuni mu sí raa sùpyire caa t'a bârali mii na.»

¹¹ Nyè ka pi i núr'a pa banji ñwøge na, maa kàntugo wà bakwooyi ná yi funŋo yaayi puni na, maa

ntaha Yesu fye e.

Yesu à tògofoo cùuṅṅ

(Macwo 8.1-4; Marika 1.40-45)

¹² Mâ Yesu yaha lire kùluni kânhe kà na, tògofoonji wà na mpyi wani, tòge mpyi a u τεγετε ta sèl'e. Tèni i u à Yesu ṅya ke, ka u u niṅkure sín u fere e, maa yyahe cyígile, maa u ṅáare: «Kafoonji, mu aha ṅεε, mu sí n-jà mii tòge láha mii na si mii ffiniṅε.»

¹³ Nyε Yesu à yire lógo ke, maa cyεge sánha maa bwòn u na, maa jwo: «Mii à ṅεε, tòge ku láha ma na!» Ka tòge si ntíl'a láha u na.

¹⁴ Ka Yesu si u pyi: «Cû ma ṅwṅge na, ma hà yaaga jwo sùpya á με. Nka ta sì, maa sà maye cyêe sáragawwunji na u u ma kàanmucya, sárage kyaa Kile túnntunṅiMusa à jwo tògofeebii ṅcùuṅṅṅi kyaa na ke, maa kuru wwû. Lire li sí li cyêe pi na na mu à cùuṅṅ*.»

¹⁵ Nyε ka Yesu mεge si li ṅwṅ cû na fwore sèl'e. Shinṅyahara mpyi maha mpa a binnini u taan, maa u jwumpe núru, u a sì wá na pi cùuṅṅi.

¹⁶ Nka Yesu mpyi maha ṅkwṅ a yîri pi taan, maa sà Kile ṅáare síwage funṅke e.

Yesu à supyimuruṅṅ cùuṅṅ maa ku kapegigii yàfa ku na

(Macwo 9.1-8; Marika 2.1-12)

¹⁷ Canṅka mà Yesu yaha Kile jwumpe ṅjwuṅṅi na, Farizhεenbii pìi ná Kile Saliyaṅi cyelentiibii pìi mpyi wani. Pire mpyi a yîri Galile kùluni ná Zhude kùluni kànyi puni ná Zheruzalemu kânhe na. Ka

* **5:14** Tògofoonji ká ṅcùuṅṅ, sáragawwunji mpyi maha yaa u u cyeere kàanmucya sèl'e si ṅcè kampyi u à cùuṅṅ, u u nta a uye cyêe sùpyire na (Levitiki 14.2-32).

Yesu si wá na yampii cùunji ná Kafoonji Kile sífente e.

¹⁸ Ka sùpyire tà si yañi wà tug'a pa u yasinnin̄ke e, uru nàñi mpyi a mûrun̄ɔ. Pi la mpyi si jyè bage e si u file Yesu na.

¹⁹ Nka sùpyire nyahañi kurugo, pi nyε a jà a tajyige ta ná u e mε; ka pi i dùgo bage kàtan̄ke na, maa kuru fûru, maa supyimurun̄ke ná ku yasin̄in̄ke le a tîrige kuru wyige e Yesu fere e sùpyire shwòhòl'e.

²⁰ Yesu à li nya na mp̄ii nàm̄pil'à dá uru na ke, ka u u jwo supyimurun̄k'á: «Nà wà we, mu kapegigil'à yàfa mu na.»

²¹ Kile Saliyañi cyelentiibii ná Farizhεεnbii pi mpyi wani ke, ka pire si wá na ηkunni maa jwo: «Naha na ηge nàñi nyε na Kile mεge kèεge ye? Fo Kile kanni bà mε, wà s̄i n-jà sùpya kapegigii yàfa u na mε!»

²² Nyε Yesu à pa pi kunun̄ke jùn̄ke cè ke, maa pi pyi: «Naha na tire nte sòn̄n̄ɔre shin̄i nyε yii fun̄nyi i ye?»

²³ Mà jwo “Mu kapegigil'à yàfa mu na” ná “Yîri, maa jaare” yii nyii na, cyire kapyaaagii mú shu-
unni i ndire jwum̄ɔ p'à táan ye?

²⁴ Nka yii pi li cè na síñi na nyε Supyañi Jyañi á naha jìn̄ke na, u wà kapegii yàfa u na.» Lire e u à jwo supyimurun̄k'á: «Ta núru na jwɔ na. Yîri maa ma yasinnin̄ke lwó maa s̄i pyεngε.»

²⁵ Lire tèenuuni i, ka nàñi si yîri maa u yasinnin̄ke lwó a fworò sùpyire nyii na, na Kile kêre, na ηkèεge pyεngε.

²⁶ Ka li i pi puni bilibili. Pi mpyi na Kile kêre, maa ηko: «Ei! Wuu à kakyanhala kariii nya nin̄jaa dε!»

*Yesu à lyî ná mεpεngε shiinbil'e
(Macwo 9.9-13; Marika 2.13-17)*

²⁷ Lire kàntugo ka Yesu si fwooro ntàani na, maa wíl'a múnalwǎare shwofoonji wà nya u à tèn u báaraŋi tapyige e. U mεge mpyi Levi. Ka Yesu si yi jwo u á: «Yír'a taha na fye e.» ²⁸ Ka Levi si báaraŋi puni jwǎo yaha maa ntaha Yesu fye e.

²⁹ Lire kàntugo Levi à kataan nimbwoo pyi Yesu mεε na u pyenge e. Shinjyahara mpyi na lyî ná pi e sijcyan. Pire shwǎhǎl'e, múnalwǎare shwofeebii mpyi a nyaha.

³⁰ Farizhεεnbii ná Kile Saliyaŋi cyelentiibii píl'à lire nya ke, maa Yesu cyelempyiibii yíbe: «Naha na yii nyε na lyî marii byii ná múnalwǎare shwofeebii ná mεpεngε shiinbii piiberil'e ye?»

³¹ Ka Yesu si pi pyi: «Mpii pi à cùuŋǎ ke, wempyiŋi kyaa nyε pire na mε, mpii pi na yà ke, pire na u kani nyε.

³² Mpii pi nyε na piye sǎnŋi na pir'à tí ke, mii nyε a pa njǎke na pire tayyerege e mε. Nka mpii pi à li cè na pire nyε a tí mε, pire tayyerege e mii à pa, bà pi si mpyi si pi toroŋkanni kǎεnŋε mε.»

*Jwumpe Nintanmpe fǎnh'à nyaha Yahutuubii
làdaabii woge na*

(Macwo 9.14-17; Marika 2.18-22)

³³ Ka pi i u pyi: «Tèrii niŋyahagil'e Yuhana Batizelipyiŋi cyelempyiibii ná Farizhεεnbii wuubii maha súnŋi leni marii Kile jáare, mu wuubii sí maha lyî marii byii canŋa maha canŋa.»

³⁴ Ka Yesu si pi pyi: «Yii na sǎnŋi na yii sí n-jà fǎnha cyán cifǎnŋi poonji ceveebii na, pi i súnŋi le mà cipoonji yaha ná pi e la?

35 Nka tènei là na ma, cipoonji sí n-pa n-yige pi shwòhòl'e. Lire tènei i pi sí n-ta raa súnñi leni.»

36 Ka Yesu si tàanlini là jwo pi á na: «Wà nyε na v àanvònnò kwùnn'a tég'a v àanñjyεga tacwòngò jwooli mε. Lire ká mpyi, mu maha v àanvònnòke kèεge, v àanvònnòke kwònge ná v àanñjyεge sí nyε na jìn'a yiye lwó mε.

37 Wà mú sí nyε na sinmpurugo leni seeye boolyεgil'e† mε. Lire baare e p'aha mpa ntanha, pu maha pu yalenke jya, maa wu, yalenk'a sì ñkèεge.

38 Sinmpurug'à yaa k'a leni seeyi boofònnkil'e.

39 Lire ná li wuuni mú i, sùpya nyε a sìi na sinntanhaga byii maa núr'a yyaha yige sinmpurugo kurugo mε. Naha kurugo yε u maha jwo na nintanhage k'à táan.»

6

*Nje Yesu à jwo canññke kyaa na ke
(Macwo 12.1-8; Marika 2.23-28)*

1 Nyε canñka, Yesu ná u cyelempyiibii mpyi na ntùuli sùma kooyi y'e. Kuru canñke na mpyi canññò. Ka u cyelempyiibii si sùmançahayi yà kwòn a cwuugo pi cyeyi i mà kùn*.

2 Farizhεεnbii pìl'à lire jya ke, maa Yesu pyi: «Naha na yii nyε na canññke kafuunnkii pyi yε†?»

† 5:37 Seeyi boni na nyε boro, Yahutuubii maha ndemu jwoolo ná yatòore seeyi i maa lwòhe, lire nyε mε nùjirimpe, lire nyε mε εrεzen sinmpe leni l'e ke.

* 6:1 Kile Jwumpe Semεñi à li cyêe na wà katege wu ká a ntùuli kerεg'e, na u sí n-jà sùmanji wà kwòn ná cyεge e, si jjiyí wani kerεge e (Duterεnomu 23.25). † 6:2 Mà tàanna ná Farizhεεnbii sòññkanni i, mu aha sùma kwòn ná cyεge e, mu à báara pyi. Lire e pi à Yesu cyelempyiibii cêεge na pi à báara pyi canññke.

³ Ka u u pi pyi: «Nde saanji Dawuda à pyi ke, yii nyε a lire kâla mà? Canjka mà u ná u fyènwəhəshiinbii katege wuubii yaha,

⁴ u à jyè Kile bage e, maa sárage bwúuruŋi wà lwó a kyà, maa wà kan u fyènwəhəshiinbil'á. Mà li ta sáragawwuubii kanni pi mpyi a yaa pi jà a uru bwúuruŋi kyà.»

⁵ Ka Yesu si núr'a jwo pi á: «Supyaŋi Jyaŋi ká kyaa maha kyaa jwo mà yyaha tíi ná canjəŋke e ke, li si n-jà n-tòro lire na mε.»

*Yesu à cyenkwugoofo cùuŋə canjəŋke e
(Macwo 12.9-14; Marika 3.1-6)*

⁶ Nyε Yahutuubiicanjəŋke kabεr'e, Yesu à jyè Kile Jwumpe kàlambage k'e, maa li nwə cù na Kile jwumpe yu. Nəŋi wà na mpyi sùpyire shwəhəl'e, uru kəniŋε cyεge mpyi a kwú.

⁷ Ka Kile Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizhεenbii si wá na Yesu kàanmucaa kampyi u sí nyε sùpya cùuŋə canjəŋke e, si nta tìgire cyán u na.

⁸ Ka Yesu si pi funzəŋjəre cè, maa yi jwo cyenkwugefoŋ'á na u yîr'a yyére sùpyire shwəhəl'e, pi raa u naa, ka nəŋi si yîr'a yyére.

⁹ Mà u yaha tayıérege e, ka Yesu si jwo: «Mii sí yii yíbe, mà tàanna ná Kile Saliyaŋi i, kacenni mpyiŋi l'à nwə canjəŋke e laa, kapiini mpyiŋi? Mà sùpya múnaa shwə laa, mà sùpya múnaa wwú?»

¹⁰ Yesu à puru jwo ke, maa sùpyire puni wíi wíl'a mâha, maa jwo cyenkwugefol'á: «Ma cyεge sànhana.» U à ku sànhana ke, ka ku u ŋcùuŋə.

¹¹ Nyε Kile Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizhεenbil'à lire nya ke, ka pi lùgigii si yîri. Ka pi i ŋkàr'a sà piye taanna, nde pi sí n-jà n-pyi Yesu na ke, si lire cè.

*Yesu tũntunmpii ke ná shuunniŋi ƚcwɔɔnrɔŋi kani
(Macwo 10.1-4; Marika 3.13-19)*

¹² Canŋka Yesu à dùg'a kàr'a sà Kile ƚáare ƚaŋke kà na. U à numpilage puni pyi Kile ƚarege na wani.

¹³ Nyèg'à pa múgo ke, ka u u u cyelempyi-ibii yyere, maa shiin ke ná shuunni cwɔɔnrɔ pi shwɔhɔl'e, mà pyi u tũntunmii.

¹⁴ Pire tũntunmpii ke ná shuunniŋi meyi yi ƚje: Simɔ, ná Yesu à u mege le Pyeri ke, ná Pyeri siŋeɛŋi Andire ná Yakuba ná Yuhana ná Filipi ná Baritelemi

¹⁵ ná Macwo ná Tomasi ná Alife ƚyaŋi Yakuba ná Simɔ pi maha mpyi Zeloti‡ ke,

¹⁶ ná Yakuba ƚyaŋi Zhudasi ná Zhudasi Isikariyoti ŋge u sí n-pa Yesu le cye e ke.

(Macwo 4.23-25)

¹⁷ Nyɛ ka Yesu si ntĩge ná u tũntunmpil'e ƚaŋke ƚuŋ'i, maa mpa yyere tafage k'e. U cyelempyiibii niŋyahamii ná supyiŋyahara mpyi wani. Tire sùpyire mpyi a yĩri Zhude kùluni i, Zheruzalɛmu kànhe ná kùluni cyeyi sanŋyi puni i, mà bâra Tiri ná Sidɔn kànyi na, yire kànyi ƚye suumpe lwɔhe ƚwɔge na.

¹⁸ Tire sùpyire mpyi a pa si mpa a Yesu ƚwumpe núru, si ticuumpe ta. Jínabii mpyi mpiimu i ke, pire mpyi na ƚcùuŋi mú.

¹⁹ Sùpyire puni mpyi na ƚcaa si bwɔn Yesu na, ƚaha na ye shin maha shin n'a mpyi a ƚà a bwɔn u na ke, fànha mpyi maha fwordo u e, maa urufoo cùuŋɔ.

‡ **6:15** Zeloti: kuru mege ƚwɔhe ku ƚye: «kìni kyal'à táan ŋgemu á sèl'e ke».

*Jofoo wuu l'à ɲwɔ ye?
(Macwo 5.1-12)*

20 ɲye ka Yesu si yyahe yîrig'a le u cyelempyi-ibil'e, maa jwo

«Yii pi ɲye fòŋke e ke, yii wuun'à ɲwɔ, ɲaha na ye Kile Saanre ɲye yii woro.

21 Katege ɲye yii mpiimu na numε ke, yii wuun'à ɲwɔ, ɲaha na ye yii sí n-pa n-tìn.

Yii pi ɲye na myahigii súu numε ke, yii wuun'à ɲwɔ, ɲaha na ye yii sí n-pa raa ɲcyàhali.

22 Sùpyir'à yii mpiimu kyaa pɛn piy'á, marii yii kòre na láre piye na, marii yii cyere, marii yii mɛpɛngɛ yu na yii à taha Supyaŋi Jyaŋi fye e ke, yii wuun'à ɲwɔ.

23 Lire ká mpyi yii na tɛni ndemu i ke, yii pyi funntange e, yii raa yini, ɲaha na ye Kile à sàra nimbwo bégel'a yaha yii mɛɛ na nìnyinji na. Cyire karigii shinji pi tulyey'à pyi Kile tùnntunmpii na mú.

24 ɲka yii pi ɲye ná nàfuuŋi i numε ke, yii wuun'à kèεge, ɲaha na ye yyeŋinŋke e yii ɲye ke, kuru sí n-pa n-kwɔ.

25 Yii pi à tìn numε ke, yii wuun'à kèεge, ɲaha na ye katege sí n-pa n-cwo yii na.

Yii pi ɲye na ɲcyàhali numε ke, yii wuun'à kèεge, ɲaha na ye yii yyahayi sí n-pa n-tanha, fo yii sí raa myahigii súu.

26 Sùpyire puni na yii mpiimu kêre kafinare ɲùŋɔ taan ke, yii wuun'à kèεge, ɲaha na ye lire pyinŋanni na, pi tulyey'à kafinivinibii kêe, pire mpiimu pi mpyi a piye pyi Kile tùnntunmii ke.

*Yii yii zàmpeɛnbii kyaa táan yiy'á
(Macwo 5.38-48; 7.12)*

²⁷ Nyɛ mii lógofeɛbii, mii sí yi jwo yii á: yii yii zàmpeɛnbii kyaa táan yiy'á. Mpii pi nyɛ ná pege e mà yyaha tí ná yii e ke, yii a kacɛnɛɛɛɛ pyi pire na.

²⁸ Mpii pi nyɛ na jwumpimpe yu mà yyaha tí ná yii e ke, yii a jwó leni pir'á. Mpii pi à yii cùmu lemɛ pi ke, yii a Kile jáare pir'á.

²⁹ Wà ha kantawaa bwòn mu mùmpenge k'e, ku sannɛke kɛɛnɛɛ urufol'á. Sùpya ká mu vàanntinmbwəhe cyán a shwə mu na, ma vàanntinmbileni yaha u cye e mú.

³⁰ Wà ha mu jáare, urufoo kan. Sùpya ká mu yaaga cyán a shwə, ma hà ku fwoo jáara u na mɛ.

³¹ Nde yii la nyɛ sùpyire sannte s'a mpyi yii á ke, yii a lire pyi pi á mú.

³² Yii kyal'à táan mpiimu á ke, yii aha pire kanni kyaa táan yiy'á, tònɛɛɛ ɛɛɛ ɛɛɛ yii sí n-ta lire e yɛ? Mɛpɛɛɛɛ shiinbii mú nyɛ na lire pyi mà?

³³ Mpii pi nyɛ na kacɛnɛɛɛɛ pyi yii na ke, yii aha a cyi pyi pire kann'á, tònɛɛɛ ɛɛɛ ɛɛɛ yii sí n-ta lire e yɛ? Mɛpɛɛɛɛ shiinbii mú nyɛ na lire pyi mà?

³⁴ Yii à cè a jwo na yii sí n-jà yaaga jáare n-ta mpiimu á ke, yii aha a pire kanni kaan, tònɛɛɛ ɛɛɛ ɛɛɛ yii sí n-ta lire e yɛ? Mɛpɛɛɛɛ shiinbii mú na lire pyi. Pi à cè a jwo na mpii pi sí n-jà pire yaayi cyage nùrunɔ pire na ke, pire na pi maha yi fwəhigiɛ leni mú.

³⁵ Nka yii pi ke, yii yii zàmpeɛnbii kyaa táan yiy'á, yii raa kacɛnɛɛɛɛ pyi pi na. Yii aha fwoo le pi na, yii i yii sònɛɛɛ ɛɛɛ láha li zàranɛ na. Lire ká mpyi, Kile sí sàra nimbwo kan yii á, lire mú li sí li cyêe na yii

na nyε Kilenji n̄nyɪ wuŋɪ pyɪ, ɲaha na ye u à ɲwɔ kacɛnnɛcembaabii ná shinpiibii na.

³⁶ Yii pyi ɲ̀ɲaaraafee, bà yii Tuŋɪ Kile nyε ɲ̀ɲaarafoo mε.

*Yii àha raa pi sanmpii c̄εεge mε
(Macwo 7.1-5)*

³⁷ Yii àha raa pi sanmpii c̄εεge mε, lire ká mpyi Kile mú s̄i yii c̄εεge mε. Yii àha raa s̀̀pyire sannte la ww̄u mε, lire e Kile mú s̄i yii la ww̄u mε. Wà ha kyaa pyi yii wà na, urufoo u lire yàfa. Lire ká mpyi, Kile mú s̄i yii kapegii yàfa yii na.

³⁸ Yii a s̀̀pyire sannte kaan, lire e Kile mú s̄i yii kan, yaage e yii à sumare pyi maa pi sanmpii kan ke, Kile s̄i kuru yaage ɲ̄i si ku cúɲɲɔ cúɲɲɔ si ku f̄i si kà bàra ku na fo yaage si ɲ̄i raa wuni.»

³⁹ Lire k̄antugo ka Yesu si t̄aanlini là jwo pi á na: «Fyɲɲi wà s̄i n-jà u fyɲɲεε k̄abii c̄u la? Lire ká mpyi, pi mú shuunn̄ɲi puni s̄i n-t̄ige wyige k'e mà?

⁴⁰ Cyelep̄pyaŋɪ tacɛŋke s̄i n-jà n-p̄e n-t̄oro u cyelentun̄ɲi woge taan mε, ɲka cyelep̄pyaŋɪ cyεge k'à le a ɲwɔ ke, uru u tacɛŋke maha mpyi u cyelentun̄ɲi woge fiige.

⁴¹ ɲaha na mu nyε na nỳ̀senni ɲaa ma c̀̀mpworɲɲi nyiini i, mà li ta bàɲnaŋɪ u nyε mu wuuni i ke, mu nyε na uru ɲaa mà ye?

⁴² Mà t̄anna ná lire e, di mu s̄i n-jà n-jwo ma c̀̀mpworɲɲi'á na u yyére maa nỳ̀senni ww̄u u nyiini i, mà li ta bàɲnaŋɪ u nyε mu wuuni i ke, mu nyii nyε uru na mà ye? Mu u à fyɲmε tò wwomɔ na ke, bàɲnaŋɪ ww̄u ma nyiini i fɔlɔ, lire ká mpyi, mu s̄i raa ɲaa raa ɲcwúu nỳ̀senni tawwuge e ma c̀̀mpworɲɲi nyiini i.

*Cige maha j̄cè ku yasere e
(Macwo 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ Cige nj̄cenn̄ke j̄ye na yasere nimpere yaa me, cipege mú j̄ye na jin'a yasere nj̄cenn̄e yaa me.

⁴⁴ Cire puni maha j̄cìni ti yasere cye kurugo, lire j̄wòhò ku j̄ye: wà s̄i n-jà fizhiye cige yasere kwòn nguro cige na me, wà mú s̄i n-jà erezen cige yasere kwòn kilege taha na me. ⁴⁵ Ngemu u zò u à j̄wò ke, uru maha j̄wuj̄cenn̄mpe yu. Ngemu u j̄ye ná zòm̄pi i ke, uru maha j̄wumpimpe yu. Yii li cè, s̄ùpyan̄i zòm̄bilin'à j̄i ndemu na ke, lire u j̄wòge maha yu.»

*Yákilifoon̄i ná funj̄o baa shin̄ji kani
(Macwo 7.24-27)*

⁴⁶ Ka Yesu si núr'a j̄wo: «Naha kurugo yii maha mii pyi “Kafoon̄i, Kafoon̄i” mà li ta yii sí j̄ye na mii j̄wumpe kurigii jaare mà ye?

⁴⁷ Shin maha shin u à pa mii á, maa mii j̄wumpe lógo, maa pu kurigii jaare ke, urufol'à fworò yaage nkemu na ke, mii sí kuru cyêe yii na.

⁴⁸ Urufoo na j̄ye mu à j̄wo bafaanran̄i u à nj̄ke tũgo fo mà sà nò kafaage na, maa u bage nintaani cyán ku na ke. Bag'à faanra a kwò ke, ka zànbwòhò si mpa, ka lwòhe si wá na fwu na ma na ku kúuli, n̄ka bage j̄ye a cwo me, naha na ye ku nintaan'à cyán a j̄wò.

⁴⁹ Nka shin̄ji u j̄ye na mii j̄wumpe nũru, maa mpyi u j̄ye na pu kurigii jaare me, urufoo na j̄ye mu à j̄wo bafaanran̄i u à u bage nintaani cyán nj̄intiige na ke. Zành'à pa, ka lwòhe si wá na fwu na ma na ku kúuli ke, ka bage si ntíl'a pi a wu.»

7

Yesu à sòrolashiibii yyaha yyére shinñi wà bilina cùuñɔ

(Macwo 8.5-13; Yuhana 4.43-54)

¹ Yesu à puru jwumpe puni jwo a kwò sùpyir'á ke, maa ñkàre Kapere namu kàñhe e.

² Ɔrɔmu sòrolashiibii yyaha yyére shinñi wà na mpyi wani kuru kàñhe e ná biliwe e. Uru bilinañi kani mpyi a waha u na. Ka yampime si mpa uru bilinañi cù, fo u na ñko s'a kuro caa.

³ Nyɛ uru ñùñufoon'á Yesu kyaa lógo ke, maa Yahutuubii kacwɔnribii pìi tun pi sà Yesu ñáare u u mpa uru bilinañi cùuñɔ.

⁴ Pi à nɔ Yesu yyére ke, maa u ñáare fànha na, maa jwo: «Ñge ñùñufoon'á yaa ná mpwɔh'e, mu à yaa mu u u pwɔhɔ.

⁵ Naha kurugo yɛ wuu Yahutuubii kyal'á táan u á sèl'e. Uru mú sí u à wuu Kile Jwumpe kàlambage faanra.»

⁶ Nyɛ ka Yesu si ñɛɛ maa ñkàre ná pi e. Tèni i pi à sà byanhara sòrolashiibii yyaha yyére shinñi pyenge na ke, lir'á sòrolashiibii yyaha yyére shinñi ta u à u ceveebii pìi tun pi sà yi jwo Yesu á: «Kafoonji, ma hà maye kànha mpa mii pyenge e mɛ, ñaha na yɛ mii ñùñk'á cyéɛ mu u jyè mii pyenge e.

⁷ Lire kurugo mii à li kàanmucya mà li ta na mii yabilinji nyɛ a yaa mii u shà mu fye e mɛ. Nka jwuñkanña ninjin jwo, kuru sí mii bilinañi cùuñɔ.

⁸ Mii wi ke, sòrolashiibii pìi na nyɛ mii ñùñɔ na, mii sí nyɛ pìi ñùñɔ na. Mii aha wà pyi “Ta sí” u maha ñkàre. Mii aha wabere pyi “Ta ma” u maha mpa. Mii aha na bilinji pyi “Nde pyi” u maha lire pyi.»

9 Nyε Yesu à puru jwumpe lógo sòrolashiibii nùñufoonji ceveebii ñwɔ na ke, ka uru nàñi kani si u kàkyanhala. Supyikuruñke ku mpyi a taha Yesu fye e ke, ka u u yyaha kêenn'a pi wíi wíi, maa jwo: «Mii sí yi jwo yii á, mii sàha ntél'a sùpya ñya ná ñge dáníyanji fiige e mε, ali Izirayeli shiinbii shwɔhɔl'e mii ñye a u fiige ñya mε.»

10 Mà jwo túnntunmpii pi núr'a nɔ sòrolashiibii yyaha yyére shinñi pyenge e ke, pi à sà uru bilinañi ta u à cùñɔ.

Yesu à nàñjiibili niñkwuu ñè

11 Lire kàntugo ka Yesu ná u cyelempyiibii si yîri na ñkèεge Nayimu kànhe e, shinñyahara mpyi a taha pi fye e.

12 Pi à sà byanhara kànhe tajyíñwɔge na ke, ka pi i ñcírí ná kànhe shiinbii píl'e, pi i ñkèεge ná nàñjiibilini là niñkwul'e fanñyi i. Lenkwucwoñi wà u pyiniñkinge ku mpyi ku ki. Kànha shiinbii niñyahamii mpyi a taha lenkwucwoñi na, pi i ñkèεge uru buñi tatonke e.

13 Kafoonji Yesu à uru ceenji mεεsuwuñi ñya ke, ka u nùñaare si jyè u e, ka u u u pyi: «Fyâha, ma hà raa mεε sùu mε!»

14 U à yire jwo ke, maa file buñi lwófeebii na, maa bwòn kariyi na, ka pi i yyére. Ka u u jwo buñ'á: «Nàñjiiwe, yîri!»

15 Ka nàñjiiñi si yîr'a tèen, maa li ñwɔ cù na yu, ka Yesu si u kan u nuñ'á.

16 Shin maha shin u mpyi wani ke, ka li i pi puni bilibili, fo pi na Kile père marii ñko: «Kile túnntunñi nimbwoñi wà u à uye cyêe wuu na! Kile à pa u shiinbii tège!»

17 Nde Yesu à pyi ke, ka sùpyire si sà a lire yu Zhude kùluni ná lí kwùumpe kùligii puni i.

*Yuhana Batizelipyiŋi à tùnntunmii tun Yesu á
(Macwo 11.2-19)*

18 Nyε karigii Yesu à pyi ke, ka Yuhana cyelempyiibii si ŋkàr'a sà cyire puni yyaha jwo u á. Yuhana à yire lógo ke, maa u cyelempyiibii pìi shuunni yyér'a

19 tun pi sà Kafoonji Yesu yíbe na: «Y'à jwo na ŋge u sí n-pa ke, uru u nyε mu laa, wabεε wuu à yaa wuu a sigili?»

20 Pire cyelempyiibil'à kàr'a sà nɔ Yesu na ke, maa u pyi: «Yuhana Batizelipyiŋi à wuu tun na wuu pa mu yíbe na “Nǵemu kyaa l'à jwo na u sí n-pa ke, mu u nyε u wi laa, wuu a wabεε sigili?”»

21 Lire tɛni mpyi a Yesu ta u u yamii niŋyahamii ná cwðhɔmɔfee niŋyahamii cùuŋi, maa jínabii kàre na yige pifeebil'e, maa fyinmii niŋyahamii nyii múru.

22 Nyε ka Yesu si tùnntunmpii pyi: «Yii à ndemu lógo maa ndemu nya ke, yii a si, yii i sà lire yyaha jwo Yuhana á na: fyinmpii naha na ja, tonkegeyifeebii sí i jaare, tògofeebii sí i jɔcùuŋi, jùncunnibii sí i nùru, kwùubii sí i jɛni, Jwumpe Nintanmpe sí i yu fòŋɔfeebil'á.

23 Nyε mii kapyiŋkii ká mpyi cyi nyε a ŋgemu pyi u à cye láha mii na mε, urufoo wuun'à jwɔ.»

24 Yuhana tùnntunmpil'à nùr'a kàre ke, ka Yesu si wá na Yuhana kyaa yu sùpyir'á, u à pi pyi: «Canŋke yii ná ŋkàre síwage e ke, taha nyεge yii mpyi a kàr'a sà wí kafεεge sí i ku nyàha la?»

²⁵ Naha yii sí mpyi a kàr'a sà wíi yε? Vàansinayafoo la? Yii li cè na mpíi pi maha vàansinayi leni, maa pi nyii karigii pyi, maa pi nyii njyìñi lyí ke, pire maha mpyi saanbii bayi i.

²⁶ Nyε lire sannii i ke, naha tawiige e yii mpyi a kàre yε? Kile túnntunṅo la? Mii sí yi jwo yii á, u bá à fànha tò Kile túnntunṅo na.

²⁷ Naha kurugo yε Kile Jwumpe Semεñi à jwo ṅgemu kyaa na na
 “Wíi, mii sí na túnntunṅi tun
 u sà mu kuni yaa mu yyaha na*” ke,
 uru túnntunṅi u nyε Yuhana.

²⁸ Mii sí yi jwo yii á, sùpya sàha ṅkwò a si ṅgemu u à fànha tò Yuhana na mε, lire ná li wuuni mú i, Kile Saanre shiinbii puni nimbilen'à fànha tò Yuhana na.

²⁹ Sùpyire ti mpyi na núru Yuhana ṅwò na, mà bâra múnalwòore shwofeebii na ke, pire puni mpyi a tèn ná l'e na Kile à tíi, maa nyε ka Yuhana sí pi batize.

³⁰ Nka Kile mpyi a ndemu yaa mà yyaha tíi ná sùpyire e ke, Farizhεεnbii ná Kile Saliyañi cyelentiibii nyε a nyε lire na mε, maa nyé pi nyε a nyε'a batize mε.

³¹ Ná naha shi i, mii sí nte sùpyire shiñi tàanna yε? Ti ná naha shi k'à fwordo bε?

³² Tí na nyε mu à jwo nàṅkopyire, ntemu ti nyε na bâhare kàfuge na ke, tà na bâhare maa ṅko ti shèrεfeebil'á:

“Wuu à tìnpini wyì yii á, yii nyε a nyε'a kwôhò mε.
 Wuu à jáhampe myahigii cêe yii á, yii nyε a nyε'a
 mεε sú mε.”

* 7:27 Malaki 3.1

³³ Yii li cè, Yuhana Batizelipyinji à pa ke, u mpyi na njyì tɔɔn wu lyî mε, u mú mpyi na sinmε byii mε, ka yii i jwo na jina u nyε u e.

³⁴ Supyaŋi Jyaŋi à pa, maa lyî maa byii, ka yii i jwo na u sòŋŋɔre nyε a taħa yaage kabεε na mε, fo njyìŋi ná sinmbyaani kanni, maa núr'a pyi mεpεŋε shiinbii cevoo mu à jwo múnalwɔɔre shwofeebii.

³⁵ Nka yákilifente Kile maha ŋkaan ke, tire ká mpyi wà á, li maha jɔcè urufoo kapyiinkil'e.»

Yesu à fwòrobacwoŋi wà kapegigii yàfa u na

³⁶ Nyε Farizhenni wà na mpyi wani, uru mεge na mpyi Simɔ. Canŋka uru nàŋ'a Yesu yyere na u sà lyî ná ur'e, ka u u jεε maa ŋkàre, ka pi i sà ŋkwùlo na lyî.

³⁷ Mà pi yaha wani, ceenji wà na mpyi kuru kànhe e, kànhe sùpyire puni mpyi na uru ceenji cyêre kampyahii na, u kapegigii kurugo. Uru ceen' à pa jɔcè na Yesu na nyε uru Farizhenni bage e ke, ka u u mpa ná loŋgaracwol'e†, l' à jî sìnme nùguntanga wumɔ na.

³⁸ Maa ntòro Yesu kàntugo yyére mà sà yyére u tooyi taan, maa mεε sú sèe sèl'e, fo jyyii lwɔh' à wu mà Yesu tooyi jíŋε, maa u jùŋjoore tég'a yi cwu-ugo, maa yi púr'a cû, maa puru sìnmpε nùguntanga wumpe tég'a yi tìri.

³⁹ Nyε Farizhenni u mpyi a Yesu yyere ke, ur' à lire nya ke, maa jwo uye funŋ'i: «Kampyi sèenji na ŋge nàŋi na nyε Kile tùnntunŋɔ, u mpyi na sí li cè

† **7:37** Lire cwooni mpyi a yaa ná yaage k'e, kuru mεge nyε: «alibatiri».

na ceenji shiŋi u nyε na bwùun uru na ke, na u nyε kapimpyiŋε.»

⁴⁰ Ka Yesu si Farizhenŋi funzɔnɔre cè, maa u pyi: «Simɔ, jwumɔ na naha mii u jwo mu á.» Ka Simɔ si u pyi: «Ta yu, cyelentuŋi.»

⁴¹ Ka Yesu si jwo: «Nàŋi wà fwɔhii na mpyi shiin shuunni na, u kampwɔhii ŋkwuu kan̄kuro (500.000) na mpyi wà na, u sanŋi wuŋi sí nyε kampwɔhii beeshuunni ná ke (50.000).

⁴² Ná li síŋi sí nyε a pyi pi wà na mà jà a u fwooni tò mε, ka uru nàŋi si cyire fwɔhigii yàfa pi na. Nyε pire shiin shuunniŋi i, uru nàŋi kyaa sí n-táan pi jofol'á mà tòro u sanŋi na ye?»

⁴³ Ka Simɔ si u pyi: «Mii na sàŋi ŋgemu u fwoo li mpyi a pèe sèl'e ke, nàŋi kyaa sí n-táan ur'á mà tòro u sanŋi na.» Ka Yesu si u pyi: «Mu à sèe jwo.»

⁴⁴ Maa yyaha kèenŋe ceenji yyére maa jwo Simɔ á: «Mu à nge ceenji nya la? Mii à pa mu yyére, mu bá nyε a lwɔhɔ kan̄ mii i na tooyi jyé mε. Nka nge ceenji wi ke, u à mii tooyi jyé ná u nyilwɔhe e, maa yi cwuugo ná u nùŋjoore e.

⁴⁵ Mu nyε a mii pûr'a cû maa mii shéere mε, ŋka nge ceenji wi ke, mà lwɔ u à jyè bage e ke, u à kwôro na mii tooyi shwɔnre ná u nwɔge e.

⁴⁶ Mu nyε a mii nùŋke tìri ná sìn̄m'e mε, ŋka nge ceenji wi ke, u à mii tooyi tìri ná sìn̄mε nùguntanga wum'i.

⁴⁷ Lire kurugo mii sí yi jwo mu á, kapegigii u à pyi ke, cyi ná cyi nyahaŋi mú i, cyi pun'à yàfa u na. Lire e u à mii kyaa táan uy'á sèe sèl'e. Kapegii nimpigir'à yàfa ŋgemu na ke, urufoo tàange nyε a pèe mε.»

⁴⁸ Lire kàntugo ka Yesu si ceenji pyi: «Mu kapegigil'à yàfa mu na.»

⁴⁹ Mpii pi mpyi na lyî sijncyan ná Yesu i ke, ka pire si wá na ñko piye funñ'i: «Naha supyifiiwe u nyε ñge nàñi mà sà nɔ, fo u u sùpyire kapegigii yàfani ti na yε?»

⁵⁰ Nka Yesu nyε a puru jwumpe lwó a wíi mε, maa jwo ceen'á: «Mu dáníyan'á mu shwɔ, ta si yyeññke e.»

8

Cyeebii pi mpyi a taha Yesu ná u cyelempyiibii ñwəh'i ke

¹ Lire kàntugo ka Yesu si wá na ñaare na ntùuli kànbwoyi ná kànpyεere na, maa Jwumpe Nintanmpe yu mà yyaha tíi ná Kile Saanre e. U cyelempyiibii ke ná shuunniñi mpyi ná u e.

² Cyeebii u à cùuñɔ, mà bàra mpiimu jínahii u à kòr'a yige pi e ke, pire pìi mú na mpyi ná u e. Wà mεge na mpyi Mariyama, pi mpyi maha uru pyi Magidala Mariyama mú (uru ñge ceenji i Yesu mpyi a jínabii baashuunniñi kòr'a yige)

³ ná Cwuza cwonji Zhanε (Cwuza u mpyi na saanji Erɔdi karigii cwɔɔnre) ná Suzani ná cyeebii piiberii ñinyahamii. Pire cyeebii mpyi maha pi cyeyaayi yà kaan Yesu ná u cyelempyiibil'á, pi i piye tère.

Nεnugunji bàtaage

(Macwo 13.1-23; Marika 4.1-20)

⁴ Nyε canñka shinñyahara à pa bínni Yesu taan, tire sùpyire mpyi a yîri kànya ñinyahaya na, ka u u bàtaaga jwo pí á. U à jwo:

5 «Nεεnugunji wà u ná fwor'a kàre jεεmε tanuguge e. Mà u yaha u u sùmapyanji wàa fini fiige, wà à cwo kuni jwōge na, ka kuntorobii si uru tánhana, ka saŋcyεεnre si mpa u jò.

6 Ka wà tacwugo si mpa bê ná kafaafoge e, maa fyîn. U jye a mō mε, maa waha, jaha na ye mbyime jye a pyi kuru cyage e mε.

7 Ka wà tacwugo si mpa bê ŋgurotaha na, maa fyîn, maa wá na lyεge, ka ŋgure si u cû.

8 Nka wà tacwug'à pa bê ná jìŋke tacεnŋke e, maa fyîn, maa lyε, maa se. Sùmacige maha sùmacig'à sùmapyanji se mà nō ŋkuu (100) na.»

Yesu à kuru bàtaage jwo ke, maa jwo fànha na: «ŋgemu la ká mpyi si karii yyaha cè ke, urufoo u u nīngyigigii cyán sèl'e.»

9 Ka u cyelempyiibii si u yíbe: «Kuru bàtaage jwōhe ku jye jaha shi ye?»

10 Ka Yesu si pi pyi: «Karigii cyi à yyaha tíi ná Kile Saanre e ná cyi à ŋwōhō ke, yii á cyire jcèŋ'à kan, ŋka sùpyire sannt'á bàtaay'i cyi à jwo:

“bà pi si mpyi s'a pu wíi, pi àha raa pu jaa raa jcwúu mε,

s'a pu núru, pi àha raa pu yyaha cìni mε*.”

11 Kuru bàtaage jwōhō ku jye: sùmashiŋi u jye Kile jwumpe.

12 Kuni jwōge na sùmashiŋi tacwug'à pa bê ke, kuru ku jye mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo, ka Sitaanniŋi si pu wwû pi funŋ'i, bà pi si mpyi pi àha ndá pu na, si shwō mε.

13 Kafaafoge junŋ'i sùmashiŋi tacwug'à pa bê ke, kuru ku jye mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo

* 8:10 Ezayi 6.9

maa jεε pu na ná funntange e, ηka pu jγε a já a ndire le t'e mε. Pi maha mpyi Kile kuni i tère nimbilere e kannna, kawaa ká pi ta, pi maha fwordo l'e.

14 Ngure shwòhòl'e sùmashiñi tacwug'à pa bê ke, kuru ku jγε mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo, ηka mà jwo tère nimbilere li nò ke, funmpεεnre karigii ná nàfuunji lage ná ηge dijnyεñi múguroñi karigii maha pu cwònrò, fo pu yasεεre sì n-jà nò mε.

15 Niñke niñcεnñke na sùmashiñi tacwug'à pa bê ke, kuru ku jγε mu à jwo sùpyire t'à Kile jwumpe lógo maa jεε pu na ná funñò niñkin i, maa ηkwôro pu jññ'i ná jwòmεε niñkin i ke, tire sùpyire ti maha tiye waha tērigii puni i, marii Kile jγyii wuuni pyi.

*Kile Jwumpe na jγε fùkina fiige
(Marika 4.21-25)*

16 Wà jγε na fùkina mîni si u le jcyígile yaaga jwòh'i mε. Nka u maha mîni maa u dùrugo yaage kà jññ'i, bà u si mpyi s'a bēenmpe yige bage jyifeebil'á mε.

17 Nyε kyaa maha kyaa li jγε numpini i ke, cyire puni sí n-pa n-yige bēenmpe na, kyaa maha kyaa l'à ηwòhò ke, lire là sì n-kwôro jçèmbaa mε.

18 Lire kurugo jwumpe yii jγε na núru mii jwò na ke, yii yákili yaha pu na sèl'e, jaha na ye ηgemu u à yaaga cè ke, kà sí n-bâra urufoo u tacεñke na. Nka ηgemu u jγε u jγε a yafyin cè mε, ali u na sônñi na ur'à nimbileni ndemu cè ke, lire sí n-shwò u na.»

*Mpii pi jγε Yesu nunji ná Yesu cìnmpyiibii ke
(Macwo 12.46-50; Marika 3.31-35)*

19 Nye ka Yesu nunji ná u cìnmpyiibii si mpa u yyére. Nka sùpyire nyahañi kurugo, pi nyε a jà a tabaraga ta u na με.

20 Ka wà si Yesu pyi: «Mu nunji ná mu cìnmpyiibii naha cyínnji na, pi naha na mu kyaa pyi.»

21 Ka Yesu si jwo: «Mpii pi nyε na Kile jwumpe núru, marii pu kurigii ñaare ke, pire pi nyε mii nunji ná mii cìnmpyiibii.»

Yesu à kafeebwàhe yyéεηε banji ñunji
(Macwo 8.23-27; Marika 4.35-41)

22 Canñka Yesu à u cyelempyiibii pyi: «Yii a wá, wuu u banji jyiil'a kêεηε kùmpoge sannke na.» Ka pi i jyé bakwàoge e na banji jyiili.

23 Mà pi yaha pi i ñkèεge lwàhe ñunji, ka Yesu si mpa ñóó, ka kafeebwàhó si wá na fwu na lwàhe lwúu na wàa bakwàoge funñke e. Ku mpyi na ñko si ñi lwàhe na, fo na ñko s'a ntíri lwàhe ñwàh'i.

24 Ka cyelempyiibii si Yesu ñè, maa jwo: «Cye-lentunji, cyelentunji, wuu sí n-kwû dε!» Ka Yesu si yíri maa fànha cyán kafεεge na, maa lwàhe pyi: «Tèεn tanuge e!» Ka kafεεge si yyére, ka lwàhe si ntèεn.

25 Ka u u cyelempyiibii yíbe maa jwo: «Taha yii bá nyε a dá mii na με?» Nka cyelempyiibii fyagara wuubii ná pi kakyanhala wuubii pi mpyi, ka pi i wá na piye yíbili: «Jofoo u nyε ñge nàñi fo ka kafεεge ná lwàhe si ntèεn u wuuni taan yε?»

Yesu à jínahii ñinyahamii kàr'a yige nàñi w'e
(Macwo 8.28-34; Marika 5.1-20)

26 Nyε ka Yesu ná u cyelempyiibii si banji jyiil'a sà nò Gadara shiinbii kùluni i, lire kùluni na nyε Galile wuuni yyetiimpe na banji kàntugo.

27 Pi nivworobii bakwɔɔge e, ka kuru kànze nàŋi wà si Yesu nùŋɔ bê, jí nabii mpyi uru nàŋi i. Li mpyi a mɔ, u sàha mpyi na vàanɣyi leni mɛ, u sàha mpyi na shùun kànze e mɛ, fo fanɣyi i†.

28 Tèni i uru nàŋ'á Yesu ɣya ke, ka u u ŋkwúulo, maa ɣcwo Yesu fere e, maa jwo fànta na: «Yesu, Kileni nìnyì wunɣi Jyanɣi, ɣaha mu ɣye na ɣcaa mii á ye? Mii na mu ɣáare, ma hà kawaa pyi na na mà dɛ!»

29 Nàŋ'á yire jwo, ɣaha na ye Yesu mpyi a jí nanɣi pyi na u fwo ro u e. Uru jí nanɣi mpyi maha u cyáan tèrii niɣyahagil'e. Sùpyire mpyi maha uru nàŋi cwôre maa u cyeyi ná u tooyi pwu ná yòrɔy'e, bà u si mpyi si ntɛɛn tanuge e mɛ, ŋka u mpyi maha yire yapwoyi puni kwùun. Lire kàntugo jí nanɣi mpyi maha sì ná u e síwage e.

30 Nye ka Yesu si nàŋi yíbe u mege na, ka u u jwo: «Mii mege ɣye Shinɣyahara.» U à yire jwo ɣaha na ye jí nabii pi mpyi u e ke, pire mpyi a ɣyaha.

31 Ka pire jí nabii si Yesu ɣáare na u àha pire kòrɔ ŋkàre kacɣewyicugunke e mɛ.

32 Nye lir'á caakurumbwɔhɔ ta ku u lyí ɣanke kà numpenge na wani, ka jí nabii si Yesu ɣáare sèl'e na u pire yaha pire pi sà jyè kuru caakurunke e, ka u u ɣɛɛ.

33 Nye ka jí nabii si fwo ro nàŋi i maa sà jyè caabil'e. Ka kuru caakurunke puni si sùrug'a yíri ɣanke numpenge na mà cwo cwo banɣi i mà kwú.

34 Cáanahabil'á lire ɣya ke, maa fê a kàr'a sà a yi yu kànze ná sishwɔnbugure puni i.

† 8:27 Yahutuubii maha pi fanɣyi wwú kafaayi ɣunɣi. Pi maha ku ɣwɔge yal'a yaa fo maha tatɛɛnɣɔ yaa mú.

³⁵ Ka sùpyire si fwor'a kàre si sà cyire karigii nya. Nàñi i jínabii mpyi ke, ka pi i sà u ta u à tèen Yesu fere e ná vàananyi i tanuge e, ka pi i fyá.

³⁶ L'à pyi mpiimu nyii na ke, ka pire si nàñi cuunḡkanni jwo pi sanmpil'á.

³⁷ Nyε ka Gadara kùluni shiinbii puni si Yesu náare na u fworu pire kùluni i, naha na ye pi mpyi a fyá u yyaha na sèl'e. Ka Yesu si jyè bakwḡge e s'a ḡkèεge.

³⁸ Nàñi i jínabil'à fworu ke, ka uru si Yesu náare sèl'e, na uru na ḡkèεge ná u e. Ka Yesu si u nùruḡo maa jwo:

³⁹ «Núru, ma a si pyεnge, kabwooni Kile à pyi mu á ke, ma a sà lire yyaha jwo ma pyεnge shiinbil'á.» Ka nàñi si ḡkàre kànhe funḡke e, nde Yesu à pyi u á ke, maa sà a lire yu na ntùuli cyeyi puni i.

Yesu à ceenji wà cùunḡo, maa Zharusi pworonji buwuḡijè

(Macwo 9.18-26; Marika 5.21-43)

⁴⁰ Nyε tèni i Yesu à nùr'a bañi jyiil'a kèεnḡe kùḡke sanḡke na ke, ka shinḡyahara si u nùḡo bê, naha na ye pi puni mpyi na u sigili.

⁴¹ Kile Jwumpe kàlambage kà nùḡufoo na mpyi wani, uru mεge mpyi Zharusi, ka uru nàñi si mpa niḡkure sín Yesu fere e maa u náare fànha na na u shà uru pyεnge e,

⁴² naha na ye pworonji niḡkinḡi u mpyi u á, ná u mpyi a yyee ke ná shuunni kwḡ ke, uru mpyi na yà, fo u mpyi na ḡko raa ḡkwûu.

Nyε Yesu niḡkarenji Zharusi pyεnge e, sùpyire mpyi a u kwûulo kàmpanḡyi puni na, fo na u fεnre piye shwḡhəl'e.

43 Ceenji wà na mpyi tire sùpyire shwəhəle, lùwulinkwombaayi mpyi u na yee ke ná shuunni funŋ'i. Wempyiibii mpyi a kwò u cyeyaare puni na, ŋka wà nyε a jà a u cùuŋə mε.

44 Nyε ka u u mpa Yesu kàntugo yyére maa bwòn u vaaŋnyi zhwòore na, ka yampe si ntíl'a kwò.

45 Ka Yesu si sùpyire yíbe: «Jofoo u à bwòn mii na ye?» Ka sùpyire puni si wá na ŋko: «Mii bà mε.» Ka Pyeri si jwo: «Cyelentuŋi, mu nyii nyε sùpyire na t'à mu fεnrε kàmpaŋnyi puni na mà?»

46 Ka Yesu si jwo: «Wà kən'à bwòn mii na, paha na ye mii à li kàanmucya mà li nya na fànhe kà a fwooro mii i.»

47 Nyε ceen'á li nya na nde ur'à pyi ke, na Yesu à li cè ke, ka u u fyá fo na ŋcyéenni, maa mpa niŋkure sín Yesu fere e, nde l'à u pyi u à bwòn Yesu na ke, ná pyiŋkanni na u à uye nya u à cùuŋə tèenuuni mujye e ke, u à yire yyaha jwo Yesu á sùpyire puni nyii na.

48 Ka Yesu si u pyi: «Na pwooro, mu dániyaŋ'á mu cùuŋə. Kile u yyeŋiŋke kan ma á.»

49 Mà Yesu yaha puru jwumpe na, tùnntunŋ'á yîri ñuŋufoonji Zharusi pyenge e mà pa yi jwo Zharusi á: «Kile wuuni na wá à nɔ mu pwooroŋi na. Ma hà núru cyelentuŋi yaha u uye kànha u a ma mε.»

50 Yesu à yire lógo ke, maa jwo Zharusi á: «Ma hà raa fyáge mε, dá mii na kanna, mu pwooroŋi sí n-yîri.»

51 Nyε pi à sà nɔ Zharusi pyenge ŋwəge na ke, Yesu nyε a ŋεε sùpyaŋi wabεε u jyè ná ur'e mε, fo Pyeri ná Yuhana ná Yakuba ná pyàŋi tunji ná pyàŋi nuŋi.

52 Sùpyire puni ti mpyi pyenge e ke, pire puni mpyi na myahigii súu marii ŋkwúuli pyàŋi ŋkwùŋi

na. Ka Yesu si pi pyi: «Yii àha raa mεε sùu mε, pyàṅi ṅyε a kwû mε, u na ṅwúuni!»

⁵³ Ka pi i wá na ṅcyàhali u na, ṅaha na yε pi à li cè na pyàṅ'á kwû.

⁵⁴ Nyε ka Yesu si pyàṅi buwuṅi cû u cyεge na, maa jwo fànha na: «Pyà, yîri!»

⁵⁵ U à yire jwo ke, ka pyàṅi múnaani si núr'a jyè u e, lire tènuuni mujye e, ka u u yîri, ka Yesu si pi pyi pi ṅjyì kan u á.

⁵⁶ Ka lire kani si pyàṅi sifeebii bilibili. Ka Yesu si yi jwo pi á na pi àha nde kani jwo sùpyaṅi wà tufiig'á mε.

9

Yesu à u cyelempyiibii tun pi sà a Jwumpe Nintanmpe yu

(Macwo 10.5-15; Marika 6.7-13)

¹ Lire kàntugo ka Yesu si u cyelempyiibii kε ná shuunniṅi pyi pi à bínni u taan, maa síṅi ná fànhe kan pi á, bà pi si mpyi s'a jínabii puni kòre s'a yige pifeebil'e, s'a yampii cùuṅi mε.

² Lire ṅwòhò na, u à pi tun pi sà a Kile Saanre kyaa yu sùpyir'á, pi raa yampii cùuṅi.

³ U à pi pyi: «Yii àha ṅkwò yaaga lwó yiye cyε e lire kùsheeni na mε, mu à jwo kàbii, lire ṅyε mε boro ná bwúuru ná wyéε. Yii wà hà ṅkwò vāanṅtinṅke kabεε lwó mbàra u yacige woge na mε.

⁴ Yii aha ṅkàre kànha maha kànha na, ka wà si ṅεε yii sunmbage na, yii tèen wani fo mà sà yaa ná yii tèekani i.

⁵ Nka kànhe ṅkemu shiin kampyi pi ṅyε a ṅεε yii i yii sunmbage tírige pire yyéε mε, yii nivworobii

kuru kànhe e, yii yii tooyi bambanji kwòro kwòr'a wu wani, lir'à kajwuu kwò kuru kànhe shiin na.»

⁶ Nye ka pi i yír'a kàr'a sà a Jwumpe Nintanmpe yu na mâre kànyi puni i, maa yampii cùunji.

*Saanji Erōdi na uye yíbili na Yesu nye jofoo ye
(Macwo 14.1-12; Marika 6.14-29)*

⁷ Nye Yuhana bonkwooni kàntugo, saanji Erōdi à pa Yesu kapyiinkii lógo, ka li i u yákiinji wùrugo sèl'e, naha na ye pii mpyi na nko na Yuhana Batizelipyiñi u à nè a fworo kwùñi i.

⁸ Pii sí i nko na Kile tūntunñi Eli u à núr'a pa, pii mú sí i nko na tèecyiini Kile tūntunñi wà u à nè a fworo kwùñi i.

⁹ Ka Erōdi si jwo: «Mii à pi pyi pi à Yuhana nūñke kwòn, jofoo shenre mii saha sí nye na nuru ame ye?» Ka u u wá na Yesu caa si u nya.

*Yesu à shiin kampwōhii kanjuro nwō cya
(Macwo 14.13-21; Marika 6.30-44; Yuhana 6.1-14)*

¹⁰ Nye Yesu tūntunmpil'à núr'a pa ke, maa pi kapyiinkii puni jwo u á, ka u u yíri ná pi e sùpyire sannte taan mà kàre pi mege cyage e Betisayida kànhe kàmpañke na.

¹¹ Sùpyir'à pa pi saha cè ke, maa nkàre wani pi fye e. Ka u u pi cùmu lemε nwō, maa Kile Saanre kyaa jwo pi á. Mpii pi mpyi na yà pi e ke, maa pire cùunjo.

¹² Tèni i canñk'à pa a ntíri ke, ka Yesu cyelempyi-ibii ke ná shuunñi si file u na maa yi jwo u á na u sùpyire cye yaha, bà pi si mpyi si sà nji ná tashwōnyō cya kànyi ná sishwōnbugure e me, naha na ye sige funñke e pire nye.

13 Ka Yesu si pi pyi: «Yii yabilimpïi pi pi kan pi lyî.» Ka pi i u pyi: «Bwúuru nùnyə kan̄kuro ná fyapyaá shuunni cyi naha wuu á kanna, fo l'aha nta wuu yabilimpïi sí n-sà njyì cya mpa nkan nte supyijyahare pun'á.»

14 Tire sùpyire e, nàmbaabii kanni mpyi a shiin kampwəhii kan̄kuro (5.000) kwò, ka Yesu si u cyelempyiibii pyi pi à sùpyire tìŋe tìŋe kuruyo kuruyo, yire kuruyi nin̄kin nin̄kin̄ji puni mpyi a shiin beeshuunni ná ke ke kwò.

15 Nyε ka pi i sùpyire puni tìŋe tìŋe, bà Yesu mpyi a yi jwo mε.

16 Ka Yesu si yire bwúuru nùnyì kan̄kuruñi ná cyire fyapyaagii shuunniñi lwó, maa yyahe yîrige nìnyìñi i, maa fwù kan Kile á yi kyaa na, maa yi kwòn kwòn a kan u cyelempyiibil'á, pi kan sùpyir'á.

17 Sùpyire puni ti mpyi wani ke, tire pun'à lyî a tìn. Ka pi i shàhii ke ná shuunni jî njyìpaanyi na.

*Pyeri à jwo na Kile Nijcwənrəñi u nyε Yesu
(Macwo 16.13-21; Marika 8.27-31)*

18 Nyε lire kàntugo, mà Yesu ná u cyelempyiibii yaha, u à yîri pi taan, maa sà Kile jáare. U à kwò ke, maa núr'a pa, maa pi yibe: «Sùpyire na mii sônñi jofoo yε?»

19 Ka pi i u pyi: «Pli wá na nko na Yuhana Batizelipyiñi u nyε mu, pì sí i nko na Kile tùnntun̄ñiEli u nyε mu, pli mú sí i nko na Kile tùnntun̄mpii pi à tòro ke, na uru wà u à jè a fworò kwùñi i.»

20 Ka Yesu si pi pyi: «Yii de? Jofoo yii nyε na mii sônñi yε?» Ka Pyeri si u pyi: «Kile Nijcwənrəñi u nyε mu.»

21 Ka Yesu si yi jwo a waha pi á na pi àha ñkwò yire jwo sùpya á mε.

22 Maa núr'a jwo: «L'à pyi fànha kyaa Supyanji Jyanji u kyaala sèl'e. Yahutuubii kacwɔnribii ná Kile sáragawwuubii nùñufeebii ná Kile Saliyanji cye-lentiibii sí n-cyé u na, si u bò. Nka u kwùñi canmpy-itanrewuuni, u sí ñè.»

Pyiñkanni na wuu à yaa wuu taha Supyanji Jyanji Yesu fye e ke

(Macwo 16.24-28; Marika 8.34--9.1)

23 Lire kàntugo ka Yesu si yi jwo u lógofeebii pun'á: «Ñgemu la ká mpyi si ntaha mii fye e ke, urufol'à yaa u cyé u yabilinji nyii karigii na, u u ntèen kyaage taan u u ntaha mii fye e canña maha canña, pi mée ká mpyi na sí urufoo bò kworokworocige na.

24 Naha na ye ñgemu la ká mpyi si u ninjaani yaa ñwò ke, urufoo si nùmpañja ta mε, ñka ñgemu ká kàntugo wà u ninjaan'á mii kurugo ke, urufoo sí nùmpañja ta.

25 Naha li sí ñwò sùp्यान'á mà ma nyii yaayi puni ta ñge diñyeni i ninjaa, mu nùmpañke si sà ñkèege ye?

26 Lire kurugo ñgemu u na ñcyíge Supyanji Jyanji ná u jwumpe na ke, u aha bú mpa ná u sìnampe ná u Tunji wumpe ná Kile mèlekεebii wumpe e canñke ñkemu i ke, u sí n-cyé urufoo na.

27 Sèñji na mii sí yi jwo yii á, pìi na nyε yii e, pi sì n-kwù ná pi nyε a Kile Saanre ñya mà ye!»

Yesu yyahe pyiñkann'à kèññε

(Macwo 17.1-8; Marika 9.2-8)

28 Nyε canmpyaa baataanre fiig'à tòro puru jwumpe jwuñkwooni kàntugo ke, ka Yesu si ñkàre

ná Pyeri ná Yuhana ná Yakuba e ñan̄ke kà na, si sà Kile ñáare.

²⁹ Mâ Yesu yaha Kileñarege na, u yyahe pyin̄kann'à kêenne, ka u vâan̄nyi si ffin̄ne weewee fo na ñî.

³⁰ Lire tèneuuni i, ka nâmbaa shuunni si mpa jwo ná u e. Pire pi mpyi tèceyiini Kile tũntun̄mpiiMusa ná Eli.

³¹ Pi mpyi a pa ná sìnampe e. Pyin̄kanni na Yesu mpyi na sí n-kàre n-sà u báarañi fũn̄n̄o si ñkwû Zheruzalẽmu kânhe e ke, maa lire jwo u á.

³² Lire tènei mpyi a ñoõmpe ta Pyeri ná u shèrefeēbii na sèl'e. Nõõmp'à pa láha pi na ke, ka pi i pire nâmbaabii shuunniñi niñjyerebii ñya ná Yesu i u sìnampe e.

³³ Tènei i pire nâmbaabii mpyi na yîri Yesu taan ke, ka Pyeri si jwo u á: «Wuu cyelentuñi, wuu à pa naha ke, lir'à ñwõ sèl'e. Wuu vũnyõ taanre kwòro, niñkin sí n-pyi mu wogo, niñkin sí n-pyi Musa wogo, niñkin sí n-pyi Eli wogo.» Pyeri mpyi a puru jwumpe jwo uye ñũn̄o kurugo.

³⁴ Mâ Pyeri yaha puru jwumpe na, ka ñahaña si mpa pi tò. Mâ ñahañke yaha ku u pi tũni, ka pi i fyá.

³⁵ Ka mejwuu si fworõ kuru ñahañke e na: «Mii Jyañi u ñye ñge, mii à u cwõõnrõ. Yii a núru u ñwõ na.»

³⁶ Lire mejwuuni fworõñkwooni kântugo, Yesu baare e, cyelempyiibii saha ñye a wà ñya mε. Nde pi à ñya ke, ka pi i lire yaha piye fun̄ñ'i, pi ñye a yaaga jwo wà á lire tènei i mε.

*Yesu à pyàñi wà jína kàr'a yige u e
(Macwo 17.14-18; Marika 9.14-27)*

37 Kuru canṅa nùmpañṅa, Yesu ná u cyelempyi-
ibii nintigibii ṅañke na, ka supyikurumbwəhə sí sà
u ṅùṅə bē.

38 Tire sùpyire shwəhəl'e, ka nàṅi wà si jwo fànha
na: «Cyelentuṅi, mii na mu ṅáare, maa na jyaṅi
kàanmucya. Uru niṅkinṅi u ṅye mii á.

39 Jínaṅi wà u ṅye u e, u aha yíri u kurugo, u
maha ṅkwúuli, jínaṅi maha u cúnṅə cúnṅə fànha na,
u ṅwəge maha bàafwəhe yige, u maha u kànha sèl'e,
maa nta a fworu u e.

40 Mii à mu cyelempyiibii ṅáare pi jínaṅi kər'a
yige u e, ṅka pi ṅye a jà mε.»

41 Ka Yesu si jwumpe lwó maa jwo: «Ei! Yii
dánabaa sùpyiibii nimp̄iibii, fo ṅaha tère e mii sí
n-kwôro ná yii e ye? Mii sí yii kapyiṅkii kwú naye e
sà nɔ fo ṅaha tère na ye? Ta ma ná ma jyaṅi i naha.»

42 ṅye mà pi yaha pi i filili ná pyàṅi i Yesu na,
ka jínaṅi si pyàṅi cúnṅə cúnṅə fànha na maa u cyán
ṅiṅke na. ṅye ka Yesu si fànha cyán jínaṅi na, maa u
pyi u à fworu pyàṅi i, maa u kan u tuṅ'á.

43 Sùpyire ti mpyi wani ke, Kile sífente mpyi a pire
puni kàkyanhala.

*Yesu à jwo u kwùṅi kyaa na sahaṅki
(Macwo 17.22-23; Marika 9.30-32)*

Karigii Yesu mpyi a pyi ke, cyire mpyi a sùpyire
puni kàkyanhala. Mà pi yaha pur'e, ka u u yi jwo u
cyelempyiibil'á:

44 «Yii mpe jwumpe lóg'a tàra, li saha sì mɔ mε,
pi sí Supyaṅi Jyaṅi le cye e, pi i pi ṅyii wuuni pyi u
na.»

45 Nka cyelempyiibii nyε a mpyi a puru jwumpe yyaha cè mε, naha na ye pu jwəhe mpyi a ηwəhə pi na, pi mú sí mpyi na fyáge si u yíbe pu jwəhe na.

*Sùpyanji u nyε jùηufoo Kile yyére ke
(Macwo 18.1-5; Marika 9.33-37)*

46 Nyε ka nàkaana si mpa yíri cyelempyiibii ná piye shwəhəl'e, tire jùηke ku mpyi na pire puni i jofoo u nyε jùηufooŋi ye.

47 Yesu à pa tire nàkaante jùηke cè ke, maa pyàŋi wà lwó a yaha uye taan,

48 maa jwo cyelempyiibil'á: «Shin maha shin u à ηge pyàŋi cùmu lemε jwə mii kurugo ke, urufoo mú à mii cùmu lemε jwə. Ngemu ká mii cùmu lemε jwə ke, urufoo mú à mii tunvoonji cùmu lemε jwə. Nyε ηgemu u à uye pyi yii puni kàntugo yyére wuŋi ke, uru u nyε yii puni jùηufooŋi.»

*Ngemu ká mpyi u nyε wuu zàmpen mε, uru na nyε ná wuu e
(Marika 9.38-40)*

49 Nyε ka Yuhana si jwo Yesu á: «Cyelentuŋi, wuu à nàŋi wà nya u u jínabii kòre na yige sùpyire e ná mu mεge e, ka wuu u u sige li na, naha na ye wuu wà bà mε.»

50 Ka Yesu si u pyi: «Yii àha u sige li na mε, naha na ye ηgemu u nyε u nyε wuu zàmpen mε, urufoo na nyε ná wuu e.»

51 Nyε tènì i Yesu tèefworon'à pa byanhara ηge diŋyeŋi i, s'a ηkèεge nìnyìŋi na ke, ka u u sàa li lwó uye funŋ'i si ηkàre Zheruzalεmu kànhe e,

52 maa tùnntunmii tùugo uye yyaha na, ka pire si ηkàr'a sà nɔ Samari kànhe kà na, maa sunmbage tatirige cya Yesu mεε na kuru kànhe shiinbil'á.

53 Nka kuru kànhe shiinbii nyε a nyε mε, naha na yε Zheruzalemu i u mpyi na nkèεge.

54 Tèni i u cyelempyiibii pìi shuunni Yakuba ná Yuhana à pa yire lógo ke, maa jwo: «Kafoonji, mu sí wuu yaha wuu nage yige nìnyinji na wuu tîrige pi nɔn'i wuu u pi shi bò mà?»

55 Ka Yesu si yyaha kèenn'a le pi e maa pi faha sèl'e*.

56 Lire kàntugo ka pi i ntòr'a kàre kànhe kabεε na.

*Mpii la ku nyε si ntaha Yesu fye e ke
(Macwo 8.19-22)*

57 Mà pi nin̄karibii yaha, ka nàni wà si Yesu pyi: «Kafoonji, mii sí n-taha mu fye e ma tasheyi puni i.»

58 Ka u u u pyi: «Wyigii na nyε sigepwuunbil'á, shèere mú sí nyε saɲcyεenr'á. Nka tashwóngo nyε Supyanji Jyanji á mε.»

59 Maa wabεε pyi: «Taha na fye e.» Ka uru si jwo: «Kafoonji, yyére, mii aha na tunji tò, mii sí n-ta n-pa n-taha mu fye e.»

60 Ka Yesu si u pyi: «Kwùubii yaha pi a piye tùni, nka mu wi ke, ta sì maa sà a Kile Saanre kyaa yu.»

61 Ka wabεε si jwo: «Kafoonji, mii la nyε si ntaha mu fye e, nka na yaha si sà yi jwo na pyεngε shiinbil'á fòlò.»

62 Ka Yesu si u pyi: «Shin maha shin u à nùtuuge cù nùfaanji na, maa wíi kàntugo ke, urufoo nyε a yaa ná Kile Saanre e mε.»

* 9:55 Sémεbii pii maha jwo: «Ka Yesu si yyaha kèenn'a le pi e maa pi faha sèl'e. Sòn̄pεeere ti nyε yii e amε ke, yii nyε a ti shi cè mε. Supyanji Jyanji nyε a pa si sùpyire shi bò mε, nka u à pa si pi múnahigii shwo.

10

Yesu à t̀̀nntunmii beetaanre ná ke ná shuunni tun pi sà a Jwumpe Nintanmpe yu

¹ Lire k̀̀antugo Kafoonji Yesu à ǹ̀r'a shiin beetaanre ná ke ná shuunni cẁ̀onr̀̀o u fyè̀̀nẁ̀h̀̀shiinbil'e, mà tun shiin shuunni shuunni uye yyaha na, k̀̀anyi puni ná cyeyi puni i u mpyi a yaa u t̀̀oro ke.

² Maa yi jwo pi á: «S̀̀umakẁ̀og'̀̀à p̀̀e, ñka s̀̀umakẁ̀onbil'̀̀à cyé̀̀e. Lire e ke yii k̀̀eɛge foo ñáare, u u p̀̀i b̀̀ara s̀̀umakẁ̀onbii na.

³ Mii à yii tun, yii a s̀̀i. Yii sí n-pyi s̀̀upyire shẁ̀h̀̀l'e, mu à jwo mpàa pi ñye sige yaaya shẁ̀h̀̀l'e.

⁴ Yii àha wyé̀̀e lẁ̀ó nde yiye ñun'̀̀i m̀̀e, yii àha boro lẁ̀ó m̀̀e, yii àha tanh̀̀anyi yabere lẁ̀ó mb̀̀ara yii tooyi wuyi na m̀̀e. Mà yii ñiñkaribii yaha, yii àha raa yyérelì kuni na s'̀̀a fẁ̀u pyi m̀̀e.

⁵ Yii aha jyè pyeɛge maha pyeɛge ke, yii jwumpe ñiñcyiimpe pu pyi “Kile u yyeñiñke kan yii á.”

⁶ Ñye s̀̀upya ká nta kuru pyeɛge e, ñgemu u ñye na ñcáa yyeñiñke na ke, urufoo sí kuru yyeñiñke d̀̀ubabii ta. Ñka l'aha nta uru s̀̀upya ñye kuru pyeɛge e m̀̀e, pire d̀̀ubabii sí n-kẁ̀oro yii á.

⁷ Pyeɛge ñkemu ká ñe yii sunmbage na ke, yii t̀̀eɛn wani. Pi aha yalyire ná yabyeere ntemu kan yii á ke, yii raa tire lyí, ñaha na ye báarapyiñi sàrañ'̀̀à yaa u kan u á. Yii àha raa sunmbage k̀̀eɛnñi raa m̀̀are m̀̀e.

⁸ Yii aha ñkàre k̀̀anha maha k̀̀anha na, ka pi i ñe yii na, maa yalyire ntemu kan yii á ke, yii i tire lyí.

⁹ Yii i kuru k̀̀anhe yampii c̀̀uñr̀̀o, yii i yi jwo k̀̀anhe shiinbil'̀̀á na Kile Saanre à byanhara pi na.

10 Nka yii aha ñkàre kànha maha kànha na, ka pi i yii sunmbage cyé ke, yii jyè kuru kànhe pyenkuunji i, yii i yi jwo pi á

11 “Ali yii kànhe bambanji u à ta wuu tooyi na ke, wuu sí uru kwòro kwòro n-yaha yii na* . Nka lire ná li wuuni mú i, yii li cè na Kile Saanre à byanhara yii na.”

12 Mii sí yi jwo yii á, diɲyɛɲi canɲkwəge, nde li sí kuru kànhe shiinbii ta ke, lire sí n-waha mà tòro nde li sí n-pyi Səɔɔmu kànhe shiinbii na ke.»

*Yesu à kànyi yà faha
(Macwo 11.20-24)*

13 Ka Yesu si núr'a jwo: «Yii Korazɛn kànhe shiinbii, yii wuun'à kèɛge! Yii Bɛtisayida kànhe shiinbii, yii wuun'à kèɛge! Naha na yɛ kakyanhala karigii cyi à pyi wani yii yyére ke, kampyi Tiri kànhe ná Sidən kànhe e cyire mpyi a pyi, numɛ mpyi na sí pi ta pi à pi toronkanni kèɛnɲɛ maa láha kapegigii na fo tèməni i, maa cafubərigii le mà pyi pi vāanɲyi, maa cwəɔnre wu piye na†.

14 Lire l'à li ta, canɲke Kile sí sùpyire puni sàra si ntàanna ná ti kapyiinɲkil'e ke, nde li sí yii ta ke, lire sí n-waha mà tòro Tiri ná Sidən kànyi‡ wuuni na.

15 Yii Kapɛɛnamu kànhe shiinbii pi ke, yii na sônɲi na yii sí n-kàre Kile yyére nɲɲiɲi na bɛ? Lire

* **10:11** Mà ma tooyi bambanji kwòro kwòr'a yaha kànha na»: lire ɲwəhe ku ɲyɛ, wuu nàzhan à fworo yii karigil'e, yii ɲùɲə tuguro ti. † **10:13** Nde mpyi kyaa ndemu l'à li cyé na pi a piye cèɛge pi kapegigii na ke. ‡ **10:14** Tiri ná Sidən na mpyi kànbwoyo shuunni ɲjemu y'à cè ná kapegigii mpyiɲi i ke (Ezayi 23.1-18; Ezekiyeli 26; Zhoueli 3.4-8; Aməsi 1.9-10).

mppyi nyε mε, yii sí n-sii n-tîrige fo ñɛ́ke ñwǎhǎ shiinbii cyage e.»

16 Lire kântugo ka Yesu si núr'a jwo u túnntunmpil'á: «Ŋgemu ká ñen'a lógo yii ñwǎ na ke, l'à pyi mu à jwo mii ñwǎ na urufol'à lógo. Ŋgemu ká yii cyé ke, l'à pyi mu à jwo mii urufol'à cyé mú. Ŋgemu sí u à mii cyé ke, l'à pyi mu à jwo mii tunvoonji urufol'à cyé mú.»

17 Nyε ka pire túnntunmpii beetaanre ná ke ná shuunnini si ñkàre mà sà tère pyi, ka pi funntanga wuubii si núr'a pa, maa jwo: «Kafoonji, mu mεge cye kurugo, ali jínabil'à kúu wuu á.»

18 Ka Yesu si pi pyi: «Mii à Sitaannini ñya, u à yîri ñiñyini na ñyaa ñiñkin, kileñini fiige, mà pa ñcwo ñiñke na.

19 Nyε mii à li síñi kan yii á, yii a ñaare wwòobii ná nónghyahigii ñuñ'i, yii i wuu zàmpeñni fànhe fwòonjo yiye tooy'e, yafyin sì n-jà kapii pyi yii na mε.

20 Lire ná li wuuni mú i, yii àha funñyi táan na jínabil'à kúu yii á mε, ñka yii pyi funntange e, ñaha kurugo ye yii mey'à séme Ariñinañi i.»

*Sùpya nyε a Kile cè Jyafoonji Yesu baare e mε
(Macwo 11.25-27; 13.16-17)*

21 Lire tèenuuni i, ka Kile Munaani si Yesu funñke pyi k'à táan sèl'e, ka u u Kile kêe maa jwo: «Tufoonji Kile, ñiñyini ná ñiñke Kafoonji, mii fwù nyε mu na, ñaha na ye kani mu à ñwǎhǎ yákilifeebii ná kaceempii na ke, mu à lire cyéè ñàñkopyire na. Sèè wi, Tufoonji, mu à lire pyi mà tàanna ná ma ñyii wuuni i.»

22 Lire kântugo ka u u jwo sùpyir'á: «Mii Tuñi à karigii puni le mii cye e. Sùpya nyε a Jyafoonji cè

Tufooni baare e me. Sùpya mú nyε a Tufooni cè Jyafooni baare e me, fo Jyafooni la ká mpyi si u cyêe ngemu na ke.»

²³ Lire kântugo ka Yesu si yyaha kêenne u cyelempyiibii kann'á maa yi jwo pi á: «Karigii yii na naa ke, mpii pi na cyire naa ke, pire wuun'à nwɔ.

²⁴ Mii sí yi jwo yii á, nde yii à nya maa ndemu lógo ke, Kile túnntunmii niyyahamii ná saanlii niyyahamii la mpyi si lire nya, si li lógo. Nka pi nyε a já a li nya maa li lógo me.»

Bàtaage Yesu à jwo mà yyaha tí ná Samari shinji niñcenni i ke

²⁵ Cannka Kile Saliyani cyelentuji wà à yîr'a yyére si Yesu pεε ncû maa jwo: «Wuu cyelentuji, naha mii à yaa mii u pyi si shîni niñkwombaani ta ye?»

²⁶ Ka Yesu si u pyi: «Nde l'à séme Kile Saliyani Semeni i ke, naha mu à cè lire e ye?»

²⁷ Ka u u Yesu pyi: «Y'à séme Saliyani Semeni i na “Ma Kafooni Kile kyaa táan may'á ná ma zòmbilini puni ná ma múnaani puni ná ma fânhe puni ná ma sònñore puni i. Mà bâra lire na, ma supyiñeeñi kyaa táan may'á bà mu kyal'à táan may'á meŝ.”»

²⁸ Ka Yesu si u pyi: «Mu nwɔshwɔr'à nwɔ. Mu aha já na lire pyi, mu sí shîni niñkwombaani ta.»

²⁹ Nka nàni la mpyi si tanga kan uy'á maa jwo: «Jofoo u nyε mii supyiñeeñi ye?»

³⁰ Ka Yesu si u nwɔ shwɔ ná bàtaag'e na:

«Nàni wà u ná yîri Zheruzalemu kânhe e na ñkèege Zheriko kânhe e. Mà u yaha kuni na, ka

kakuumpyiibii pìi si ꞑcwo u na, maa u cyeyaayi puni cyán a shwò u na, maa u bwòn fo mà u bânnaga a yaha kwùubii ná ꞑyii wuubii shwòhòl'e, maa yíri u taan.

³¹ Lir'à bê ná Kile sáragawwunji w'e u u ma lire kuni i, ur'à pa nò nàꞑi niꞑcwunji na ke, maa fènn'a tòro u taan.

³² Nyε ka Kileꞑaarebage báarapyinji wà si mpa a ntùuli lire kuni ninuuni i, uru na mpyi Levi tùluge shin, uru mú à pa nò nàꞑi niꞑcwunji na ke, maa fènn'a tòro u taan.

³³ Lire kàntugo ka Samari shinꞑi wà kùshe wu si wá na ma lire kuni i mú. Ur'à pa nò nàꞑi niꞑcwunji na ke, ka u ꞑùꞑaare si u ta. ³⁴ Ka u u file u na, maa u nòꞑyi wyεε yal'a pyi, maa u lwó a dùrugo u dùfaanꞑke ꞑunꞑ'i, maa ꞑkàre ná u e nàmpwuunbii tatirige bage k'e, maa yaha u na.

³⁵ Kuru canꞑa nùmpaꞑa, maa bage sàraꞑi wwù uye ꞑunꞑ'i mà kan bage foonꞑ'á, maa yi jwo u á “Yaha ꞑge nàꞑi na, mu aha wyéε maha wyéε wwù u ꞑùꞑo taan ke, mii aha núr'a pa, mii sí uru puni nùruꞑo mu na.”»

³⁶ Nyε Yesu à puru jwo ke, maa uru Saliyaꞑi cyelentuꞑi pyi: «Mpii shiin taanreꞑi i, mu á, ꞑgi u à ꞑge nàꞑi nimbannaꞑi pyi u supyiꞑεεꞑi yε?»

³⁷ Ka u u Yesu pyi: «Nàꞑi u à u ꞑùꞑaara ta ke, uru u ꞑyε u supyiꞑεεꞑi.» Ka Yesu si u pyi: «Ta sì, maa sà lire fiige pyi.»

Karigii cyi à Marita yaha ꞑî ke, cyire ná Mariyama wuuni ꞑyε niꝼkin mε

³⁸ Mà Yesu ná u cyelempyiibii yaha ꞑani na na ꝼkèεge Zheruzalemu kàꝼhe e, pi à sà nò kàꝼhe kà

na, maa sunmbage lèŋe ceenji wà yyére. Uru ceenji mege na mpyi Marita.

³⁹ Marita kàntugo wuŋi wà na mpyi wani, uru mege mpyi Mariyama, ka uru si ntèen Kafoonji Yesu taan marii u jwumpe núru.

⁴⁰ Lir'à Marita cyege ta k'à cwônro sushwòhòbaaranji na, ka u u file Yesu na maa jwo: «Kafoonji, taha mu bá u à mii còonji nya u à tèn, maa mii kanni yaha mii i báaranji pyi me? U pyi u yîr'a na tège ke!»

⁴¹ Ka Kafoonji si u pyi: «Marita, Marita, mu yyah'à wyère ná kariii niŋyahagil'e maa cyi tég'a maye funŋo pen.

⁴² Nka kyaa niŋkin kanna li nyè tòn wuuni mà tòro cyi sanŋkii puni taan, lire Mariyama à pyi. Sùpya si n-jà u láha lire mpyiŋi na me.»

11

Yesu à u cyelemphyibii taanna Kileŋarege pyiŋkanni na

(Macwo 6.9-13; 7.7-11)

¹ Canŋka Yesu mpyi na Kile ŋáare cyage k'e. U à kwò Kileŋarege na ke, ka u cyelemphyanji wà si u pyi: «Kafoonji, wuu taanna Kileŋarege pyiŋkanni na, bà Yuhana a u cyelemphyibii taanna ku na me.»

² Ka Yesu si u pyi: «Yii aha a si raa Kile ŋáare, yii jwo:

“Tufoonji,

mu mege ku táan.

Ma pyi saanwa sùpyire puni nùŋo na.

³ Wuu canŋa maha canŋa njiŋi kan wuu á.

⁴ Wuu kapegigii yàfa wuu na,

ɲaha na ye wuu maha wuu shinɲεεbii wogigii puni
yàfani pi na.

Ma hà yaaga yaha ku wuu yyaha kēenne
kapegigil'á me.”»

⁵ Nyε maa núr'a pi pyi: «L'aha mpyi mu à jwo
cevoo na nyε yii wà á, ka urufoo si yîr'a kàre ɲiɲiɲke
na uru cevoonɲi yyére, maa sà u bage kúu mà jwo
“Na cevoo, bwúuru ɲùɲyi taanre kan na á,

⁶ ɲaha na ye mii à nàmpɔnnɔ ta, yalyire sí naha
mii u kan u á me.”

⁷ Yii na sónɲi na uru cevoonɲi sí n-tèen bage
funɲke e si jwo “Ma hà zii mpa na yyaha fwóhɔɔ
me. Mii à bage tò a kwò, mii ná na pyilibii naha a
sinn'a kwò, mii saha naha na si n-jà n-yîri bwúuru
kan mu á me” la?

⁸ Mii sí yi jwo yii á, u méε ká mpyi u nyε a
yîr'a bwúuruɲi kan mu á yii cempe kurugo me, u
mekεgere* yyaha na, yaaga maha yaaga mu nyε na
ɲcaa ke, u sí n-yîri kuru kan mu á.

⁹ Mii sí yi jwo yii á, yii a Kile ɲáare, u sí yii kan, yii
a ɲcaa, yii sí n-ta, yii a bàrage kúuli, ku sí múgo yii
á.

¹⁰ Naha kurugo ye shin maha shin u nyε na Kile
ɲáare ke, Kile sí urufoo kan.

Ngemu u nyε na ɲcaa ke, urufoo sí n-ta.

Ngemu ká a bàrage kúuli ke, ku sí múgo urufol'á.

¹¹ Jofoo u nyε yii shwòhòl'e, ngemu u sí ɲεε wwò
kan u pyàn'á mà li ta fya u à ɲáare u á ye?

¹² Lire nyε me, mà nóɲgyaa lwó a kan u á, mà li ta
ɲkùcere u à ɲáare ye?

* **11:8** Pii maha jwo: «mu ɲyàhavyεenre».

13 Nyε yii sùpyiibii pi à pi ke, cyage e yii maha já a yacεnyε kan yii pyìibil'á ke, yii nyε a cè a jwo na yii Tuñi u nyε nìnyinji na ke, na ur'á bégel'a tòro yii taan si u Munaani le u nàarafeebil'e mà?»

*Pyinƙanni na Yesu maha jínabii kòre ke
(Macwo 12.22-30; Marika 3.22-27)*

14 Canƙa Yesu mpyi na jínanji wà kòre na yige nàñi w'e, uru jínanji mpyi a nàñi pyi búbu. Tèni i jínan'á pa fwooro u e ke, ka uru nàñi si li n̄wɔ cù na yu. Sùpyire ti mpyi wani ke, ka li i pi puni kàkyanhala.

15 N̄ka pìl'á jwo sùpyire shwòhàl'e, na jínabii n̄n̄ufooñi Belizebuli† u à síñi kan Yesu á, u u jínabii kòre na yige pifeebil'e.

16 Pìi la na mpyi si Yesu pεε n̄cù, maa jwo na u kani là pyi ndemu li sí li cyêe pìre na na u à fwooro Kile e ke.

17 N̄ka Yesu mpyi a pi funzɔnɔre cè maa yi jwo pi á: «Kìre maha kìre li nyε na liye tùnni ke, lire maha mpa jya. Pyεngε maha pyεngε shiin ká yîri piye kurugo ke, kuru maha mpa jya mú.

18 Ná yii na sòññi na jínabii n̄n̄ufooñi Belizebuli fànhe cye kurugo mii nyε na jínabii kòre na yige sùpyire e, nyε Sitaanninji báarapyiibii ká ntáa maa piye tùnni, pi saanre sì n-kwò mà?

19 Yii aha jwo na mii na jínabii kòre na yige pifeebil'e ná Belizebuli fànhe e, lire sannii i ke, yii shiinbii pi nyε na pi kòre ke, ná joofo u fànhe e pìre maha pi kòre yε? Yii shiinbii yabilimpìi pi sí jwumpe pyi pu cwo yii n̄n̄'i.

† 11:15 Belizebuli: Sitaanninji mege kà ku nyε ku ki.

20 Nka mii aha a jí nabii kòre na yige pifeebil'e ná Kile fànhe e, lir' à li cyêe na Kile Saanre à nò yii na mà kwò.

21 Yii li cè na fànhanjahagafoo ká kàshikwònyaaya lwó a tèn u pyenge jwòge na marii ku sañcwònni sigili, sùpya sì n-jà u yaage kà lwó mε.

22 Nka waberε ká mpa jcwò pyengefoo na, ηgemu u à fànha tò u na, maa jà u na ke, pyengefoo cyege mpyi a taha kàshikwònyaayi njemu na ke, urufoo sí yire shwò u na, si u cyeyaayi cyán zhwò u na, si ntáa.

23 Shinji u jye u jye ná mii i mε, urufoo jye mii zàmpeñ, ηgemu u jye u jye na mii tère na sùpyire wàa tiye na mε, urufoo na ti jùñò kyáñge.

(Macwo 12.43-45)

24 Jína ká fworò sùpya e, u maha sà jaara síwage yyaha kurugo, maa tatεenge cya. U aha mpyi u jye a kà ta mε, u maha jwò “Mii sí nùru raa wà na tayirige e.”

25 Nyε u aha nùr'a pa urufoo ta бага fiige ηkemu k'à pwó maa ku funñke bégel'a jwò ke,

26 u maha nùr'a kàr'a sà jí nahii baashuunni lwó a bâra uye na, mpíi pí à pí mà tòro u yabiliñi na ke, maha mpa jyè urufol'e. Lire ká mpyi, urufoo pyiñkanni nivònn'a sì nâara a pí mà tòro niñjyeeni na.»

Shinji wuuni l'à jwò ke

27 Nyε mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka ceenji wà si jwumpe lwó sùpyire shwòhòl'e maa jwò u á: «Ceenji u à mu si maa mu byé ke, uru wuun'à jwò dε!»

28 Ka Yesu si ceenji pyi: «Ŋgemu u nyε na Kile jwumpe nūru, marii pu kurigii jaare ke, urufoo wuun'à sàa jwɔ.»

Yesu tayyéreg'à fànha tò Zhonasi woge na, ŋka sùpyire nyε a u jwɔmɛɛni cù mɛ

(Macwo 12.38-42)

29 Sùpyir'à pa bínni mà Yesu kwûulo ke, ka u u jwo: «Nte sùpyir'à pi. Ti la na nyε mii u kakyanhala kani là pyi si jcyêe ti na ndemu l'à li cyêe na mii à fworò Kile e ke. Ŋka nde l'à pyi Kile tûnntunji Zhonasi na ke, lire baare e kakyanhala kyaa saha si n-pyi n-cyêe ti na mɛ.

30 Nde l'à pyi Zhonasi na ke, lir'à li cyêe Ninive kànhe shiinbii na na Kile u mpyi a u tun. Lire pyiŋkanni na, nde li sí n-pa Supyanji Jyanji ta ke, lire li sí li cyêe nte sùpyire na na Kile u à u tun.

31 Canŋke Kile sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná ti kapyiŋkil'e ke, saancwonji u mpyi Sheba kîni nùŋɔ na ke, uru sí n-pa n-yîri n-yyére, si nte sùpyire cêεge, jaha na yε uru saancwonji mpyi a yîri diŋyεni jùŋke kà na, mà sà saanji Solomani yákilifente jwumpe lógo. Mà li ta wà na nyε naha, ŋgemu u yákili u à pée Solomani wunji na ke, ti sí nyε a jɛn'a lógo uru jwɔ na mɛ.

32 Kuru canŋke, Ninive shiinbii mú sí n-pa n-yîri n-yyére, si nte sùpyire cêεge, jaha na yε Zhonasi mpyi a sà Kile jwumpe jwo Ninive shiinbil'á ke, pi à pi toroŋkanni kêɛnɛ. Mà li ta wà na nyε naha, ŋgemu u tayyérege k'à fànha tò Zhonasi woge na ke, nte sùpyire sí nyε a jɛn'a ti toroŋkanni kêɛnɛ mɛ.»

Bèɛnmpe sèe wumpe kani

(Macwo 5.15; 6.22-23)

³³ Ka Yesu si núr'a jwo: «Wà nyε na fùkina mîni si u le nyíigile cere nwòh'i mε. Nka u maha dùrugo yaage kà nɔn'i, bà u si mpyi s'a bènmpε yige bage jyifeebil'á mε.

³⁴ Sùpyanji nyiigii cyi nyε u bènmpε. Ngemu u nyii cyi à nwò ke, urufoo puni maha mpyi bènmpε e mú. Ngemu wogigii sí cyi à kèεge ke, urufoo puni mú maha mpyi numpini i.

³⁵ Lire e ke yii yiye kàanmucya a wíi, yii bènmpε kà bú nkwò nta numpire mε.

³⁶ Yii nyiigii ká nwò sèè sèl'e, làmpañi bènmpε sí yii pyi yii a naa yii a ncwúu kuni i.»

*Yesu à Farizhεnbii ná Saliyanji cyelentiibii cêεge
(Macwo 23.1-36; Marika 12.38-40)*

³⁷ Mà Yesu yaha puru jwumpε na, ka Farizhenni wà si sà u yyere na u pa lyí uru yyéε, ka u u nyε. Tèni i pi à nyiñi kwùulo si raa lyí ke,

³⁸ ka li i Farizhenni kàkyanhala, naha na yε u à li kàanmucya mà li nya na Yesu nyε a u cyeyi jyè mà tàanna ná Yahutuubii làdaabil'e, maa nta na lyí mε.

³⁹ Kafoonji Yesu à li nya l'à Farizhenni kàkyanhala ke, maa pi pyi: «Yii Farizhεnbii pi ke, yii maha yii yajigiyyi kàntuyi jyí na fíniñi, mà li ta yii funny'à nî nàñkaage ná pege karigii na.

⁴⁰ Yii na nyε sɔnconyo! Kilenji u à yaage kàntuge yaa ke, uru mú bà u à ku funnke yaa mà?

⁴¹ Yii nàñkaage ná pege yaha, yii raa yii cyeyaayi kaan fòñfeebil'á. Lire ká mpyi, yii sí n-pyi fyinmε sùpyii.

⁴² Yii Farizhεnbii pi ke, yii wuun'à kèεge! Naha na yε yii maha yii nànyenji ná kanyeyi yafwòhòfwòhòre sannte puni yáhanji wwù, yii sí

ɲɛ na katiigii pyi, maa Kile kyaa táan yiy'á mɛ. Mà li ta lire l'à yaa li pyi yii kapyiini niɲɲɲiini, yii i nta a cyi sanɲkii bâra lire na.

⁴³ Yii Farizhɛɛnbii pi ke, yii wuun'à kɛɛge! Naha na yɛ yii aha ɲkàre Kile Jwumpe kàlambayi i, bwompe tatɛɛnyi yii maha ɲcaa. Sùpyire tabinni yi i yii la maha mpyi sùpyire s'a yii pêre s'a yii shéere.

⁴⁴ Yii wuun'à kɛɛge! Yii na ɲɛ mu à jwo fanɲjyeye, sùpyire maha ɲaare na ntùuli ɲjemu ɲuɲ'i piye pàama ke.»

⁴⁵ Mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka Kile Saliyaɲi cyelentuɲi wà si jwo: «Cyelentuɲi, mpe jwumpe saha ɲɛ Farizhɛɛnbii kanni wumɔ mà dɛ! Mu na wuu cyere mú dɛ!»

⁴⁶ Ka Yesu si u pyi: «Yii Kile Saliyaɲi cyelentiibii wuun'à kɛɛge mú, ɲaha na yɛ yii à Kile Saliyaɲi pyi tuguro sùpyire ɲuɲ'i, pi sì n-jà ntemu lwó mɛ. Yii yabilimpìi mú sí ɲɛ na ɲɛɛg'a pi tɛge ti ɲjwòɲi na, ali nimbilere mɛ.

⁴⁷ Yii wuun'à kɛɛge! Naha na yɛ yii tulyey'à Kile tũntunmpii mpiimu bò tèɛɲiini i ke, yii à pire kwònhigii yaa na faandre.

⁴⁸ Lire l'à li cyêe na kapegigii yii tulyey'à pyi ke, na cyir'à bê yii á, ɲaha na yɛ pir'à Kile tũntunmpii bò. ɲka yii pi ke, yii na pi kwònhigii faandre.

⁴⁹ Kile à tɛɛn u yákilifente e maa jwo “Mii sí raa na tũntunmpii pìi tunni pi á, pi sí pìi bò si pi sanmpii kyéere.”

⁵⁰ Lire kurugo Kile tũntunmpii pi à bò mà lwó fo tèɛɲiini i ke, Kile sí n-pa yii ná yii tulyeyi cɛɛge pire kyaa na,

⁵¹ mà lwó Abeli mbòɲi na, fo mà sà nɔ Kile

tùntunŋi Zakari mbòŋi na, Zakari pi à bò Kileŋaarebage sèecyage ná sárayi tawwuge shwòhòl'e ke. Sèenŋi na mii sí yi jwo yii á, Kile sí yii ná yii tulyeyi cêεεε tire boore puni kurugo.

⁵² Yii Kile Saliyaŋi cyelentiibii, yii wuun'à kèεεε! Naha kurugo ye kuni li maha sùpyire pyi t'à Kile jwumpe cè ke, yii à para pi yaha lire kuni i. Yii yabilimpíi nyε na lire kuni ŋaare mε, mpii la ku nyε s'a li ŋaare ke, maa pire tεεεε kwòŋ.»

⁵³ Nyε puru jwumpe puni kàntugo, ka Yesu si fwordo uru Farizhenŋi bage e na ŋkèεεε. Ka Saliyaŋi cyelentiibii ná Farizhenbii lùyiri wuubii si yibiyi shinŋi puni taha u na.

⁵⁴ Pi mpyi na lire pyi si nta u pεεε ŋcû u ŋwòshwòεre cye kurugo.

12

Yesu à u cyelempyiibii yeεε na pi àha fyìnme tò wwomò na mε

(Macwo 10.26-27)

¹ Lire tēni i, ka supyikuruŋò nimbwòhò si mpa bínni Yesu taan fo na piye fwòŋi. Pi mpyi a shiín kampwòhii lada kwò. Ka Yesu si jwumpe sù u cyelempyiibii na maa jwo: «Yii a yiye kàanmucaa, yii àha fyìnme tò wwomò na Farizhenbii fiige mε. Pi na nyε bwúuruŋi yîrigeyirige yaani fiige lire ndemu li maha mbyîmpe niŋcwònhòmpe yîrige sùpyaŋi pàama ke.

² Yii li cè, kyaa maha kyaa l'à ŋwòhò ke, cyire puni sí n-pa raa ŋaa. Kyaa maha kyaa li nyε numpini i ke, lire là mú sù n-kwòro ŋcèmbaa mε.

³ Lire l'à li ta, yii aha jwumò maha jwumò ŋwòh'a jwo numpini i ke, puru sí n-lógo canŋke e, yii aha

jwumɔ maha jwumɔ jwo katilwɔhɔre e yii bayi kùrurɔcwɔngil'e ke, puru sí n-pa raa jáare katanɔyi nɔn'i.»

Wuu a fyáge Kile na, wuu nyɛ a yaa wuu kyaa tɛg'a wuye funɔɔ pɛn mɛ
(Macwo 10.28-31)

⁴ Ka Yesu si nùr'a jwo: «Yii pi nyɛ mii ceveebii ke, mii sí yi jwo yii á, ngemu u nyɛ u si n-jà yaage kabɛɛ pyi sùpyanɔ na u mbòni kàntugo mɛ, yii àha raa fyáge uru yyaha na mɛ.

⁵ Yii à yaa yii a fyáge ngemu yyaha na ke, uru u nyɛ Kile, naha na yɛ uru u maha já a sùpyanɔ wà nafugombaage e u bonkwooni kàntugo. Sèenɔ na mii sí yi jwo yii á, yii a fyáge Kile na.

⁶ Tá zíziine kanɔkuro maha mpéɛ daashii shu-
unni kanna mɛ? Nka Kile à yaha ti puni ninɔkin
ninɔkinɔ na, marii ti sanɔcwɔnɔni sigili.

⁷ Yii pi ke, yii li cè na yii kan'à waha Kile na mà
tòro tire zíziine niɔyahara na. Ali nùnjooɛ ti nyɛ
yii nùnyɔ i ke, Kile à tire puni pèɛɛɛ cè. Lire kurugo
yii àha nùru kyaa tɛgɛ yiye funɔɔ pɛn mɛ.»

*Mà nyɛ Supyanɔ Jyanɔ Yesu na, lire nyɛ mɛ mà cyé
u na*
(Macwo 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ Ka Yesu si nùr'a jwo: «Mii sí yi jwo yii á, shin
maha shin ká yyéɛ li na sùpyire nyii na na uru
na nyɛ Supyanɔ Jyanɔ wu ke, Supyanɔ Jyanɔ mú sí
n-yyéɛ li na Kile mɛlɛkɛebii nyii na na urufoo na
nyɛ uru wu.

⁹ Nka ngemu ká mii cyé sùpyire nyii na ke, mii mú
sí urufoo cyé Kile mɛlɛkɛebii nyii na.

10 Sùpya ká jcyé Supyaŋi Jyaŋi jwumpe na, lire kapiini sí n-jà yàfa urufoo na. Nka ŋgemu ká Kile Munaani mεge kèεge ke, lire kapiini sí yàfa urufoo na mε.

11 Pi aha mpa a yii cyáan na jcwôre na ŋkèεge Kile Jwumpe kàlambayi jùŋufeebii, lire jye mε kìni yyaha yyére shiinbii ná yukyaabii yyére tēni ndemu i ke, jwumpe yii sí n-jwo pi i jcè na yii na jye sèŋi jŋŋ'i ke, yii àha puru kani tēge yiye funŋo pɛn mε,

12 jaha na ye lire tēni yabilŋi i, jwumpe yii à yaa yii jwo ke, Kile Munaani sí puru tîrige yii funŋ'i.»

*Nàfuuŋi sèe wuŋi kani ná karigii cyi jye cyi jye a yaa cyi sùpyaŋi funŋo pɛn mε
(Macwo 6.19-34)*

13 Mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka nàŋi wà si jwo u á sùpyire shwǎhǎl'e: «Wuu cyelentuŋi, mii la jye maa yi jwo mii yyahafoŋ'á na u wuu tuŋi kǎoge tǎa, u u na nàzhan woge kan na á.»

14 Ka Yesu si u pyi: «Ei! Nà wà we! Jofoo u à mii tŋε mà pyi yii kacwǎnrǎŋi, lire jye mε yii tuŋi kǎoge tǎafoŋi ye?»

15 Nyε Yesu à uru nàŋi jwǎ shwǎ amuni ke, maa yi jwo u lógofeebii pun'á: «Yii a yiye kàanmucaa, yii àha nàfuuŋi lage yaha ku tatεεngε fô yii na mε. Naha kurugo ye sùpyaŋi nàfuuŋi mée ká jyaha fo mà sà mpyi u tayahaga na jcaa na ŋkànre, yii li cè na uru nàfuuŋi sí n-jà urufoo sige kwùŋi na mε.»

16 Mà tàanna ná puru jwumpe e, ka Yesu sí bàtaaga jwo pi á na: «Nàfuufoŋi wà u ná mpyi ná kεrege e, kuru kεrege yafaayi mpyi na jwǎge u á sèl'e.

17 Canḡka ka u u ntèen maa funḡke cya maa jwo uye funḡ'i "Mii sàha naha na kapyii cè mε, naha na ye tayahaga nyε mii niḡjyee sùmanḡi na mε."

18 U à funḡke kyáala a kwò ke, maa jwo "Nde mii sí n-pyi ke, lire li nyε, mii sí na bwònhigii jya, si núru nimbwòhii faanra, si na sùmanḡi ná na yaayi sanḡyi puni le cyire e.

19 Lire ká mpyi, mii sí n-jwo naye funḡ'i, na mii à yyee niḡyahagii nyjyì bégel'a yaha naye mεε na. Mii saha sì raa naye kànre mε, s'a lyî s'a byii si mpyi funntange e kanná."

20 Nyε uru nàfuufooḡ'à puru jwo uye funḡ'i mà kwò ke, ka Kile si jwo u á "Mu funḡo baa shinḡi! Nḡke numpilage yabilinḡi i, mu sí n-kwû. Yaayi mu à bégel'a yaha maye mεε na ke, jofoo u sí n-pyi ná yire e ye?"

21 Nyε amuni li mú nyε, shin maha shin u nyε na nàfuunḡi caa na bínnini ḡge diḡyεḡi i uye mεε na, mà li ta nàfuunḡyε urufol'á Kile yyére mε, urufoo sí n-pa n-kwû n-yîri u taan ḡge nàfuufooḡi fiige.»

22 Nyε ka Yesu si jwo u cyelempyiibil'á: «Lire e mii sí yi jwo yii á, yalyire yii sí raa lyî ná vànḡyi yii sí raa leni ke, yire tanḡkanni kà yii funḡo pεn mε.

23 Naha kurugo ye sùpyanḡi múnaani tayyéreg'à fànha tò yalyire na, ka u cyeere tayyérege mú si fànha tò vànḡyi na.

24 Yii sanḡcyεenre kàanmucya ke! Ti nyε na faa pyi mε, ti nyε na sùma kwùun mε, sùma tabegege mú nyε t'á mε. Nḡka Kile maha ti ḡwò caa. Tá yii nyε a pwórò sanḡcyεenre na sèl'e mε?

25 Funmpεenre sí n-jà yii jofoo pyi u jà a nimbilere bâra u shìḡi canmpyaagii na ye?

26 Nye kampyi funmpεenre s̀i n-jà yafyin bâra yii sh̀n̄i canmpyaagii na mε, naha na yii à yaayi san̄nyi kani t̀èg'a yiye fun̄n̄o p̄en ye?

27 Yafw̄h̄ofw̄h̄oyi yi maha fȳin sige e maa yafyεenre nisinante yaa ke, yii s̄on̄n̄o yire kyaa na ke! Yi nyε na báara pyi mε, yi mú nyε na k̄on̄o p̄inni mε. N̄ka saan̄i Solomani ná u n̄afuufente puni i, u v̄aannden̄ke k̄a lemε nyε a j̄a a n̄w̄o mà n̄ke yafw̄h̄ofw̄h̄oge k̄a nin̄kin yafyεenre kw̄ò mε.

28 Yafw̄h̄ofw̄h̄oyi yi nyε sige e nin̄jaa, ná n̄umpan̄a yi sí n-le nage e ke, Kile k̄a yire lemε pyi p'á n̄w̄o amuni, yii nyε a li c̀è na n̄akaana baa Kile sí v̄aan̄nyi kan yii á mà? Yii dán̄iyan̄'á cỳéε d̄e!

29 Yii yalyire ná yii yabyεere tan̄kanni nyε a yaa li tatεenge f̄o yii na mε.

30 Mpii pi nyε pi nyε a dá Kile na mε, pire pi maha fun̄nyi p̄en ná yire yaayi kani i t̀erigii puni i. Yii sí pi ke, yaaga maha yaaga kyaa li nyε yii na ke, yii Tūn̄i Kile à yire puni c̀è.

31 Mà jwo yii kw̄oro yii a yire yaayi caa ke, yii yacyage nin̄cyiig'á yaa ku pyi Kile Saanre. Lire k̄a mpyi, u sí yire yaayi san̄nyi kan yii á.»

32 Ka Yesu si n̄úr'a jwo u cyelempyiibil'á: «Yii na nyε mu à jwo mp̄àkurun̄o nimbilere, n̄ka yii àha raa fȳage mε, naha na ye l'á tán̄ yii Tūn̄i Kile e mà yii le u Saanre e.

33 Yii yii cyeyaayi p̀éε, yii i uru wỳéren̄i t̀èg'a f̄on̄ofeebii t̀ègε. Yii n̄afuu tabegege nin̄cenn̄e yaa yiye mεε na nin̄yiñi na, n̄kemu ku nyε ku n̄afuun̄i sí n-kw̄ò mε. N̄an̄kaalii ná nt̄ōn̄ nyε kuru cyage e si n̄kw̄ò u k̀ège mε.

34 Yii li cè, cyage e sùpyañi nàfuuñi nyε ke, wani u sònñɔre maha mpyi.»

*Báarapyiñi niñcɛññi ná báarapyiñi nimpñi kani
(Macwo 24.36-51)*

35 Ka Yesu sí núr'a jwo u lógofeebil'á: «Yii yii báarapyi vâañyi le yii i bégele tèrigii puni i. Yii i yii lâmpaabii mîn'a yaha tèrigii puni i.

36 Yii pyi mu à jwo báarapyii mpiimu pi à bégel'a tɛɛn pyɛnge e, na pi nùñufoonji tɛɛpani sigili, u aha yîri cikwɔɔnre cyage e, mà pa tère o tère e, maa mpa pyɛnge ñwɔge kúu ke, pi i yîr'a ku múgo u á.

37 Nyε nùñufoonji ká mpa báarapyiibii mpiimu ta ñóɔmbaa ke, pire wuuni sí ñwɔ. Sèenji na mii sí yi jwo yii á, lire ká mpyi, nùñufoonji sí uye pwɔ si njyì yaa ñkan báarapyiibii puni niñkin niñkinñ'á, pi lyì.

38 Lire e ke nùñufoon'á pa niñiñke na yo, u à pa ñkùpecyiini na yo, u aha mpa báarapyiibii mpiimu ta ñóɔmbaa ke, pire wuuni kɔni sí ñwɔ.

39 Yii li cè na kàmpyi bage foonji mpyi maha nàñkaañi tɛɛpani cè, u mpyi maha sí ñεε u yaha u kakyaare pyi mε.

40 Lire e ke yii mú à yaa yii bégel'a kwôro, ñaha na yε tɛni i Supyañi Jyañi sí nùru n-pa ke, yii nyε a lire cè mε.»

41 Yesu à puru jwo ke, ka Pyeri si u pyi: «Kafoonji, mu à ñke bàtaage jwo mà yyaha tíi ná wuu kanni i laa, sùpyire puni kyaa li?»

42 Ka Yesu si u pyi: «Báarapyiñi na, nùñufoon'á dá pi sanmpii shwɔhɔl'e, u yákiñi mú s'á pɛe ke, uru báarapyiñi shiñi nùñufoonji maha yaha u u pyɛnge karigii cwɔɔnre, maa njyìñi kaan báarapyiibii sanmpil'á u tɛekanl'e.

43 Nye báarapyi maha báarapyi nùñufoo, u à pa u ta u u báaranj niñcɛnɛni pyi amuni ke, uru wuuni sí n̄wɔ.

44 Sèenji na mii sí yi jwo yii á, uru báarapyinji nùñufooñji sí u pyenge karigii puni nùñufente le u cye e.

45 Nka báarapyiibii kacwɔnrɔñji ngemu ká a sɔññi uye funɛñ'i na uru nùñufooñji sí mɔ lire kùluni i, maa wá na u báarapyinɛebii bwùun, maa uye yaha njyñi ná mbyañi laage e, maa sinmpe byii na ncwo ke,

46 canñke ku nyɛ uru báarapyinji nyɛ a tɛɛn ná k'e ná tɛni li nyɛ u nyɛ a sɔññɔ ná l'e mɛ, u nùñufooñji sí n-pâa n-pa. Kapii maha kapii u à pyi ke, nùñufooñji sí u kyérege cyire puni na, mpii pi nyɛ pi nyɛ Kile kuni i mɛ, si u ná pire sàranji pyi niñkin.

47 Báarapyinji u à nùñufooñji nyii wuuni cè maa mpyi u nyɛ na li pyi mɛ, uru báarapyinji bwɔnre nizhwɔɔre sí nyaha dɛ!

48 Nka báarapyinji u nyɛ u nyɛ a u nùñufooñji nyii karigii cè mɛ, maa ntòr'a wurug'a kapyimbaala pyi ndemu l'à yaa ná bwɔnr'e ke, urufoo sì bwɔnrɔ niñyahara shwɔ mɛ.

Amuni li mú nyɛ, Kile à yaaya niñyahaya kan ngemu á ke, u maha yaaya niñyahaya cya urufol'á. U aha kariii niñyahanyahagii le ngemu cye e ke, u sí urufoo yíbe kariii niñyahanyahagii kyaa na mú.»

Sùpyire sí n-láhala tiye na Yesu kurugo

(Macwo 10.34-36)

49 Ka Yesu sí núr'a jwo: «Mii à pa mpa nage le niñke na. Mii la mpyi numɛ si ku ta k'à mîn'a kwò.

50 Nka mii à yaa mii u mbyîgime yyefuge e fɔlɔ, mu à jwo bà sùpyañi ká a ñko si batize pi maha

u mbyîgime lwôhe e pyiŋkanni ndemu na mε. Mii funvwugo wuŋi u nyε na cyire karigii canmpyige sigili.

⁵¹ Yii àha raa sônŋi na mii à pa si mpa jwum-abenke le sùpyire ná tiye shwôhâl'e òŋke na mà dε! Mii sí yi jwo yii á, mii à pa mpa mbèmbaanji le sùpyire ná tiye shwôhâl'e.

⁵² Lire kurugo mà lwó numε na, shiin kaŋkuro sí n-pyi pyenyi y'e, pi sì n-bê mε. Shiin taanre sí n-wwò s'a shiin shuunni tùnni, shiin shuunni sí n-wwò s'a shiin taanre tùnni.

⁵³ Pyenyi y'e, tufoonji sí n-yîri jyafoonji kurugo, jyafoonji mú sí n-yîri tufoonji kurugo. Nufoonji sí n-yîri pworofoonji kurugo, pworofoonji mú sí n-yîri nufoonji kurugo. Nacwonji sí n-yîri napworonji kurugo, napworonji mú sí n-yîri nacwonji kurugo.»

Kacyeenkii ñcèŋi
(Macwo 16.2-3)

⁵⁴ Supyikuruŋke ku mpyi wani ke, ka Yesu si núr'a jwo kur'á: «Yii aha kilenji nya u à wwò canŋacwumpe* e, yii maha jwo na zànha sí n-pa, nàkaana baa ku mú maha mpa.

⁵⁵ Kafεεge ká a fwu na yîri wòro kùl'e, yii maha jwo na kafuge sí n-pêe nijjaa dε! Amuni li mú maha mpyi.

⁵⁶ Yii pi à fyìnme tò wwomɔ na ke, yii à jà a cyire karigii puni tèepyiŋkii cè, ka naha si li ta ñcyii cyi nyε na mpyi yii shwôhâl'e numε ke, yii nyε a jà a cyire cè mà yε?

(Macwo 5.25-26)

* 12:54 Izirayeli kîni i, canŋacwumpe e zànhe nijyahaga maha yîri.

57 Naha na kani yii à yaa yii pyi ke, yii nyε a jà a lire cè yiy'á si li pyi pyiŋkanna niŋcennε na mà ye?

58 Wà ha mu yyere fànhe e, ka yii i wá na ŋkεεge wani, mu à yaa mu u jwumabenε cya fwɔfwɔ ná urufol'e kuni na, bà u si mpyi u àha ma le yukyaanji cye e, uru si ma le u báarapyiŋi cye e, pi i ma le kàsuni i mε.

59 Mii sí yi jwo mu á, mu aha mpyi mu nyε a lire pyi mε, mu sì n-sii n-fworo wani ná mu nyε a urufoo fwooni tò feefee mà ye!»

13

Yii à yaa yii toroŋkanni kêennε

1 Nyε mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka sùpyire tà si mpa Galile kùluni shiinbii pii mbò jwo u á. Fànhafoonji Pilati u mpyi a pii tun pi à sà pire bò Kileŋaarebage e mà pi yaha pi i sárayi wwû.

2 Ka Yesu si pi pyi: «Nte sùpyire ti nte pi à bò amε ke, yii na sônŋi na pire kapegigii nimpyiiŋkii cyi mpyi a nyaha mà tòro Galile kùluni shiinbii sanmpii wogigii na be?

3 Lire bà mε, ŋka mii sí yi jwo yii á, ná yii nyε a yii toroŋkanni kêennε mε, yii puni mú sí n-kwû.

4 Silowe batɔnge k'à keb'a cwo Zheruzalεmu kànhe shiinbii ke ná baataanreŋi mpiimu juŋ'i mà bò ke, yii na sônŋi na pire kapegigii nimpyiiŋkii cyi à nyaha mà tòro Zheruzalεmu kànhe shiinbii sanmpii wogigii na be?

5 Lire bà mε, ŋka mii sí yi jwo yii á, ná yii nyε a yii toroŋkanni kêennε mε, yii puni mú sí n-kwû.»

6 Nyε ka Yesu si bàtaaga jwo pi á na: «Nàŋi wà na mpyi ná ερεzen cikɔɔge e. Ερεzen cire shwɔhɔl'e

fizhiye cige na mpyi wani. Cikɔɔge foo mpyi maha sɪ na kuru cige kàanmucaa u aha ñkwò a yaserε ta ku na. Nka u shèe maha shèe, u mpyi maha sà yafyin ta ku na mε.

⁷ Ka u u yi jwo u báarapyiñ'á “Wíi, cyi yyee taanre cyi nyε ñcyii, mii na ma na ñke cige kàanmucaa kampyi k'à yaserε yaa, mii sí sɪ tà ta ku na mε. Ku kwòñ à wà, ñaha na yε ku nyε cikɔɔge cire sannte shwòhòl'e kañwò baa.”

⁸ Ka báarapyiñi si u pyi “Mii ñùñufoonji, mii na li caa mu á, maa ku yaha ku ñiñjyee pyi, mii sí ku ñùñke tùgo n-kwùulo si ñkyàra le ku taan.

⁹ Lire ká mpyi, ka ku u yaserε pyi yyeela, ku sí n-yaha wani. Nka k'aha mpyi ku nyε a yaserε pyi mε, maa nta a ku kwòñ.”»

Yesu à dàfoo cùuñɔ canñonke e

¹⁰ Nyε Yahutuubiicanñonke k'e, Yesu mpyi na sùpyire kâlali Kile Jwumpe kàlambage k'e.

¹¹ Sùpyire shwòhòl'e ceenji wà na mpyi wani, jíñani wà mpyi u e, uru jíñani mpyi a yyee ke ná baataanre pyi u e, maa dàñi yampe yaha u na, fo mà u pyi u saha nyε na jà a tíl'a yyéere mε. ¹² Nyε Yesu à u ñya ke, maa u yyere maa jwo u á: «Ceewe, mu yamp'à láha mu na ñiñjaa.»

¹³ U à puru jwo ke, maa u cyeyi taha u na, lire tèenuuni ì, ka ceenji tùbuñi si ntíl'a sànhana, ka u u Kile kêe.

¹⁴ Nyε tènì i Kile Jwumpe kàlambage ñùñufoon'á Yesu ñya u à ceenji cùuñɔ canñonke e ke, ka li i u lùuni yîrige sèl'e, ka u u jwumpe lwó maa jwo sùpyir'á: «Cibilaage e, yii à yaa yii a báarañi pyi canmpyaa baani funñ'i, lire e ke yii a ma, yii a

cicumpe caa cyire canmpyaagil'e, nka canṅṅke e bà mɛ!»

¹⁵ Ka Kafoonji Yesu si u pyi: «Yii pi à fyìnme tò wwomɔ na ke, jofoo u nyɛ yii shwɔhɔl'e ngemu u nyɛ u nyɛ na u n̄iyi, lire nyɛ mɛ u dùfaan̄nyi sànnre canṅṅke e maa yi kan y'à bya mà yɛ?»

¹⁶ Ná yii maha jà a lire pyi, nge ceen̄ji sí u nyɛ Ibirayima t̄luge shin ke, ka Sitaann̄ji si u c̄u a pwɔ, fo yyeɛ kɛ ná baataanre e, ka nah̄a si li ta tire pwɔɔre kà njà zành̄a ndáha uru ceen̄ji na canṅṅke e mà yɛ?»

¹⁷ Nyɛ Yesu à puru jwo ke, ka u zàmpɛɛnbii puni si silege. Nka s̄upyire sannte puni mpyi funntange e Yesu kabwɔhigii nimp̄yiin̄kii puni kurugo.

*Kile Saanre maha s̄i nimbilere maa mp̄ɛre
(Macwo 13.31-33; Marika 4.30-32)*

¹⁸ Nyɛ ka Yesu si n̄ur'a kàlan̄ji sogo maa jwo: «Kile Saanre nyɛ mu à jwo nah̄a bɛ? Ná nah̄a shi i mii sí ti tàanna bɛ?»

¹⁹ Ti na nyɛ mu à jwo mutaridi cige yasɛɛ, n̄an̄ji wà a sà ntemu n̄ugo u cikɔɔge e ke. Kuru cige pyàn̄ji maha ȳilege, nka u aha fyìn, cige maha lyɛge fo maha mpa mpyi cibwɔhɔ, san̄cyɛɛnr'a s̄i wá na ti sh̄ɛere yaa ku n̄kɛnȳi i.»

²⁰ «Ná nah̄a shi i mii sí Kile Saanre tàanna sahan̄ki yɛ?»

²¹ Ti na nyɛ bwúurun̄ji ȳirigeyirige yaani fiige. Ceewe ká li nimbilere le farini mbyìme n̄jnyaham'i mà cwɔnhɔ, li maha puru mbyìmpe n̄jncwɔnhɔmpe puni ȳirige.»

Nùmpañke tata kuni na nyε mu à jwo tajyijwə nimbilere

(Macwo 7.13-14, 21-23)

²² Nyε lire kàntugo ka Yesu si ntòro ná jani i, na nkèεge Zheruzalεmu kànhe kàmpanñke na. U nin̄kareñi mpyi na Kile jwumpe yu sùpyir'á kànbwoyi ná kànpyεεre na.

²³ Ka nàñi wà si u pyi: «Kafoonji, tá nùmpañja tafēebii sí nyaha bε?» Ka Yesu si pi pyi:

²⁴ «Yii fànha le yii i jyè tajyijwəge nimbilēni i, jaha na yε mii sí yi jwo yii á, tēni là na ma shin̄nyahara la sí n-pa n-pyi si jyè kuru tajyijwəge e, ñka pi si n-pa jà mε.

²⁵ Tēni i bage foo sí n-pa n-yîri si bage tò si ku shwôhə ke, lire ká yii ta cyín̄ñi na, yii sí raa bage kúuli s'a ñko “Kafoonji! Nwəge múgo wuu á.” Lire ká mpyi, Kafoonji sí n-jwo yii á na uru nyε a yii cè mε.

²⁶ Lire tēni i, yii sí raa ñko “Ko wuu ná mu à tēl'a lyî maa bya sij̄cyan ke! Mu mú s'à Kile jwumpe jwo wuu á wuu kànhe pyenkuun̄ji i, ka mu u núr'a jwo na mu nyε a wuu cè mà?”

²⁷ Yii aha puru jwo, u sí nuru yi taha yii á na uru nyε a yii cè mε, na yii yîri uru taan, yii kapimpyiibii.

²⁸ Nyε mà yii yaha cyín̄ñi na, yii aha mpa yii tulyeyi Ibirayima ná Ishaka ná Yakuba ná Kile tūntun̄mpii puni nya Kile Saanre e tēni ndemu i ke, yii nàvun̄hə wuubii sí raa myahigii súu s'a ñkyàn̄higii kuru.

²⁹ Sùpyire tà mú sí raa yîri diñyēñi jùn̄nyi sicyεεreñi na, si mpa jyè Kile Saanre e, si lyî.

³⁰ Lire tēni i, sùpyire ti nyε numε kàntugo yyére ke, tire tà sí n-pa n-pyi yyaha yyére. Mpii pi nyε numε

yyaha yyére ke, pire pìi mú sí n-pa n-pyi kàntugo yyére.»

*Yesu à jwo Zheruzalɛmu kànhe kyaa na
(Macwo 23.37-39)*

³¹ Nyɛ lire tɛni yabiliŋi i, ka Farizhɛɛnbii pìi si file Yesu na, maa yi jwo u á: «Mu à yaa mu u fworò nde kùluni i feefee, ma a sì cyage kabɛr'e, ɲaha na yɛ saanŋi Erɔdi wá na mu caa raa bùu.»

³² Ka Yesu si pi pyi: «Yii a sì, yii i sà yi jwo Erɔdi cwofoon'á, na mii naha na jínabii kòre na yige pifeebil'e marii yampii cùuŋi ɲcyii canmpyaagii shuunniŋi i, cyire ká ntòro, canntanrewoge e mii báaraŋi sí n-kwò.

³³ Mii à yaa mii u cyire canmpyaagii taanrenŋi pyi si sà na báaraŋi fũnŋɔ Zheruzalɛmu kànhe e. Naha kurugo yɛ Kile tũntunŋi wà tufiige ɲyɛ a yaa u bò cyage kabɛr'e Zheruzalɛmu kàntugo mɛ.»

³⁴ Ka Yesu sí núr'a jwo: «Ei! Zheruzalɛmu shiinbii, yii Zheruzalɛmu kànhe shiinbii, yii pi maha Kile tũntunmpii wà ná kafaayi i maha bùu ke, y'à tooyo niŋyahaya kwò, mii la mpyi si yii bínni yiye e, s'a yii kàanmucaa, bà ɲkùnuŋi maha u pyire bínni tiye e maa bùru ti ɲuŋ'i mɛ. Nka yii ɲyɛ a ɲɛɛ lire e mɛ.

³⁵ Ku ke numɛ! Kile sí cyɛ wwû yii kànhe taan si yii yaha yiye kanna na. Mii sí yi jwo yii á, yii ɲyiini saha sì n-tègɛ mii na mɛ, fo canŋke yii sí n-pa raa ɲko “Nɲgemu u ɲyɛ na ma Kafoonŋi Kile mɛgɛ na ke, Kile u jwó le ur'á*.”»

* 13:35 Zaburu 118.26

14

Yesu à yaŋi wà cùŋɔ canŋɔŋke k'e sahaŋki

¹⁻² Nyɛ Yahutuubiicanŋɔŋke k'e, Farizhɛɛnbii nùŋufooni wà mpyi a Yesu yyere na u sà lyí uru yyére, ka Yesu si jɛɛ. Sùpyire ti mpyi wani uru shinbwoni pyɛnge e ke, nàŋi wà yaŋgwu na mpyi tire shwəhəl'e, puru yampe mpyi a u cyeere cyeyi yà pyi y'à fwɔ fwɔ. Ka pi i wá na Yesu kàanmucaa kampyi u sí jɛɛ uru yaŋi cùŋɔ canŋɔŋke e.

³ Ka Yesu si jwumpe lwɔ maa Kile Saliyaŋi cye-lentiibii ná Farizhɛɛnbii yíbe: «Mà tàanna ná wuu Saliyaŋi i, wà à yaa u jà a yaŋa cùŋɔ canŋɔŋke e la*?»

⁴ Ka pi i fyâha, pi wà jɛɛ a jɛn'a u jwɔ shwɔ mɛ. Ka Yesu si u cyeyi taha yaŋi na maa u cùŋɔ, maa u pyi u a sù pyɛnge.

⁵ Lire kàntugo ka Yesu si núr'a pi yíbe: «Jofoo u jɛɛ yii shwəhəl'e, ná urufoo jyaŋi, lire jɛɛ mɛ u nùŋi wà ká jɛwo bèɛnŋ'i mà bê ná canŋɔŋke e, urufoo sí jɛɛ u yaha wwùmbaa yɛ?»

⁶ Pi jɛɛ a jɛn'a u jwɔ shwɔ mɛ.

Nùnjirire ná nùzogore kani

⁷ Nyɛ Yesu à pa li kàanmucya mà li jya na Farizhɛnŋ'à sùpyire ntemu yyere ke, na bwompe tatɛɛnyi kurugo pi puni jɛɛ na fî ke, ka u u ŋke bàtaage jwo pí á:

⁸ «Sùpya ká mu yyere cikwənrɔ na, ka mu u shà, ma hà zà ntɛɛn yatɛɛnnyi puni yyaha yyére woge

* **14:3** Farizhɛɛnbii u sòŋŋɔŋkanni i, shinŋi u jɛɛ na múnaa tawwugo caa ke, uru kanni wà sí n-jà n-tɛɛ canŋɔŋke.

e mε. Naha kurugo yε u aha nta u à shinbwoŋi wà yyere ŋgemu u à fànha tò mu na ke,

⁹ uru ká mpa, ka yii yyerefooŋi si mu pyi, na ma yîri maa kuru yatεεnŋke kan uru shinbwoŋ'á, mu silege wuŋi u sí n-yîri n-sà n-tèen fo kàntugo yyére yatεεnŋke e.

¹⁰ Lire e mii sí yi jwo yii á, pi aha yii wà yyere lire kataanni fiige na, mu aha shà, sà ntèen yatεεnŋyi puni kàntugo yyére woge e. Lire ká mpyi, mu yyerefooŋi ká li ŋya na mu à yaa ná yatεεnŋke yyaha yyére woge e, maa sà mu pyi “Na cevoo, yîri ma a ma naha, yatεεnŋke yyaha yyére woge e.” Lire tēni i, mu ŋùŋke sí n-yîrige ma lyìŋεbii shwòhòl'e.

¹¹ Lire e yii li cè, shin maha shin u à uye dùrugo ke, Kile sí urufoo tîrige, ŋka shin maha shin u à uye tîrige ke, Kile sí urufoo dùrugo.»

¹² Nyε nàŋi u mpyi a Yesu yyere na u sà lyî uru yyére ke, ka Yesu si yi jwo ur'á: «Mu aha a ŋko si sùpyii yyere pi pa lyî mu yyére canŋke e, lire ŋyε mε numpilage e, mu sùpyire nìŋjyerere ŋyε a yaa ti pyi mu ceveebii ná mu sìŋεbii ná mu cìmpyiibii ná mu tεεŋεεbii nàfuufεebii mε. Naha kurugo yε pire mú sí n-jà mu yyere canŋka, nde mu à pyi pi á ke, si lire fwooni tò mu á.

¹³ Ŋka mu aha sí raa kataan pyi, mu à yaa mu u fòŋɔfεebii ná cwòhòmɔfεebii ná dîshiyifεebii ná fyinmpii yyere.

¹⁴ Lire ká mpyi, mu wuuni sí ŋwɔ, mp̄ii pi à tíi ke, Kile ká pire ŋè a yige kwùŋi i canŋke ŋkemu i ke, kacenni mu à pyi tire sùpyire na ke, u sí lire fwooni tò mu á, ŋaha na yε pi ŋyε a mpyi a jà a mu kacenni fwooni tò mu á mε.»

Lyìmbwooni bàtaage
(Macwo 22.1-10)

¹⁵ Nye Yesu lyìnεεbil'à puru jwumpe lógo ke, ka pi wà nin̄kin si jwumpe lwó maa jwo u á: «Mpii pi sí n-jyè Kile Saanre e si lyí ke, pire wuun'à jwó!»

¹⁶ Ka Yesu si uru nàñi jwó shwó ná bàtaag'e na:
«Cann̄ka nàñi wà u ná njyì nijyahawa shwóhó, maa shin̄yahara yyere pi sà lyí uru yyére.

¹⁷ Tèelyiin'à pa nó ke, ka u u u báarapyiñi tun u sà sùpyire yyere pi pa lyí.

¹⁸ N̄ka pi pun'à kariì mεε le maa jcyé karaga uru njyìñi talyige e. Shincyiñi báarapyiñ'à yyere ke, ka uru si yi jwo u á “Sà yi jwo ma jùñufooñ'á na u uye san̄ja yaha na á, mii à kεεge shwó, mii à yaa mii u sà ku kàanmucya.”

¹⁹ Ka báarapyiñi si ñkàr'a sà wabεε yyere, ka uru si u pyi “Sà yi jwo ma jùñufooñ'á na u uye san̄ja yaha na á, mii à nupyahii ke shwó, mii s'à yaa mii u sà cyi taanna faañi na.”

²⁰ Ka u u núr'a kàr'a sà wabεε yyere, ka uru mú si u pyi “Sà yi jwo ma jùñufooñ'á na mii à ceewe fúru numε. Lire kurugo mii si n-jà n-shà mε.”

²¹ Nye ka báarapyiñi si núr'a pa puru jwumpe yyaha jwo u jùñufooñ'á. Ka u lùuni si yíri, maa jwo báarapyiñ'á na u fyâl'a sà fòñofeebii ná cwóhómáfeebii ná ðishiyifeebii ná fyinmpii yyere, sùpyire tabinniyyi ná pyenkuun̄i i, u a ma.

²² Nye báarapyiñ'à sà pire yyere ke, maa jwo u jùñufooñ'á “Mii jùñufooñi, mii à mu túnnture pyi ñka tatεnyε nin̄gaya saha na naha ðε!”

²³ Ka jùñufooñi si u pyi “Sà ma a jaare ma a mâre kumbwoyi ná kεεkuubil'e, ma a fànha le ma

a sùpyire kárama t'a ma, bà tatεenyi sanjyi si mpyi si jí mε.

²⁴ Mii sí yi jwo yii á, sùpyire t'à yyere yyecyiige na, ka ti i jcyé paṅa ke, pire wà cye sì n-jyè mii njyìṅi i mε.”»

*Pyiṅkanni na wà sí n-jà n-pyi Yesu cyelempya ke
(Macwo 10.37-38)*

²⁵ Canṅka mà Yesu yaha jani na, supyikuruṅo nimbwòhò mpyi a taha u fye e. Ka u u yyaha kêεṅṅe pi á, maa jwo:

²⁶ «Shin maha shin la ku jye si mpyi mii cyelempya ke, ná urufoo jye a mii kyaa táan uy'á mà tòro u tuṅi ná u nuṅi ná u cwonṅi ná u pyìibii ná u sìjεεbii na, maa mii kyaa táan uy'á, ali mà tòro u yabilinṅi na mε, urufoo jye a yaa ná mii cyelempyigire e mε.

²⁷ Shinṅi la ku jye si mpyi mii cyelempya ke, urufoo u taha mii fye e, pi méε mpyi na sí urufoo bò kworokworocige na. Lire baare e urufoo jye a yaa ná mii cyelempyigire e mε.

²⁸ Jofoo u jye yii shwòhòl'e, ná urufoo la jye si batòngò faanra, u sì n-tèen si funṅke kyaala fòlò, si li kàanmucya kampyi u sí n-pa n-jà ku faanra n-kwò mà ye?

²⁹ Ná urufoo jye a lire pyi mε, maa ku jwò cù na faanre, kàntugo ka bage sanṅke si u jà faanraga, mpìi pi na ntùuli marii ku jaa ke, pire sí raa urufoo cyàhali,

³⁰ s'a ṅko: “Aa! Nṅe nàṅ'à u bage jwò cù na faanre, ka ku u mpa u jà faanraga.”

³¹ Amuni li mú jye, l'aha mpyi mu à jwo saanṅi wà na ṅko raa kàshi kwùun u saanṅεṅṅi wà na

ná u kàshikwàonbii kampwàhii kɛɲi i (10.000). Tá u sí n-tèen si funɲke kyaala si ɲcè kampyi u kàshikwàonbii sí n-jà u zàmpeɲɲi kàshikwàonbii kampwàhii beɲjaaganɲi (20.000) tùn mɛ?

³² Nka u aha li kàanmucya mà li ɲya na u sì n-jà uru saanɲi na mɛ, u sí n-wyèrɛ sísurufoo tùugo u sà jwumabeɲɛ cya u á.

³³ Nye amuni li mú ɲye, yii ɲgemu ká mpyi u ɲye a kàntugo wà u cyeyaayi puni na mɛ, urufoo sì n-jà n-pyi mii cyelempya mɛ.

Yesu wuubii ɲye suumà ná bènmɛ fiɲe
(Macwo 5.13; Marika 9.50)

³⁴ Suumpe na ɲye yacɛɲɲɛ. Nka pu tìpoompe ká fworu p'e, ɲaha ku sí n-jà pu pyi pu táan sahanɲi ye?

³⁵ Pu saha sì n-jà là ɲwà ɲɲɲke na mɛ, pu mú sì n-jà n-pyi ɲkyàra mɛ. Pu sí n-wà cyíɲɲi na.

Nye shin maha shin la ku ɲye si karií yyaha cè ke, urufoo u ɲɲyigigii pɛrɛ, u raa núru.»

15

Mpàɲi ɲimpinnɲi bàtaage
(Macwo 18.12-14)

¹ Nye canɲka, mɛpɛɲɛ shiinbii pìi ɲɲyahamii mu à jwo múnalwàare shwofeebii mpyi a pa bínni Yesu taan s'a u jwumpe núru.

² Nye Farizhɛɛnbii ná Kile Saliyanɲi cyelentiibil'à lire ɲya ke, ka pi i wá na ɲkunni piye shwàhəl'e na: «Naha na ɲge nàɲ'à ɲɛn'a mɛpɛɲɛ shiinbii yaha pi i bārali u na, fo maha bínnini na lyî ná pi e ye?»

³ Nye Yesu à pi kunuɲke lógo ke, maa ɲke bàtaage jwo pi á na:

⁴ «Jofoo u nyε yii shwəhəl'e, kampyi mpàa ηkuu (100) pi nyε urufol'á, ka wà nin̄kin si mp̄inni, tá urufoo maha pi sanmpii beecyεεre ná κε ná baacyεεren̄i (99) yaha waber'á sige e, maa sà a nimpinnīni caa fo u aha nyε mε?»

⁵ U aha u cya a nyε tēni ndemu i ke, u funntanga wun̄i sí u lwó nde yacige e, ⁶ si mpa pyengε. U aha mpa ná u e, u sí u ceveebii ná u tēn̄n̄εbii yyere si jwo “Yii a ma, wuu u mpa múguro s̄ncyan. Mii mp̄n̄i u mpyi a p̄inni ke, mii à u nyε.”

⁷ Mii sí yi jwo yii á, amuni li mú nyε, kapimpyin̄ε nin̄kin ká u toron̄kanni kēn̄n̄ε, funntange ku maha mpyi n̄nyin̄i na uru kanni kurugo ke, kur'à p̄e s̄l'e. Kuru funntange fiige nyε na mpyi n̄nyin̄i na, shiin beecyεεre ná κε ná baacyεεre (99) kurugo mε, pire mpiimu pi nyε na s̄n̄n̄i na pir'à t̄i na pire saha nyε a yaa pi pi toron̄kanni kēn̄n̄ε mε.»

Wyérfyin̄ni nimpinnini bàtaage

⁸ Ka Yesu si n̄r'a bàtaage kabεε jwo na:

«Ceen̄i ngire u nyε, kampyi wyérfyin̄ni daashii κε u nyε u á, ka nin̄kin si ncwo mà p̄inni bage e, na u s̄i l̄uni t̄aan si làmpa m̄ni si bage k̄ur̄ncw̄ngii puni yaa mpwó, si u cya fo si u nyε mà ye?»

⁹ U aha u nyε tēni ndemu i ke, u sí u pucyaabii ná u c̄n̄εbii yyere si yi jwo pi á “Yii a ma, wuu u mpa múguro s̄ncyan. Mii wyéren̄i u mpyi a p̄inni ke, mii à u nyε.”

¹⁰ Lire pyin̄kanni na, mii sí yi jwo yii á, kapimpyin̄ε nin̄kin ká u toron̄kanni kēn̄n̄ε, kuru maha mpyi funntanga nimbwəhə Kile m̄l̄εkεεbil'á n̄nyin̄i na.»

Jyafoonji nimpinniḡi bàtaage

11 Nyε ka Yesu sí núr'a bàtaage kabεε jwo pi á na: «Nàḡi wà u ná mpyi ná jyaa shuunni i.

12 Canḡka ka jyafoonji nimbileni si jwo tufoon'á “Baba, mii nàzhanḡ'à yaa u pyi ḡgemu yii kòoge ke, yii ku táa yii i uru kan na á!” Nyε ka tufoonji si ḡεε, maa u nàfuunḡi táa u jyaabii shuunniḡi shwòhòl'e.

13 Canmpyal'à tòro ke, ka jyafoonji nimbileni si u cyeyaayi puni péεε, maa fwor'a kàr'a sà ntèεn kiritònni l'e ná u wyéεḡi i. Mà u yaha wani, ka u u cye le ḡùḡò baa karigil'e na mpyi, fo mà pa ḡkwò u nàfuunḡi na.

14 Tèni i u à u nàfuunḡi kèεḡ'a kwò feefee ke, ka lire mú si bê ná katibwòh'e k'à cwo lire kìni na. Ka ḡgahanḡi si li ḡwò cú na u taa.

15 Y'à pa u yyaha jà ke, ka u u ḡkàr'a sà jyè báaranḡi i lire kìni shinḡi wà á, ka uru si ḡkàr'a sà u yaha sige e, u u caabii nàhe.

16 Katege kurugo, u la mpyi maha mpyi s'a caabii yalyire lyi. Nḡka wà mpyi maha tà kaan u á mε.

17 Nyε mà u yaha pur'e, ka u u mpa sòḡḡò uye funḡ'i canḡka maa jwo “Báarapyii niḡyahamii na ḡyε mii tun'á wuu kìni i, pi puni na lyi na ntìnni fo na cyeyi wwù ḡjyḡi i. Nḡka mii wi ke, katege ku ḡke ku u ḡko raa mii bùu naha.

18 Nde mii sí n-pyi numε ke, lire li ḡyε nde: mii sí nùru raa wá na tunḡi yyéε, sí sà yi jwo u á na mii à kapii pyi Kile na, maa kapii pyi u na.

19 U saha ḡyε a yaa u mii cú u pyà fiige mε, ḡka u à yaa u mii cú mu à jwo u báarapyi.”

20 Nyε u à funḡke kyaala a kwò ke, maa kuni lwó na ḡkèεge u tunḡi yyéε. Mà u yaha u sàha ḡkwò a nò pyεnge na mε, ka tufoonji si u nimpanḡi ḡya tatòḡge

e, ka u nùñaare si u ta, ka u u fê a jyafoonji nùñò bê, maa sà u pûr'a cû mà ta uye na.

²¹ Ka jyafoonji si jwo u á “Baba, mii à kapii pyi Kile na, maa kapii pyi mu na de! Mu saha nyε a sàa yaa mu u mii cû ma pyà fiige με.”

²² Ka tufoonji si u báarapyiibii yyere maa jwo “Yii fyâl'a sà vâanntinmbwoyi puni nisinanke lwó yii pa le u na, yii i kampefegenji wà le u na, yii i tanhanji yà le u na,

²³ yii i sà kàcwøge nùñi niñcenni cû, yii pa bò, wuu u lyí wuu u múguro sèl'e.

²⁴ Naha kurugo yε mii jyanji u ηge ke, mii mpyi a li yaha na u à kwû, ηka u nyii wun'á pa, u mpyi a pînni, ηka mii à u nya sahanji.” Ka múguronji si jwò cû pi á.

²⁵ Lir'à pyi mà uru nàñi jyanji niñjyenji ta sige e. Nyε tēni i u à yîri sige e na mà mà pa byanhara pyenge na, na yatire tūnmpe nūru, maa kwòhkwòhòbii naa ke,

²⁶ ka u u báarapyiñi wà yyere mà yíbe, nde li nyε pyenge e ke, si lire cè.

²⁷ Ka báarapyiñi si u pyi “Mu kàntugo wunji u à pa, lire e yii tun'á wuu pyi wuu à sà kàcwøge nùñi niñcenni cû mà pa bò, naha na yε uru jyanji niñcenniε wu à nūr'a pa.”

²⁸ Yyaha wun'á puru lógo ke, ka u lùuni si yîri, u nyε a ñen'a jyε pyenge e με. Ka tufoonji si fwor'a pa si mpa u fòññò si ndèñε pyenge e.

²⁹ Ka jyafoonji si jwumpe lwó maa jwo tufoon'á “Cyí yyee jùuli cyi nyε jcyii mii na báaranji pyi yii á biliwe fiige yε? Canña niñkin, yii sàha mii tun, ka mii i jcyé με. Nka ali sikabilini nintiini yii nyε a

li kan mà nya mii ná na ceveebil'á wuu u múguro sɪncyan mɛ.

³⁰ Nka mu jyaŋi u à mu nàfuuŋi lwó a sà ñkèege cibahani i ke, ur'à pa ke, ka mu u kàcwøge nùŋi nɪncɛŋŋi cû mà bò u na.”

³¹ Ka tufoonɪ si jwumpe lwó maa jwo jyafoonɪ nɪŋjyɛŋ'á “Mii jyaŋi, ma hà lire waha maye na mɛ, mii ná mu u nyɛ naha tɛrigii puni i ke, ko mii cyeyaayi puni nyɛ mu wuyo kɛ!

³² Wuu mpyi a li yaha na mu kàntugo wuŋ'à kwû, ñka u nyii wuŋ'à núr'a pa. U mpyi a pɪnni ñka wuu à núr'a u nya. Lire e ke wuu à yaa wuu pyi funntange ná múguroŋi i.”»

16

Báarapyiŋi sɪncyiime wuŋi bàtaage

¹ Nyɛ Yesu à núr'a bàtaage kà jwo u cyelempyi-ibil'á na: «Nàfuufoonɪ wà u ná mpyi a báarapyi lwó a yaha u u u karigii cwøonre. Kàntugo, ka nàfuufoonɪ si mpa a nùru sùpyire ñwø na, na u báarapyiŋi wá na u cyeyaayi kèege.

² Ka u u báarapyiŋi pyi “Mii à lógo na mu na mii cyeyaayi kèege, naha k'à pa ná lire e bɛ? Nyɛ bégele ma a ma báaraŋi pyiŋkanni yyaha jwo na á, naha na yɛ mu báaraŋi sí n-kwò nɪnjaa.”

³ Ka báarapyiŋi si jwo uye funŋ'i “Mii ñùŋufoon'á jwo na mii báaraŋi sí n-yyére nɪnjaa. Nyɛ naha mii sí raa n-pyi bɛ? Faapyi fànha nyɛ mii i mɛ. Na ñáare na lyí, kuru silege mú sí nyɛ mii na.

⁴ Nyɛ nde mii sí n-pyi ke, mii naha a li cè numɛ. Mii aha lire pyi, mii ñùŋufoonɪ ká mii yaha tɛni ndemu i ke, sùpyire sannte sí mii màra pi pyɛnyi i.”

⁵ U òhùfoonji fwòhigii mpyi mpiimu na ke, ka u u pire yyer'a yíbe ninjkin ninjkin maa shincyiinji pyi “Mii òhùfoonji jùuli u nyε mu na ye?”

⁶ Ka u u jwo “U sìnjɛrii ηkuu (100) fwoo li nyε mii na.” Ka báarapyinji si u pyi “Tèen fwòfwò, maa ma fwòhigii sémenji lwó, maa yi kêenη'a séme na u sìnjɛrii beeshuunni ná ke fwoo li nyε mu na.”

⁷ Maa núr'a wabere yíbe “Mu de? Mu fwooni nyε jùuli ye?” Ka uru si jwo “Sùmapyanji bórii ηkuu (100).” Ka báarapyinji si u pyi “Tèen, maa ma fwòhigii sémenji lwó, maa yi kêenη'a séme na u sùmapyanji bórii beecyεere (80) fwoo li nyε mu na.”

⁸ Uru báarapyinji méε nyε u à u òhùfoonji nàfuunji kèege ke, òhùfoonη'à u kêe, naha na ye u à yákili ta maa u nùmpanηke yaa. Nyε mpíi pí nyε numpini i ke, pire maha pí ná piye shwòhòji karigii cwòonre ná yákilifente e pyin̄kanni ndemu na ke, mii à ηke bàtaage jwo pire kyaa na si ntège yii yeε, yii mpiimu pí nyε bèenmpe e ke, bà yii si mpyi si yii nùmpanηke bégele mε.»

Wà sì n-jà raa báare òhùufee shuunn'á mε

⁹ Nyε ka Yesu si núr'a jwo: «Yii àha nàfuunji yaha yii karigii puni yyaha yyéε mε, lire nyε a tíi mε. Yii a cevee caa yiye na ná u e, lire ká mpyi, yii canmpyaagii ká ηkwò ηge diɲyεni i tēni ndemu i ke, Kile sí yii lènε u pyεnge e, yii sí n-pyi wani fo tèekwombaa.

¹⁰ Shin̄ji u maha kapyεere pyi ná fyin̄m'i ke, urufoo mú maha kabwòhigii pyi ná fyin̄mpe e. Nka shin̄ji u nyε u nyε na kapyεere pyi ná fyin̄m'i mε, kabwòhii méε ká le urufoo cye e, u nyε na cyi pyi ná fyin̄mpe e mε.

11 Yii aha mpyi yii nyε a jà a ηge diɲyɛɲi nàfuɲi báara ná fyɛnmpe e mε, nàkaana baa Kile mú sɪ nyε sèe nàfuɲ le yii cye e mε.

12 Yaage ku nyε sùpyaɲi wabere wogo ke, yii aha mpyi yii nyε a kuru báara ná fyɛnmpe e mε, ηke Kile à bégel'a yaha yii yabilimpɪi mεε na ke, nàkaana baa, u mú sɪ nyε kuru kan yii á mε.

13 Yii li cè na báarapyɲi sɪ n-sì n-jà raa báare ɲùɲufee shuunn'á mε. Lire ká mpyi, u sí ɲùɲufooɲi wà kyaa táan uy'á, si u sanɲi kyaa pɛn uy'á. U mú sí n-kúu wà na, si kàntugo wà u sanɲi na. Nyε amuni li nyε, nàfuɲi lag'à tatεεngε fô yii mpiimu na ke, yii sɪ n-jà n-pyi Kile báarapyii mε.»

(Macwo 11.11-13; 5.31-32; Marika 10.11-12)

14 Nyε Farizhεɛnbil'à puru jwumpe puni lógo ke, ka pi i wá na Yesu fwóhɔre, ɲaha na yε nàfuɲi kani mpyi a pèe pi á.

15 Ka Yesu si pi pyi: «Yii pi ke, yii maha yiye pyi mu à jwo yii à tí sùpyire nyii na, mà li ta Kile à yii zòompɪi cè. Yii li cè, yaage k'à pèe sùpyire nyii na ke, kur'à pɛn Kile á.

16 Nyε MusaSaliyaɲi ná Kile tùnntunmpɪi sanmpɪi jwump'à kwôro tooy'e fo mà pa nɔ Yuhana Batizelipyɲi tɛni na. Mà lwó Yuhana Batizelipyɲi na, Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tíi ná Kile Saanre e ke, puru na yu sùpyir'á. Sùpyire puni la mú si nyε si fànha le si jyè tire saanre e*.

17 Yii li cè na ɲɪŋk'à mpinni tàaɲa a tòro Kile Saliyaɲi jwumbilini là ɲɪŋkin mpinni na.

* **16:16** Pii maha jwo: «Shin maha shin la ku nyε si jyè ke, urufol'à yaa u fànha le u u puru jwumpe cù ná cyeyi shuunnɲi i.»

18 Shin maha shin ká u cwɔŋi yaha maa ceenji wabere lèŋe ke, urufol'à jacwɔrɔ pyi. Shin maha shin u à ciyahawa lèŋe ke, urufoo mú à jacwɔrɔ pyi.»

Kanhamafooji Lazari ná nàfuufooji bàtaage

19 Ka Yesu si núr'a bàtaage kà jwo sùpyir'á na: «Nàfuufooji wà na mpyi wani, u mpyi maha vàanɲyi nisinaɲyi longara wuyi leni, maa u ɲyii karigii pyi, maa u ɲyii ɲjyìŋi lyí canɲa maha canɲa.

20 Kanhamafooji wà nizinniwe mpyi maha mpyi uru nàfuufooji pyenge ɲwɔge na. Uru nàŋi cyeere puni mpyi nɔɔyɔ, u mege mpyi Lazari†.

21 U la mpyi maha mpyi s'a uru nàfuufooji ɲjyìpaanyi caa raa lyí, ŋka u mpyi maha yi taa me. Mà bàra lire na, pwuunbii mpyi maha mpa a u nɔɔyi laali.

22 Ka kanhamafooji si mpa ŋkwû, ka Kile mèlɛkɛɛbii si mpa u lwó a kàr'a sà yaha Ibirayima taan Arijinanji i. Lire kàntugo ka nàfuufooji mú si mpa ŋkwû, ka pi i sà u tò.

23 Mà nàfuufooji yaha kyaage e ɲìŋke ɲwɔhɔ shi-inbii cyage e, u à wíl'a Lazari ɲya Ibirayima taan tatɔŋge e Arijinanji i.

24 Nyɛ ka nàfuufooji si Ibirayima yyere fànha na “Mii tunji Ibirayima, ɲùnaara ta na na, maa Lazari pyi u sà u kampeeni fyinme lwɔhe e, u pa ntɛg'a na ŋkɔŋge ɲìŋe. Naha kurugo ye kyaage e mii naha naha ŋke nage e ke, kur'à pɛe sèl'e!”

25 Ka Ibirayima si u pyi “Na pyà, mu à yaa mu u li cè na mu à ma tìŋi puni pyi ntàanji kanni na.

† 16:20 Lazari mege ɲwɔhe ku ɲye Kile u ɲye tegefooji.

Nka Lazari sí wi ke, ur'à u tìnji puni pyi kanhare e. Numε, Lazari nyε naha yyejinjke e, mu sí nyε yyefuge e.

²⁶ Mà bâra lire na, kacyyeyicugunᵝ na nyε wuu ná yii shwəhəl'e. Lire kurugo wà sî n-jà n-yîri naha wuu yyére, si nkàre yii yyére mε. Wà mú sî n-jà n-yîri wani yii yyére, si mpa naha wuu yyére mε.”

²⁷ Nyε ka nàfuufooñi si jwo “Mii tunji Ibirayima, l'aha mpyi amuni, mii na mu jáare, ma a Lazari tun dijnyenji i, mii tunji pyenge e.

²⁸ Sìnyε kanjkuro na nyε wani mii kàntugo. Lazari yaha u sà pi yeε, bà pi si mpyi pi àha nkwdè mpa njke yyefuge e naha mε.”

²⁹ Ka Ibirayima si nàfuufooñi pyi “Kile tùnntunñi Musa ná Kile tùnntunmpii sanmpii jwumpe na nyε pi á, pi à yaa pi nyε pire jwumpe na.”

³⁰ Ka nàfuufooñi si jwo “Mii tunji Ibirayima, lire kanni sî n-jà pi pyi pi lógo mε, nka wà ha jè a fwooro kwùñi i maa nkàr'a sà jwo ná pi e, lire e pi sí pi toronkanni kèenñε.”

³¹ Ka Ibirayima sí núr'a u pyi “Pi aha mpyi pi nyε a nyε Kile tùnntunñi Musa ná Kile tùnntunmpii sanmpii jwumpe na mε, ali wà méε ká jè, maa nkàr'a sà jwo ná pi e, pi sì nyε urufoo jwumpe na mε.”»

17

*Wà nyε a yaa u wà nùñᵝ kyán Kile na mε
(Macwo 18.6-7, 21-22; Marika 9.42)*

¹ Canñka Yesu à jwo u cyelempyiibil'á: «Karigii cyi maha sùpyañi nùñᵝ kyán Kile na ke, cyire mpyimbaa nyε a sîi mε. Nka ngemu ká mpyi kanunᵝ maa sùpya nùñᵝ kyán Kile na ke, urufoo wuun'à kèεge!

² Li bá sí n-pwóro urufol'á pi kafaabwəhə pwə u yacige e, pi i u wà banji i, mà tòro u nde nàḅkobilini là niḅkin nùḅ kyán.

³ Lire e ke yii a yiye kàanmucaa.

Mu cìmpworonji ká mu m̀mpɛnɛ pyi, u yyere maa u yere. U aha mu yerege lógo, maa toronkanni k̀ɛɛnɛ, mu à yaa mu u yàfa u na lire kani i.

⁴ Canḅke niḅkinḅi i, mu cìmpworonji ká mu m̀mpɛnɛ pyi mà sà nta fo tooyo baashuunni, təgə maha təgə u a s̀ mpa uye mp̀inni kan mu á, mu à yaa mu u yàfa u na cyire karigii puni i.»

⁵ Ka Yesu t̀nntunmpii si u pyi: «Kafoonji, nyɛ lire sanni i ke, là b̀ara wuu d̀aniyanji na.»

⁶ Ka Kafoonji si pi pyi: «S̀ɛɛnɛ na mii sí yi jwo yii á, yii d̀aniyanji m̀ɛɛ n'a mpyi a cyere mutaridi bile fiige, yii mpyi na sí n-jà ḅke cibwəhe pyi ku kò kuy'á, ku u sà j̀cũru banji i, ku mú mpyi na sí lire pyi.»

Báarapyiḅi nyɛ a yaa ná ḅk̀ɛɛnɛ wabɛr'e mɛ

⁷ Ka Yesu si ǹur'a jwo: «L'aha mpyi mu à jwo báarapyi na nyɛ yii wà á, ka u u ỳri faa sige e, lire nyɛ mɛ yatəre tanahage e mà pa, tá urufoo sí jɛɛ báarapyiḅi pyi u t̀l'a t̀ɛɛn u u lỳi la?

⁸ Tá urufoo s̀ báarapyiḅi pyi u v̀anḅwəhəyi wwũ, u u shwəhə a kan uru u lỳi si bya, lire k̀antugo báarapyiḅi si nta a lỳi si bya mɛ?

⁹ Báarapyiḅi m̀ɛɛ ká u tayyerege j̀i, u nyɛ a yaa ná ḅk̀ɛɛnɛ wabɛr'e mɛ!

¹⁰ Amuni li mú nyɛ, báaraḅi Kile à kan yii á ke, yii aha uru pyi a kwə, yii li c̀ na yii nyɛ a yaa ná ḅk̀ɛɛnɛ wabɛr'e mɛ. Naha kurugo ye nde yii mpyi a yaa yii pyi ke, lire yii à pyi.»

Yesu à tògofee ke cùuŋɔ

11 Nyɛ mà Yesu niŋkareŋi yaha Zheruzalemu kànhɛ e, u mpyi na ŋkèɛge Samari kùluni ná Galile wuuni tɛgɛŋkuuŋi i.

12 U à sà byanhara kànhɛ kà na, ka tògofee ke si wá na u nùŋɔ bēni, maa ntèen laage e,

13 maa jwo ná u e fànha na: «Yesu! Cyelentuŋi! Nùŋaara ta wuu na!»

14 Yesu à pi nya ke, maa pi pyi: «Yii a sì, yii sà yiye cyêe Kile sáragawwuubii na.» Mà pi niŋkaribii yaha, ka pi i n-cùuŋɔ.

15 Nyɛ pi wà niŋkin a uye nya u à cùuŋɔ ke, maa núru na Kile kêre fànha na, na ma.

16 U à pa nɔ Yesu na ke, maa niŋkure sín u taan maa yyahe cyígile niŋke na maa fwù kan u á sèl'e. Uru nàŋi na mpyi Samari shin.

17 Ka Yesu si jwumpe lwó maa jwo: «Tá shiin ke bà mii à cùuŋɔ mɛ? Taa pi sanmpii baacyɛɛɛreŋi nyɛ ke?»

18 Nge nàŋi u nyɛ u nyɛ Yahutu mɛ, uru kanni baare e, sùpya nyɛ a ta mpai shiin keŋi i, si núru n-pa fwù kan Kile á mà?»

19 Maa yi jwo nàŋ'á: «Yíri ma a sì, mu dáníyaŋ'à mu cùuŋɔ.»

*Yii bégele yii a Yesu cannuruge sigili
(Macwo 24.23-28, 37-41)*

20 Nyɛ lire kàntugo, ka Farizhɛɛnbii si Yesu yíbe Kile Saanre téesiini kyaa na, ka u u pi pyi: «Kile Saanre sí n-pyi, ŋka ti sì n-pyi yawiige,

21 sùpyire sí raa ŋkemu cyêre piye na s'a ŋko “Yii wíi, ti te naha!” lire nyɛ mɛ “Ti te meŋi i!” mɛ. Yii li cè na Kile Saanre nyɛ yii shwɔhɔl'e.»

22 Maa jwo u cyelempyiibil'á: «Tèni là na ma, canŋke Supyaŋi Jyaŋi à yaa u pa ke, yii la sí n-sii n-pyi kuru canŋke ku wyèr'a nɔ, ŋka ku sì nɔ lire tèni i mɛ.

23 Sùpyire sí n-pa raa ŋko “U naha naha!” lire nyɛ mɛ “U wá mɛ yyére!” Ŋka yii àha ntaha pi jwəh'i, si ŋkàre wani mɛ.

24 Bà sùpyire puni maha kileŋini nya l'à yîri diŋyɛŋi jùŋke kà na, maha sà fworɔ jùŋke sanŋke na mɛ, amuni Supyaŋi Jyaŋi sí nya u cannuruge.

25 Ŋka mà jwo kuru canŋke ku nɔ ke, u à yaa u kyaala sèl'e, sùpyire niŋyahara sí u cyé.

26 Nyɛ Supyaŋi Jyaŋi tènuruni ká byanhara, karigii cyi mpyi na mpyi Nuhu tìŋi i ke, cyire shiŋi sí raa n-pyi.

27 Nuhu tìŋi i, sùpyire mpyi na lyî, marii byii, maa cyeebii lèŋi, marii pi pyìbii kaan nàmbaya na, fo mà sà nɔ canŋke Nuhu a jyè bakwəge e, ka lùbwooni si sùpyire sannte puni shi bò ke.

28 Nyɛ amuni Loti tèni i sùpyire mú mpyi. Pi mpyi na lyî, maa byii, marii zhwoŋi ná pɛɛmpe pyi, maa cire cɛnmi, maa bayi faanre.

29 Ŋka canŋke Loti à fworɔ Sɔdɔmu kànhe e ke, ka nage ná ŋkìrigiŋi si fworɔ nìŋyiŋi na zànpya fiige, mà wu kànhe sùpyire na, maa pi shi bò,

30 nyɛ canŋke Supyaŋi Jyaŋi sí nùru uye cyêe sùpyire na ke, amuni kuru canŋke sí n-pâa pi e.

31 Kuru canŋke ká nɔ, mà ŋgemu ta u bage kàtanŋke jwŋ'i ke, urufoo kà nùru ntige si yaaga lwó bage e mɛ, u tìl'a tige u a fî. L'aha mpyi mà ŋgemu ta kɛɛge e ke, urufoo kà nùru raa ma pyɛngɛ mɛ.

32 Nde l'à Loti cwɔŋi ta ke, yii sôŋŋɔ lire na ke!

³³ Shinŋi u nyε na li caa u niŋjaanŋi si jwɔ ke, urufoo nùmpañke sí n-kèege. Nka shinŋi u à u niŋjaanŋi kèege mii kurugo ke, urufoo sí nùmpañja ta.

³⁴ Mii sí yi jwo yii á, lire tènei ká bê ná numpilage e, mà shiin shuunni ta pi à sínni yasinninŋe niŋkin na, wà sí n-lwó si u sanŋi yaha.

³⁵ L'aha cyee shuunni ta pi i sùma sùu siŋcyan, wà sí n-lwó si u sanŋi yaha. [

³⁶ L'aha mpyi mà nàmbaa shuunni ta kεege e, wà niŋkin sí n-lwó si u sanŋi yaha.]»

³⁷ Nyε ka cyelempyiibii si Yesu yíbe: «Kafoonŋi, taa lire sí n-pyi ke?» Ka u u pi pyi: «Cyage e yakwugo nyε ke, wani cinmpunŋyi nyε na bínnini.»

18

Yukyaanŋi nintiimbaanŋi bàtaage

¹ Ka Yesu si bàtaaga jwo u cyelempyiibil'á maa li cyêe pi na na pi à yaa pi kwôro Kileŋarege na tèrigii puni i, pi àha sàa le mε.

² U à jwo pi á: «Yukyaanŋi wà u mpyi kànhe kà na, u mpyi na fyáge Kile na mε, u kuro mú sí mpyi sùpya e mε.

³ Lenkwucwoŋi wà mú na mpyi kuru kànhe e, sùpyanŋi wà mpyi a u mùmpenmε pyi. Uru lenkwucwoŋi mpyi maha si uru yukyaanŋi yyéere tèrigii puni i, bà u si mpyi si u ná uru nàŋi láha piye na mε.

⁴ Ceen'á mɔ uru zhà maa nùrunŋi i, jaha na ye yukyaanŋi la mpyi si lire pyi mε. Ka ceenŋi si li wyèenŋe u jwɔh'i, fo u à pa jwo uye funŋ'i “Mii méε nyε mii nyε na fyáge Kile na mε, maa mpyi mii kuro nyε sùpya e mε,

⁵ ná nge lenkwucwoŋi s'à mii yyaha fwóhoro mà nò nke cyage e, mii sí u ná uru nàŋi láha piye na. Ná lire nyε a pyi mε, mii sì yyeŋiŋε ta u nyii na mε.”»

⁶ Puru jwuŋkwooni kàntugo, ka Kafoonji Yesu si u cyelempyiibii yíbe: «Yii à uru yukyaanji nintiimbaanji jwumpe lógo kε!

⁷ Nyε ná u s'à uru ceenji tànga kan, Kile niŋcwəribii pi nyε Kile ŋwəh'i marii u jáare pìlaga bára canŋa na ke, Kile sí n-sii pire tànga kan. Yii li cè u à lùuni bò ná pi e.

⁸ Mii sí yi jwo yii á, Kile sí tànga kan pir'á wahawaha. Nka lire ná li wuuni mú i, Supyanji Jyanji cannuruge ká nò òŋke na, tá u nyε a yaa u pa dánafee ta ku na mε?»

Farizhenji ná múnalwəre shwofoonji bàtaage

⁹ Lire kàntugo ka Yesu si núr'a bàtaage kabere jwo mà yyaha tíi ná sùpyiibii pìl'e, mpiimu pi nyε na piye sòŋji na pir'à tíi maa piye pwóŋo sùpyire sannte na ke. U à jwo:

¹⁰ «Shiin shuunni pi ná ŋkàre Kilejaarebage e zà Kile jáare. Wà na mpyi Farizhen, u sannji sí nyε múnalwəre shwofoo.

¹¹ Mà pi yaha Kilejaarebage e, ka Farizhenji sí yír'a yyére u mεge cyage e, maa Kile jáare na “Kile, mii à fwù kan mu á, náha na ye mii à pwóro sùpyire sannte na, mpiimu pi nyε na nàŋkaage pyi, marii jacwəre pyi, mà bára kapegigii sanŋkii shiŋi puni na ke. Mii à pwóro nge múnalwəre shwofoonji na mú.

¹² Cibilaaga maha cibilaaga, mii maha canmpyaa shuunni sún le. Yaaga maha yaaga mii à ta ke, mii maha yire puni yáhaŋi wwù.”

13 Múnalwǎare shwofoonji wi ke, ka uru si yîr'a yyére tatǎnge e Kilejaarebage funŋke e, maa ñunŋke sôgo, maa mejwuuni tîrige maa jwo “Kile, mii na mu ñaare, maa lûñiñe wà ma lûuni na, ñaha na ye mii ñye kapimpyiñe.”

14 Ñye mii sí yi jwo yii á, Kile à múnalwǎare shwofoonji kapegigii yàfa u na, ka u u núr'a kàre pyengε. Ñka Farizhenni wi ke, uru u kapegigii ñye a yàfa u na mε. Yii li cè na shin maha shin u à uye pêe ke, Kile sí urufoo tîrige. Ngemu u à uye tîrige ke, Kile sí urufoo dùrugo.»

*Yesu à jwó le nàñkopyire tà á
(Macwo 19.13-15; Marika 10.13-16)*

15 Lire kântugo ka pi i mpa ná pyiibii pîl'e Yesu yyére, bà u si mpyi si cyeyi taha pi na, si jwó le pi á mε. Cyelempyiibil'à lire ñya ke, mpîi pi à pa ná pyiibil'e ke, ka pi i pire faha.

16 Ka Yesu si pyiibii file uye na, maa jwo: «Yii àha pi sige na na mε. Yii li cè na sùpyiibii pi ñye mpîi pyiibii fiige ke, Kile Saanre ñye pire woro.

17 Sèñji na mii sí yi jwo yii á, ñgemu ká mpyi u ñye a ñen'a uye tîrige pyà fiige mε, urufoo si n-sii n-jà n-jyè Kile Saanre e mε.»

*Nàfuufoonji kani
(Macwo 19.16-30; Marika 10.17-31)*

18 Ñye canŋka, Yahutuubii yyaha yyére shinñji wà à Yesu yíbe: «Cyelentuñji ñiñcenni, ñaha shi mii à yaa mii u pyi si shiñji ñiñkwombaanji ta be?»

19 Ka Yesu si u pyi: «Ñaha na mu ñye na mii yiri ñiñcenni ye? Kile kanni baare e, sùpya ñye a ñwǎ mε. Mu à sônñǎ lire na la?»

20 Mu à Kile Saliyaŋi kurigii cè mà kwò “Ma hà zínni ná wabere cwo e me, ma hà sùpya bò me, ma hà nàŋkaaga pyi me, ma hà vini ntaha wà na me, ma tunji ná ma nunji pêe*.”»

21 Ka nàŋi si Yesu pyi: «Cyelentuŋi, mii na cyire karigii puni pyi fo mà mii yaha nàŋkocyeere e.»

22 Nyε uru nàŋ'à puru jwo ke, ka Yesu si u pyi: «Yaaga ninŋin saha à mu fô, ta si ma a sà ma cyeyaayi puni pére, ma a yi wyéreni taa taa fòŋofeēbii na. Lire ká mpyi, mu sí nàfuū ta Kile yyére. Ma a nta a pa ntaha na fye e.»

23 Tèni i uru nàŋ'à puru jwumpe lógo ke, ka li i mpɛn u e, ŋaha na ye nàfuūbwòhò foo u mpyi u wi.

24 Yesu à u ŋya u à yyahe tanha ke, maa jwo u á: «Nàfuūfeēbii jyim'à sàa pɛn Kile Saanre e.

25 Nwòhòŋi jyim'à táan músenneŋi wyiini i mà tòro nàfuūfoōŋi u jyè Kile Saanre e.»

26 Nyε mpīi pi à puru jwumpe lógo ke, ka pire si jwo: «Lire sannī i ke, jofoo u sí n-jà nūmpanŋa ta bε?»

27 Ka Yesu si pi pyi: «Kani l'à sùpyire jà ke, lire nyε na Kile jini me.»

28 Ka Pyeri si jwumpe lwó maa Yesu pyi: «Wuu de? Wuu à kàntugo wà wuu karigii puni na, maa ntaha mu fye e.»

29 Ka Yesu si pi pyi: «Sèenji na mii sí yi jwo yii á, shin maha shin u à ŋen'a kàntugo wà u pyenge, lire nyε me u cwoŋi, lire nyε me u cìmpyiibii, lire nyε me u sifeēbii, lire nyε me u pyiibii na Kile Saanre kurugo ke,

* 18:20 Ekizodi 20.12-16, Duterənəmu 5.16-20

³⁰ urufoo sí pire fiigii niɲyahamii ta mà u yaha naha diɲyeɲi i, sí shìɲi niɲkwombaaɲi ta diɲyeɲi niɲpaɲi i.»

*Yesu à jwo u kwùɲi ná u ɲèɲi kyaa na sahaɲki
(Macwo 20.17-19; Marika 10.32-34)*

³¹ Lire kàntugo ka Yesu si u cyelempyiibii ke ná shuunnɲi yyére maa yi jwo pi á: «Wuu niɲkaribii pi mpii Zheruzalemu kàɲhe e. Kyaa maha kyaa Kile túnntunmpil'à séme Supyaɲi Jyaɲi kyaa na ke, cyire puni sí n-tòro cyi jwuɲkanni na.

³² U sí n-le Kilecembaabii cye e, pire sí raa u fwáhare, s'a u cyere, s'a ntilwàhe wàa u na,

³³ si u bwèn ná kàsorigil'e, si u bò. Nka u kwùɲi canmpyitanrewuuni, u sí ɲè.»

³⁴ Cyelempyiibil'à puru jwumpe lógo, nka pi mpyi a jà a pu ɲwàhe cè me, naha na ye pu ɲwàhe mpyi a ɲwàho pi na.

*Yesu à fyinnaɲi wà ɲyii múgo
(Macwo 20.29-34; Marika 10.46-52)*

³⁵ Nyε Yesu ná u cyelempyiibii niɲkaribii Zheruzalemu kàɲhe e, pi à sà byanhara Zheriko kàɲhe na ke, ka pi i fyinnaɲi wà ta u à tèn kuni ɲwàge na na sùpyire ɲáare.

³⁶ Sùpyire màhaɲ'à jyè u niɲgyigigil'e ke, ka u u yíbe: «Naha na sùpyire ɲye na ɲge màhaɲi pyi ame ye?»

³⁷ Ka pi i yi jwo u á na Nazareti kàɲhe shinɲi Yesu u ɲye na ntùuli.

³⁸ Fyinnaɲ'a puru lógo ke, maa jwo fànha na: «Dawuda Tuluge Shinɲi Yesu, ɲùɲaara ta na na!»

³⁹ Mpii pi mpyi yyaha yyére ke, ka pire si u faha na u fyâha. Nka u ɲye a ɲen'a fyâha me, maa là bâra

u jwuŋkanni na: «Dawuda Tuluge Shinŋi, nùŋaara ta na na!»

⁴⁰ Ka Yesu si yyére, maa pi pyi pi u cû a pa. Pi à pa ná u e ke, ka Yesu si u yíbe:

⁴¹ «Naha mu la nyε mii u pyi mu á yε?» Ka fyinŋi si u pyi: «Kafoonji, mii la nyε si nùru s'a naa.»

⁴² Ka Yesu si u pyi: «Ta naa, mu dáníyaŋ'à mu cùuŋɔ.»

⁴³ Lire tèenuuni i, ka fyinŋi si ntúí na naa, maa ntaha u fye e, maa Kile kêe. Sùpyir'à lire nya ke, maa Kile kêe mú.

19

Yesu ná múnalwɔɔre shwofoonji Zanŋke kani

¹ Nyε mà Yesu yaha u u ntùuli Zheriko kànhe e,

² nàŋi wà na mpyi wani kuru kànhe e, u mεge mpyi Zanŋke. Múnalwɔɔre shwofeebii nùŋufoonji wà u mpyi u wi. Nàfuufoo u mpyi u wi.

³ U la mpyi si Yesu nya, si ncè sùpyaŋi u nyε u wi ke. Nka u mberenji ná sùpyire nyahaŋi kurugo, u nyε a já a Yesu nya mε.

⁴ Ka u u fê a kàre yyaha yyére, maa sà dùgo sikomɔri cige e, kuni nɔwɔge na, bà li si mpyi Yesu ká mpa a ntùuli ku nɔwɔh'i, si u ta nya mε.

⁵ Yesu à pa nɔ kuru cyage e ke, maa nùŋke yîrig'a wíi cige e, maa jwo: «Zanŋke, fyâl'a tige naha, naha na yε mii à yaa mii u sunmbage lèŋe mu pyεnge e niŋjaa.»

⁶ Ka Zanŋke si fyâl'a tige maa Yesu nùŋɔ bê ná funntange e maa nɔkàre ná u e pyεnge e.

⁷ Sùpyire puni ti mpyi wani maa lire nya ke, ka li i mpen pi e, fo pi na nɔkunni piye shwɔhɔl'e,

marii ηko: «ηge nàη'á kàr'a sà sunmbage lèηe ηge kapimpyiηi pyeηge e.»

⁸ Nka mà pi yaha tire jwoore na, Zanke niηjyeren'á kwôro Kafooni Yesu taan, maa yi jwo u á: «Kafooni, mii sí na cyeyaayi puni taaga niηkin kan fòηəfeebil'á. Yaaga maha yaaga mii à cyán a shwə sùpyire na ke, mii sí yire yaayi puni fiigii sicyεere kan kan pi á.»

⁹ Ka Yesu si jwo: «Zhwon'á nə ηke pyeηge na niηjaa, naha na ye ηge nàηi mú na ηye Ibirayima tüluge shin.

¹⁰ Mii sí yi jwo yii á, mpìi pi à pînni ke, Supyaηi Jyaηi à pa mpa pire cya si pi shwə.»

Báarapyiibii bàtaage
(Macwo 25.14-30)

¹¹ Mà sùpyire yaha ti i núru Yesu ηwə na, pi à pa byanhara Zheruzalemu kànhe na ke, ka Yesu si li kàanmucya mà li ηya na sùpyire sònηər'á taha li na na Kile Saanre sí n-sìi lire tènì yabiliηi i. Lire kurugo u à ηke bàtaage jwo pi á

¹² na:

«Fànhafooni wà jya u ná mpyi na ηkèeηe kiritəonl'e, bà lire kìnì saanbwəhe si mpyi si u tìηe mpyi saanwa, u u núr'a pa ntèen u yabiliηi kìnì shiinbii ηùηə na με.

¹³ Mà jwo u lire kùluni təəge lwó ke, u à u báarapyii ke yyere, maa wyérefyinηi təənyə ke kan pi puni niηkin niηkin á, maa pi pyi na pi à cwəhənte pyi ná u e, pi i təon ta u na, mà jwo uru u núr'a pa ke.

¹⁴ Nka uru ηge nàηi kyaa mpyi a táan u kìnì shiinbil'á με. U karenkwooni kàntugo, ka pi i tùnntunmii

tun saanbwəh'á, maa yi jwo u á na pire la nyε u u nge nàŋi t̄ŋε pire nùŋə na mε.

15 Nka lire ná li wuuni mú i, saanbwəh'à u pyi saanwa, ka u u núr'a pa u k̄ini i. U à pa ke, maa u báarapyiibii yyere, mpiimu á u nin̄karen̄i mpyi a wyéren̄i kan ke, si nc̄è kampyi pi à t̄òŋ ta u na.

16 Ka báarapyiŋi nin̄cyiŋi si mpa maa jwo “Kafoon̄i, wyéren̄i mu mpyi a kan mii á ke, mii à cwəh̄onte pyi ná u e, mà u figii ke t̄òŋ ta.”

17 Ka saan̄i si yi jwo uru báarapyiŋ'á “Fwù faa na. Mu na nyε báarapyi nin̄cenn̄ε. Ná mu s'à pyi dánasupya kapyεere e, mii sí mu t̄ŋε n-pyi nùŋufoo kànyi ke nùŋə na.”

18 Nyε ka báarapyiŋi sh̄ənwuŋi si mpa maa jwo “Nùŋufoon̄i, wyéren̄i mu mpyi a kan mii á ke, mii à cwəh̄onte pyi ná u e mà u figii kan̄kuro ta.”

19 Ka saan̄i si yi jwo ur'á mú “Mii sí mu t̄ŋε kànyi kan̄kuro nùŋə na.”

20-21 Ka báarapyiŋi wabεre si mpa maa jwo “Nùŋufoon̄i, wyéren̄i mu mpyi a kan mii á ke, u we, mu yyahafyagar'à mii ta, ka mii i u le a pwə v̄aan̄ke k'e, mà bégele, naha na ye mu à kyán, mu cyεge nyε a yaage nkemu yaha mε, mu maha kuru lwó, mu nyε a kerεge nkemu n̄ũgo mε, mu maha kuru s̄umaŋi kw̄əŋ.”

22 Ka saan̄i si yi jwo u á “Mu nyε báarapyi nin̄cenn̄ε mε. Jwumpe mu à jwo mii na ke, mà t̄aanna ná pur'e, mu ná ndemu l'à yaa ke, mii sí lire pyi mu na. Mu à cè na mii na nyε supyikyanga, na mii nyε a yaage nkemu yaha mε, mii maha kuru lwó, mii nyε a kerεge nkemu n̄ũgo mε, mii maha kuru s̄umaŋi kw̄əŋ.

23 Nyε mu à yire puni cè, naha na mu sí nyε a mpyi a já a mii wyérenji yaha wyérenji bwùnni na mà yε? Kampyi mu mpyi a lire pyi, mii à núr'a pa ke, mii mpyi na sí u ná u tònji ta.”

24 Mpii pi mpyi ná saanji i wani ke, ka saanji si yi jwo pir'á “Yii na wyérenji shwò nge báarapyiñi na, yii kan báarapyiñi niñcyiñ'á, ngemu u à cwòhònte pyi mà u wyérenjke figii ke ta ke.”

25 Ka pi i saanji pyi “Kafoonji, wyérenji u nyε uru báarapyiñ'á ke, ur'á nyaha mà kwò.”

26 Ka saanji si pi pyi “Yii lógo! Shin maha shin u nyε ná yaage e ke, kà sí n-bâra urufoo woge na. Nka shin maha shin cyengaya wu u nyε ke, yaaga sì n-kan urufol'á mε. Nimbileni urufoo bá na sònji uye cye e ke, lire sí n-shwò u na.

27 Nyε numε, mii zàmpeεnbii pi mpyi na li kòre bà mii si mpyi mii àha bú mpyi saanwa pire jùñjò na mε, yii i pi cù a yige naha, yii i pi bò na nyii na.”»

Saanji Yesu à jyè Zheruzalεmu kànhe e

(Macwo 21.1-11; Marika 11.1-11; Yuhana 12.12-19)

28 Nyε Yesu à puru jwumpe puni jwo ke, maa ntòro sùpyire yyaha na na ñkèεge Zheruzalεmu kànhe e.

29 Tèni i pi à sà byanhara Betifajye ná Betani kànyi na, Olivye cire ñanke taan ke, ka Yesu si u cyelempyiibii pìi shuunni tun,

30 maa pi pyi: «Kànhe ku nyε yii yyaha na ke, yii a sì k'e. Yii sí sà pi ta pi à dùfaanñaaga pwò wani, sùpya sàha ñkwò a dùgo ku na mà nya mε. Yii i ku sàha, yii a ma yii pa ñkan na á.

31 Wà ha yii yíbe na “Naha na yii nyε na ku sànrre yε?” yii i urufoo pyi “Ku kyaa li nyε Kafoonji na.”»

32 Ka cyelempyiibii mú shuunni si ñkàre. Jwuñkanni na Yesu mpyi a yi jwo pi á ke, ka pi i sà yi ta amu.

33 Tèni i pi à wá na dùfaanñke sànrre ke, ka ku feebii si jwo: «Hen! Naha na yii nyε na ku sànrre yε?»

34 Ka pi i pi pyi: «Ku kyaa li nyε Kafoonji na.» Nyε pi à yire jwo ke, ka dùfaanñke feebii si pi yaha pi à ku sàntaha a kàre.

35 Ka pi i mpa ná kuru dùfaanñke e Yesu yyére, maa pi vaañnyi yà taha ku na, maa Yesu pyi u à dùgo ku na.

36 Ka pi i wá na ñkèεge. Mà pi niñkaribii yaha, ka sùpyire si wá na ti vaañntiñnyi yà wwû na mpili Yesu yyaha na kuni i*.

37 Pi mpyi a byanhara Zheruzalem ku kànhe na mà kwò. Pi à nò Olivye cire ñanñke tatigige e ke, ka u fyèñwòhòshiinbii puni funntanga wuubii si li ñwò cù na Kile kère fànha na Yesu kakyanhala karigii kurugo, pi à cyire ñcyiimu nya ke.

38 Pi mpyi na yu fànha na:
«Saanji ñimpañi u ñge Kafoonji Kile mεge na ke,
Kile u jwó le u á!
Kilenji u nyε ñiñyiñi na ke,
uru u nyε yyenñkefool!
Kile mεge ku kèe ñiñyicyeyi puni i!†.»

39 Nyε Farizhèenbii pi mpyi sùpyire shwòhòl'e ke, ka pire pìi si Yesu pyi: «Cyelentuñi, ma cyelempyi-
ibii faha, bà pi si mpyi si fyâha mε.»

* **19:36** Saanji pi nyε na mpêre ke, pi maha nde kani pyi si u bê (2 Saanbii 9.13). † **19:38** Zaburu 118.26

40 Ka Yesu si pi pyi: «Mii cyelempyiibii mée ká fyâha, nje kafaayi sí raa ñkwúuli pi cyaga.»

Yesu à mée sú Zheruzalemu kànhe shiinbii kurugo

41 Nyε pi à sà byanhara Zheruzalemu kànhe ñwɔge na, ka Yesu si kànhe ñya ke, maa mée sú ku shiinbii kurugo maa jwo:

42 «Kuni i yyenñke ñye na ntaa ke, kàmpyi yii mpyi a lire lwó a wíi, li mpyi na sí n-táan mii i ññjaa dε! Nka lir'à ñwɔhɔ yii na numε.

43 Nyε canña na ma, yii zàmpεεnbii sí n-pa n-cwo yii na, si yii kwúulo kañcinne fiige, si kàsɔɔgo le ntaha yii kwúulo, si yii fεnrε kàmpañyi puni na.

44 Pi sí yii kànhe ñya si ku ñkunuyi puni waraga feefee, si yii puni bò, ñaha na ye Kile à pa yii ntègeñi mée na, ñka yii ñye a li cè ná u e mε.»

Yesu à cwðhàmpii kàr'ayige Kileñaarebage ntàani na

(Macwo 21.12-17; Marika 11.15-19; Yuhana 2.13-22)

45 Lire kàntugo ka Yesu si ñkàre Kileñaarebage ntàani na. Mpii pi mpyi pεrεmpe na wani ke, maa pire kòrɔ‡.

46 Maa yi jwo pi á: «“Mii bage sí n-pyi Kileñaarebaga.” Yire y'à séme Kile Jwumpe Semεñi i. Nka yii pi ke, yii à ku kêεññ'a pyi “nàñkaalii tabinniga§.”»

‡ 19:45 Yahutuubii pi mpyi maha yíri cyeyi yabere e ke, wyérefaabii mpyi maha pire wyéreni fare Kileñaarebage wunji na. Lire pyiñkanni na, wyérenwɔge ku mpyi a yaa k'a sàrali Kileñaarebage e ke, pi mpyi maha jà a kuru sàra, maa núr'a jà a ntège pyi. Yatɔore ti maha yaa ti jà a pyi sàraga ke, pérémpyiibii mpyi maha tire péreli pir'á. Pi mpyi maha ti lwɔore dùrugo. § 19:46 Ezayi 56.7, Zheremi 7.11

⁴⁷ Yesu mpyi maha Kile jwumpe yu Kileñaarebage ntàani na canja maha canja. Ka Kile sáragawwuubii ñùñufeebii ná Kile Saliyanji cyelentiibii ná yyaha yyére shiinbii si wá na pyinƙanna caa si u bò.

⁴⁸ Nƙa u cùñkanni mpyi a pi funɗo wwòɗo, naha na ye u jwumpe mpyi a sùpyire puni ñumbogigii shwà a ta.

20

*Pi à Yesu yíbe u fàñhe tatage kyaa na
(Macwo 21.23-27; Marika 11.27-33)*

¹ Canƙa mà Yesu yaha u u sùpyire kâlali maa Jwumpe Nintanmpe yu t'á Kileñaarebage ntàani na, ka Kile sáragawwuubii ñùñufeebii ná Kile Saliyanji cyelentiibii ná Yahutuubii kacwànrìbii si shà u yyére,

² maa u yíbe: «Ná kuni ndire e mu na ñcyii karigii pyi ye? Jofoo u à kuni kan mu á, mu u a cyi pyi ye?»

³ Ka Yesu si pi pyi: «Mii mú sí yii yíbe,

⁴ jofoo u mpyi a Yuhana tun u pa a sùpyire batizeli ye? Kile laa sùpyire?»

⁵ Ka pi i ñkàr'a sà piye taanna maa jwo: «Wuu aha jwo na Kile u mpyi a Yuhana tun, u sí n-jwo na naha na wuu sí ñye a ñen'a dá u na mà ye?

⁶ Wuu sí ká jwo na sùpya u mpyi a u tun, sùpyire sí wuu wà n-bò ná kafaayi i, naha na ye pi pun'à dá na Yuhana na mpyi Kile tùnntunɗo.»

⁷ Pi à piye taanna a kwò ke, maa núr'a kàr'a sà Yesu pyi: «Shinji u mpyi a u tun ke, wuu ñye a cè mɛ.»

⁸ Ka Yesu si pi pyi: «Nyε l'aha mpyi amuni, ηge u à kuni kan mii á, mii u a ηcyii karigii pyi ke, mii mú si uru cyêe yii na με.»

*Ερεzen kooḡe faafeebii bàtaage
(Macwo 21.33-46; Marika 12.1-12)*

⁹ Lire kàntugo ka Yesu si bàtaaga jwo sùpyir'á. U à jwo: «Nàηi wà u ná ερεzen cikooḡo yaa, maa faafee lwó a yaha k'e, u ná pire s'a ku yasεere táali piye na, maa nta a kàre kùlutooηl'e mà sà mō wani.

¹⁰ Nyε ερεzenηi yasεere tèekwōōnn'à pa nō ke, ka u u u báarapyiηi wà tun faafeebil'á u sà uru nàzhan ερεzenηi shwō, u a ma. Nka uru tūnntunη'à nō pi na ke, ka pi i u cū maa u bwōn, maa u cyengaya wuηi kòr'a tūugo.

¹¹ Ka cikooḡe foo si nūr'a báarapyi shōnwu tun pi á, ka pi i uru bwōn maa u cyahala, maa uru cyengaya wuηi kòr'a nūruηō mú.

¹² Ka u u nūr'a shin tanrewu tun pi á. Ka pi i sà uru cū, maa u bwōn mà bānnaga, maa u yige cikooḡe kàntugo.

¹³ Nyε ka cikooḡe foo si ηkànha a jwo “Naha mii sí n-pyi numε be? Jyaηi niηkinηi u ηyε mii á, ná u kyal'à táan mii á ke, mii sí uru tun pi á. Shwōhōl'e, pi aha uru ηya, pi sí n-sílege uru na.”

¹⁴ Nka faafeebil'à cikooḡe foo jyaηi ηya ke, maa wá na yu piy'á “Cikooḡe foo koolyiηi u ηyε ηge. Yii a wá, wuu u bò, kooḡe sí n-ta n-pyi wuu wogo.”

¹⁵ Nyε u à pa nō pi na ke, ka pi i u cū a wà cikooḡe kàntugo maa u bò.»

Yesu à puru jwo ke, maa sùpyire yíbe: «Naha cikooḡe foo sí n-pyi ye?

16 Nàkaana baa, u aha mpa, u sí pi puni bò si cikə̀əge kan piiberil'á.»

Nye sùpyir'à puru lógo ke, maa jwo: «Ei! Kile u wuu shwə lire shinji na de!»

17 Ka Yesu si pi wíi wíi maa jwo: «Y'à séme Kile Jwumpe Semənji i na:

“Bafaanribil'à cyé kafaage nkemu na ke, kuru k'à pa mpyi bage kafaage sèe woge bage mbiini na*.”

Di puru jwumpe jwəhe nyε yε?

18 Nye shin maha shin u à cwo kuru kafaage nɔŋ'i ke, urufoo sí n-kyεεεε n-kyεεεε, kuru kafaage sí ká ncwo shin maha shin nɔŋ'i ke, ku sí urufoo cwənhə̀nə.»

19 Nye Yesu à puru jwumpe jwo amuni ke, ka Kile sáragawwuubii nɔŋufēebii ná Kile Saliyaŋi cye-lentiibii si wá na ncaa si cye taha u na, si u cū lire tēenuuni i, naha na ye pi mpyi a cè a jwo na u à nke bàtaage jwo a wà pire na. Nka pi mpyi na fyáge sùpyire na.

20 Nye ka pi i wá na Yesu kàanmucaa, maa cwòfeebii pìi yaha pi à kàr'a sà piye pyi sèeshiin si kànhaŋa cyán u na, si nta u cū u jwəjwumpe kurugo, si u le Ɔrəmu shiinbii fànhafoonji u nyε kuru cyage e ke, uru cye e.

*Pi à Yesu yíbe múnalwə̀əre nkanŋi kyaa na
(Macwo 22.15-22; Marika 12.13-17)*

21 Nye pire cwòfeebil'à sà nə Yesu yyére ke, maa jwo: «Wuu cyelentuŋi, wuu à li cè na mu jwumpe ná mu kàlan'à tíi, mu nyε na fyáge sùpya na ma

* 20:17 Zaburu 118.22

kàlanji tapyige e με. Jwumpe mu sí nyε na yu mà yyaha tí ná Kile kuni i ke, puru na nyε sèe.

²² Wuu sí mu yíbe, wuu à yaa wuu a múnalwǎore kaan Ɔrǎmu Saanbwǎhe Sezari á la?»

²³ Ka Yesu si ntíl'a li cè pi e, na cwòfee pi nyε pi pi, maa pi pyi:

²⁴ «Yii wyérébile cyêe na na wee.» Pi à là cyêe u na ke, ka u u pi pyi: «Jofoo nànjja ná u mεε ku nyε nge wyérenji na ye?» Ka pi i jwo: «Saanbwǎhe Sezari.»

²⁵ Ka Yesu si pi pyi: «Nyε yii a Sezari wunji kaan Sezari á, yii raa Kile wunji kaan Kile á.»

²⁶ Nyε pire cwòfeebii nyε a já a jwumǎ ninjin ta Yesu jwǎ na sùpyire nyii na, mpe pu sí n-pa ná l'e pi já a u cù με. Yesu jwǎshwǎore mpyi a pi tεεε ta fo pi à fyâha fyi.

*Sadusiibil'à Yesu yíbe kwùubii jèni kyaa na
(Macwo 22.23-33; Marika 12.18-27)*

²⁷ Nyε Sadusiibii pi maha jwo na kwunεε nyε nùmpañja με, pire píl'à file Yesu na maa jwo:

²⁸ «Wuu cyelentuñi, Kile tùnntunñiMusa à mpe jwumpe séme wuu Saliyanji i na “Nò ká ceewe lèñε, maa ñkwû, mà u ta u nyε a pyà ta u na με, u cǎññ'à yaa u ceenji lèñε zànbangara na, u u pyii si u na, u yyahafoonji ninjkwunji mεge na.”

²⁹ Nyε sìñεε baashuunni na mpyi wani, pi puni ninjyeni mpyi a ceewe lèñε maa ñkwû, u nyε a pyà ta u na με,

³⁰ ka sìñεεñi shǎnwunji si ceenji lwó maa ñkwû mà u yaha pyàtambaa.

³¹ Ka tanrewunji wuuni mú si mpyi amuni fo mà sà ñkwò pi baashuunniñi na. Pire sìñεεbii pun'à

uru ceenji ninjinnji lèŋ'a círi, maa ŋkwû, pi wà nyε a pyà ta u na mε.

³² Pire puni kàntugo, ka ceenji mú si mpa ŋkwû.

³³ Nyε ná pire nàmbaa baashuunninji puni s'à uru ceenji lèŋ'a círi, kwùubii jèŋi ká bú nta sèe, pi aha bú jè canŋke ŋkemu i ke, pi ŋgir'á ceenji sí n-kan yε?»

³⁴ Ka Yesu si pi pyi: «Ŋge diŋyεŋi i, nàmbaabii na cyeebii lèŋi, cyeebii sí i nàmbayi jyè,

³⁵ ŋka sùpyire t'à yaa ná diŋyεŋi nimpaŋi i, ná Kile sí ti jè n-yige kwùŋi i ke, tire e, nàmbaabii sì cyee lèŋe mε, cyeebii mú sì nàmbaya jyè mε.

³⁶ Pi sí n-kwôro shì na fo tèekwombaa, si mpyi Kile mèlεkεεbii fiige. Ná Kile s'à pi jè a yige kwùŋi i lir'à li cyêe na pi à pyi Kile pyi.

³⁷ Kile túnntunŋi Musa sémeŋi mú à yi fíniŋ'a jwo wuu á na kwùubii maha jèni. Tèni i Kafoonji Kile à jwo ná Musa e tahe nage woge taan ke, u à jwo “Mii u nyε Ibirayima ná Ishaka ná Yakuba u Kilenji†.”

³⁸ Nyε puru jwump'à li cyêe na pire mpii nyii wuu pi nyε wani Kile yyére. Sùpyire nyii woore ti maha Kile père, kwùubii kyaa bà mε. Kile yyére, sùpyire puni nyii wuu pi nyε.»

³⁹ U à puru jwo ke, ka Kile Saliyaŋi cyelentiibii pìi si file u na, maa jwo: «Cyelentuŋi, mu naha a jwumpe cè dε!»

⁴⁰ Lire kàntugo wà saha nyε a jɛn'a Yesu yíbe mε.

*Kile Niŋcwənrəŋi nyε Dawuda Tuluge Shin kannamε
(Macwo 22.41-46; Marika 12.35-37)*

† 20:37 Ekizodi 3.6

41 Nyε ka Yesu si jwumpe lwó, maa jwo: «Mpii pi maha jwo na Kile Nijcwənrəŋi na nyε Dawuda Tuluge Shin ke, naha yii na sōnŋi pur'e bε?

42 Jwumpe Dawuda à jwo Zaburu sémeŋi i ke, yii sōnŋə puru na mú. U à jwo:

“Kafoonji Kile à jwo mii Kafoonji á,
‘Ta ma a pa ntèen na kàniŋε cyεge na,

43 fo mii aha mu zàmpεεnbii le
mu tooyi jwəh'i‡.’ ”

44 Ná Dawuda na Kile Nijcwənrəŋi yiri
“Kafoonji” lir'à li cyêe na Dawuda Tuluge Shin
kanna bà mε, u Kafoo mú wi, sèe bàl'à?»

Yesu à Kile Saliyaŋi cyelentiibii faha

(Macwo 23.1-36; Marika 12.38-40)

45 Mà sùpyire yaha ti i nùru Yesu jwə na, u à yi
jwo u cyelempyiibil'á:

46 «Yii a yiye kàanmucaa, yii àha ŋkwò mpyi Kile
Saliyaŋi cyelentiibii fiige mε. Mà vāanntinmbwoyi
le na jaare, lire l'à táan pi á. Sùpyire tabinniŋi i, pi
la maha mpyi pi a pire pēre pi raa pire shéere. Pi
aha shà Kile Jwumpe kàlambayi i, lire nyε mε wà ha
pi yyere kataan njyì na, bwompe tatεenyi pi maha
jcaa.

47 Mà bâra lire na, pi maha leŋkwucyeebii
cyeyaayi puni shuu pi na ná pi jwətanyi i. Pi
maha Kile jáare na mōni, sùpyire nyiŋyage na. Lire
kurugo nde li sí n-pa pi ta ke, lire sí n-waha sèl'e.»

21

Bùnyεŋi leŋkwucwoŋ'á pyi ke

(Marika 12.41-44)

‡ 20:43 Zaburu 110.1

¹ Nye Yesu à pa wíl'a nàfuufeebii pìi nya pi i ma na pi bùnyeni leni u yalenke e.

² Lenkwucwoŋi kanhamafooni wà mú mpyi a pa bùnye pyi ná daashipyara shuunni i.

³ Ka Yesu si u lógofeebii pyi: «Sèenji na mii sí yi jwo yii á, nge lenkwucwo fòŋofoon'à bùnyeni ngemu pyi ke, ur'à fànha tò pi sanmpii puni wuŋi na.

⁴ Naha na ye pi sanmpii pun'à wwû pi cyeyaayi niŋyahayi i, mà kan Kile á. Nka nge lenkwucwoŋi kanhamafooni wi ke, u nùŋo wyérenji puni u à kan Kile á, canŋke yalyire lwære mú bá nyé u á me.»

*Yesu à jwo na Kileŋaarebage sí n-jya
(Macwo 24.1-14; Marika 13.1-13)*

⁵ Lire kàntugo ka pìi si jwo ná Yesu i Kileŋaarebage kyaa na na k'à faanra ná kafaayi nisinaŋyi i, maa sùpyire bùnye yaayi niŋkanyi tèg'a ku wiime táan. Ka Yesu si pi pyi:

⁶ «ŋke basinaŋke yii nyé na ŋan'amé ke, canŋa na ma, ku puni sí n-sii n-pwòn n-cyán, si ku ŋkunŋyi puni waraga, fo si ku kafaayi láha láha yiye na.»

⁷ Ka pi i Yesu pyi: «Wuu cyelentuŋi, naha tère e cyire karigii sí n-pyi ye? Cyi tèepyiini ká nɔ, naha ku sí li cyêe wuu na ye?»

⁸ Ka Yesu si pi pyi: «Yii a yiye kàanmucaal! Yii àha sùpya yaha u yii wurugo me. Yii li cè na shinŋyahara sí mii mege le piye na, si mpa jwo na Kile Niŋcwônŋoni kyaa l'à jwo ke, na pire pi nyé ure. Pi sí n-pa raa ŋko sùpyir'á na diŋyeni tèekwoon'à byanhara. Nka yii àha ntaha pi fye e me.

⁹ Yii sí n-pa raa kàshiyi ná nyàhanŋurugunji kyaa núru, lire kà yii funŋo pen me. Yii li cè na cyire

karigii mpyimbaa nyε με, ηκα lire bà li nyε dijnyεηi tèekwooni με.

10 Supyishiηi wà sí n-pa n-yîri n-sà n-cwo wà na, kîni là sí n-pa n-yîri n-sà n-cwo là na.

11 Nîηke sí n-pa raa ηcyêenni cyeyi y'e s'a kakyaare pyi sèl'e, yampimpe ná katege sí n-pyi cyeyi y'e, fyagara yaayi ná kakyanhala kacyeenηkii yaayi mú sí n-pa raa ηaa nîηyiηi i.

12 Nka mà jwo cyire karigii cyi sìi cyi a mpyi ke, pi sí raa yii kyérege, s'a yii cwôre s'a ηkêege Kile Jwumpe kàlambayi i, si nta raa yii cêege s'a yii tùni kàsuni i. Pi sí raa yii yiri saanbii ná fànhafeebii yyére. Pi sí raa cyire puni pyi yii na mii mege kurugo.

13 Lire sí n-pyi tère nîηcennε yii á yii jà yii a mii kyaa yu pi á.

14 Lire e ke jwumpe yii sí n-jwo si ntège pi ηùηo bê ke, yii àha puru kani tège yiye funηo pen με.

15 Naha kurugo ye mii yabilîηi u sí puru tírige yii funη'i, si yákili nîηcennε kan yii á, bà yii si mpyi si jwumpe ηwoge yaha yii zàmpeenbii na με.

16 Yii sifeebii ná yii sìηεebii ná yii cìnmpyiibii ná yii ceveebii sí raa yii leni cye e, pi i yii pîi bô.

17 Yii kyaa sí n-pen sùpyire pun'á mii mege kurugo.

18 Nka lire ná li wuuni mú i, ali yii wà ηùηjuno nîηkin sì n-sîi n-pînni με.

19 Lire kurugo yii yiye waha yii i ntèen Kile kuni i. Lire ká mpyi, yii sí n-shwô.

20 Nyε yii aha mpa zàmpeenbii ηya pi à Zheruzalemu kànhe kwûulo ná pi kâshicyeyi i tènì ndemu i ke, yii i ntèen ná l'e ku téejyaan'à byanhara.

21 Lire tènei ká nò, mà shin maha shin ta Zhude kùluni i ke, pìrefee pi a fî, pi a wá ñaŋyi kàmpanŋke na. L'aha mpiimu ta Zheruzalemu yabilinji i ke, pìrefee pi fê a fworò kànhe e. L'aha mpiimu ta sige e ke, pìre kà nùru piye ta raa ma kànhe e me.

22 Naha kurugo ye cyire canmpyaagil'e, Kile sí Zheruzalemu shiinbii sâra si ntàanna ná pi kapyiinkil'e. Lire mpyinji cye kurugo jwumpe Kile tũntunmpil'à sémé ke, puru sí n-fũnŋò.

23 Cyire canmpyaagii sí n-waha lahigiifée ná pyinɛebii na sèl'e. Yii li cè, Kile lùuni sí n-yîri kìnì sùpyire taan sèl'e, yyefugo nimbwəhə ku sí n-pyi kìnì i.

24 Pi zàmpeɛnbii sí n-pa ñinyahara bò pi e ná kàshikwənnwəyi i, si pi ñinyahamii cù ŋkàre bilere na ñinye yyaha kurugo. Supyishinji sannji sí n-pa Zheruzalemu jya, si fànha cyán ku na, fo sí n-pa nò Kile ñyii tènei na.

*Yesu sí nùru n-yîri ñinyinji na si mpa
(Macwo 24.29-31; Marika 13.24-27)*

25 Lire kàntugo kakyanhala kacyeenjkii sí n-pa raa n-pyi canŋa ñyiini ná yinke ná wərigil'e. Sumpe lùbwəhe sí n-pa raa fuuli raa yîri s'a tũnmpe pyi sèl'e. Puru tũnmpe sí supyishinji puni pyi u a fyáge sèl'e.

26 Kawaani li sí n-pa ñinyenji ná u funŋəyaayi ta ke, lire funmpɛɛnre sí pli bò. Yii li cè ñinyinji yaayi sí n-pa n-cúnŋə n-cúnŋə n-yîri yi tatɛɛnyi i.

27 Nyɛ lire tènei i, pi sí Supyaŋi Jyaŋi ñimpaŋi ñya ñahaŋyi i, ná sífente ná sɪnampe tɛgɛlɛ baa wumpe e.

28 Yii aha cyire karigii ñya cyi à sɪi na mpyi tènei ndemu i ke, yii i yii ñùnyi yîrige, yii i yyahayi le

nìnyinì i, naha na ye tènì i Kile sí yii shwò ke, lire tèn'à byanhara.»

*Yii a kacyeenkii kàanmucaa
(Macwo 24.32-35; Marika 13.28-31)*

²⁹ Nyε ka Yesu si yyecyeenε pyi na: «Yii fizhiye cige ná cire sannte puni kàanmucya a wíi ke!

³⁰ Yii aha mpa ti nya ti i fûnni, yii maha ntèen ná l'e na nùngwòh'à byanhara.

³¹ Lire pyinƙanni na, yii aha mpa cyire karigii nya cyi i mpyi, yii i ntèen ná l'e na Kile Saanre tèn'à byanhara.

³² Sèenji na mii sí yi jwo yii á, mpìi pi à dá mii na ke, pire sí cyire karigii nya tapyige e*.

³³ Nìnyinì ná nìƙke sí n-pa n-tòro, nka mii jwumpe sí n-kwôro fo tèekwombaa.

³⁴ Yii a yiye kàanmucaa! Yii àha yii sònɲore taha lyimbwooni ná sinmbyaani ná nge diɲyɛɲi yaayi ncyanji na fo mii cannuruge ku pa n-pâa yii e mε. Bà fyanji maha mpâl'a uye nya cwonji i mε,

³⁵ amuni mii cannuruge sí n-pâa diɲyɛɲi sùpyire puni i.

³⁶ Lire e yii àha sàa le mε, yii kwôro Kileɲarege na tèrigii puni i, bà yii si mpyi si fànha ta, si shwò kawaagii nimpaanƙii na, si jà nɲyére Supyanji Jyanji yyahe taan mε.»

³⁷ Canƙke e Yesu mpyi maha Kile jwumpe yu sùpyir'á Kileɲaarebage e, nka numpilage e, nƙanke pi maha mpyi Olivye cire nƙanke ke, u mpyi maha nƙàr'a sà shwòn wani.

* **21:32** Pii maha jwo: «nde tènì shiinbii sí cyire karigii nya tapyige e.»

³⁸ Nyèsòoge na, sùpyire puni mpyi maha ñkàre Kileñaarebage e, maha sà a núru u ñwò na.

22

*Zhudasi à bégele si Yesu le cye e
(Macwo 26.1-5, 14-16; Marika 14.1-2, 10-11;
Yuhana 11.45-53)*

¹ Nyε Yahutuubii mpyi maha kataanni là pyi, pi mpyi maha lire mεge pyi bilereñkwoñi kataanni, lire ñyε mε bwúuruñi nijjirigembaañi kataanni. Lire kataann'à pa byanhara ke,

² ka Kile sáragawwuubii ñùñufeebii ná Kile Saliyañi cyelentiibii si wá na pyiñkanna caa si Yesu ñwòhò mbò, ñaha na ye pi mpyi na fyáge sùpyire na.

³ Nyε Zhudasi pi maha mpyi: «Isikariyoti» ke, Sitaanniñi mpyi a sòññòpeere tà tírige uru funñ'i. Yesu túnntunmpii ke ná shuunniñi wà u mpyi u wi.

⁴ Nyε ka u u yîr'a kâr'a sà jwo a ñwò ná Kile sáragawwuubii ñùñufeebii ná Kileñaarebage sañcwònsigibii ñùñufeebil'e, bà u si mpyi si pyiñkanna ta si Yesu le cye e mε.

⁵ Ka lire si ntáan pi e sèl'e, ka pi i wyéε ñwò jya u á.

⁶ Nyε ka u u ñεε, maa li ñwò cû na pyiñkanna caa si Yesu le pi cye e, sùpyire pàama.

*Kataanni ñyìñi karigii ñcwòñròñi kani
(Macwo 26.17-25; Marika 14.12-21; Yuhana
13.21-30)*

⁷ Nyε bwúuruñi nijjirigembaañi kataanni tooy'e, canñke Yahutuubii mpyi a yaa pi yatòore tà pyi sáraga pi bilereñkwoñi kurugo ke,

8 ka Yesu si Pyeri ná Yuhana tun maa yi jwo pi á: «Yii a sì, yii sà kataanni njyìni karigii cwònrò.»

9 Ka pi i Yesu yíbe: «Taa mu la nyε wuu u sà li karigii cwònrò ke?»

10 Ka u u pi pyi: «Yii aha sà nò kànhe tajyijwòge na, yii sí n-bê ná nàni w'e, u à lwòhò kucwoo tugo. Yii i ntaha u fye e fo u aha sà jyè pyenge nkemu i ke.

11 Yii aha sà nò wani, yii i yi jwo pyengefoon'á, na yii cyelentun'á jwo yii sà u yíbe, na bage nkire e uru ná u cyelempyiibii sí kataanni njyìni lyí ye.

12 Yii aha kuru yibige pyi, uru nàni sí batònge nìnyibabilini là cyêe yii na, l'á bégel'a jwò sèl'e. Kuru bage e, yii sí kataanni njyìni karigii cwònrò.»

13 Nyε ka Pyeri ná Yuhana si nkàr'a sà yi ta Yesu jwun'kanni na. Ka pi i kataanni njyìni karigii cwònrò wani.

Wwojεεge njyìni

(Macwo 26.26-30; Marika 14.22-26; 1 Kòrenti Shiinbii 11.23-25)

14 Nyε tèelyiin'á nò ke, ka Yesu ná u túnntunmpii ke ná shuunnini si njyìni kwùulo na lyí.

15 Ka u u yi jwo pi á: «Mii à sàa li lwó naye funn'i fo tèemòni i si zìi nde kataanni njyìni lyí ná yii e, si nta nkyaala.

16 Mii sí yi jwo yii á, mii saha sì n-sìi nge njyìni fiige lyí mε, fo can'ke Kile sí u kalyiini jù'nje pyi ku fùn'jo u Saanre e ke.»

17 Lire kàntugo ka u u fùn'cwokwuu lwó ná εεzen sinm'e, maa fwù kan Kile á pu kyaa na, maa jwo cyelempyiibil'á: «Yii εεzen sinmε shwò a táa yiye na, yii bya.

18 Mii sí yi jwo yii á, mà láha nijjaa na, mii saha sì ερεZen sinme bya me, fo Kile Saanre tèni ká nɔ.»

19 Lire kàntugo ka Yesu si bwúuruŋi lwó, maa fwù kan Kile á u kyaa na, maa u kwòŋ kwòŋ a kan u cyelempyiibil'á, maa jwo: «Ŋge bwúuruŋi u nyε mii cyeere, t'à kan yii kurugo ke. Yii a nde pyi, yii raa yiye funŋɔ cwo na na.»

20 Nyε pi à kwò njyìŋi na ke, ka Yesu si fùŋɔcwokwuuni lwó, ερεZen sinme mpyi l'e, maa jwo cyelempyiibil'á: «Nde fùŋɔcwokwuuni li nyε Kile tunmbyaare nivɔnnte, t'à le ná yii e mii sìshange ninŋuŋke cye kurugo ke.

21 Nka lire ná li wuuni mú i, yii li cè, ŋgemu u sí n-pa mii le cye e ke, urufoo cyεge na naha ná mii woge e njyìŋi yaage e.

22 Sèeŋi na, Kile à li lwó Supyaŋi Jyaŋi u bò. Nka ŋgemu u sí n-pa u le cye e ke, urufoo wuun'à kèεge!»

23 Nyε Yesu cyelempyiibil'à yire lógo ke, ka pi i wá na piye yíbili na jofoo u nyε pire shwɔhɔl'e, ŋgemu u sí nyε n-pa lire kapiini shiŋi pyi yε.

Jwuŋyahama à yíri cyelempyiibii shwɔhɔl'e na jofoo u nyε pire shwɔhɔl'e nùŋufooŋi yε

24 Lire kàntugo ka jwuŋyahama si mpa yíri cyelempyiibii shwɔhɔl'e. Puru jwuŋyahampe nùŋke ku mpyi na jofoo u nyε pire shwɔhɔl'e nùŋufooŋi yε.

25 Ka Yesu si pi pyi: «Yii li cè, naha nùŋke na, saanbii maha fàŋhe pyi kìnì sùpyire nɔŋ'i. Mpii nɔŋ'i pi sí nyε na kuru fàŋhe pyi ke, pi la maha mpyi pire s'a pi kère s'a ŋko na pi na nyε sèeshiin.

26 Nka yii wuuni nyε a yaa li pyi amuni me, yii puni yyaha yyére shiŋ'á yaa u pyi yii puni

kàntugo yyére shinñi. Ngemu la ku nyε si mpyi yii puni nùñufooñi ke, urufol'à yaa u uye pyi yii puni báarapyi.

²⁷ Báarapyiñi u maha njyñiñi sore u nùñufooñ'a sì ntèen maa lyî kanna ke, pìre shiin shuunniñi i, ñgìre u nyε yyaha yyére shinñi ye? Tá ñge u à tèen marii lyî kanna ke, uru bà mε? Ñka mii wi ke, mii nyε báarapyi yii shwòhòl'e.

²⁸ Yii pi ke, yii à kwôro ná mii i na yyefuge tèrigil'e.

²⁹ Lire kurugo bà mii Tuñi à mii tìñ'a pyi saanwa mε, amuni mii mú sí yii tìñe n-pyi saanlii.

³⁰ Lire e yii sí n-pa lyî si bya ná mii i, mii Saanre e. Yii sí n-pa n-tèen saanre tatèenyi y'e, s'a Izirayeli tùluyi ke ná shuunniñi shiinbii kèenñi.»

Yesu à jwo na Pyeri sí n-pa jwo na u nyε a uru cè mε
(Macwo 26.31-35; Marika 14.27-31; Yuhana 13.36-38)

³¹ Lire kàntugo ka Yesu si jwo Simò Pyeri á: «Simò! Simò! Sitaanniñi à li cya si yii nyàha ñgùrugo, bà sùmapyanji maha nyàha a wùrugo tafwòge e ntanh'e mε.

³² Ñka mii à Kile jáare mu kurugo, bà mu si mpyi si ñkwôro Kile kuni i mε. Mu aha maye cêεge ma kapyiini na, si núru raa ma mii yyére tèni ndemu i ke, ma a màban le ma cìmpyiibii dánafeebil'e.»

³³ Ka Simò Pyeri si Yesu pyi: «Kafoonji, l'à pyi kàsujyire yo, l'à pyi kwù yo, mii à bégele cyire puni mεε na ná mu i.»

³⁴ Ka Yesu si u pyi: «Pyeri, mii sí yi jwo mu á, nijjaa ñkùpecyiini sí mu ta mu à jwo a nò tooyo taanre na na mu nyε a mii cè mε.»

35 Lire kàntugo ka Yesu si u cyelempyiibii pyi: «Tèni i mii à yii tun, maa yii pyi na yii àha wyére ná boro ná tanhanyi yabere lwó mbâra yii tooyi wuyi na me, tá yaaga kul'à yii ta be?» Ka pi i u pyi: «Yaaga kuu nyé a wuu ta me.»

36 Ka Yesu si jwo: «Numé, wyére na nyé yii ngemu á ke, urufoo u u lwó, yii ngemu u nyé ná bor'e ke, urufoo u li lwó, ngemu u nyé kàshikwónhwoó baa ke, urufoo u u vâanntinñke pèr'a tég'a là shwá.

37 Naha kurugo ye mii sí yi jwo yii á, Kile túnntunmpil'à jwumpe mpemu séme mii kyaa na ke, puru tèefunñon'à byanhara. Y'à séme na “Pi à u cû kapimpyiñe fiige*.” Nde l'à séme mii kyaa na ke, lire tèepyiin'à byanhara.»

38 Ka cyelempyiibii si jwo: «Kafoonji, kàshikwónhwohii shuunni cyi jcyii.» Ka Yesu si pi pyi: «Yi à ta†.»

*Yesu à Kile jáare Zhetisemani cikóoge e
(Macwo 26.36-46; Marika 14.32-42)*

39 Nyé lire kàntugo, ka Yesu si yîri wani mà kàre Olivye cire ñanñe na, bà u mpyi maha ntêe na li pyi me. Ka u cyelempyiibii si ñkàre u fye e.

40 Pi à sà nò kuru cyage e ke, ka Yesu si pi pyi: «Yii a Kile jáare bà yii si mpyi si fánha ta Sitaanniñi na, u àha ñkwò yii sòn ñgà kapii na me.»

41 Yesu à puru jwo ke, maa yîri cyelempyiibii taan, maa laaga nimbilere le u ná pi shwóhòl'e, maa ninñkure sín, maa Kile jáare.

* 22:37 Ezayi 53.12 † 22:38 Pii maha jwo: «Ka Yesu si pi pyi “Cyire ká mpyi na sí n-jà yo!”»

42 U Kileɲarege e, u à jwo: «Tufoonji, kampyi mu sí ɲεε, na shwɔ ɲke kyaage lwɔhe mbyanji na. Nka ma hà na nyii wuuni pyi mε, ma nyii wuuni pyi.» [

43 ɲyε lire tɛni i, ka Kile mɛlɛkɛɲi wà si yîri nìnyinji na, maa màban le u e.

44 Yesu yákiliɲi mpyi a wùrugo sèl'e, ka u u núr'a là bâra Kileɲarege na, fo u fùnmp'à kêɛɲɲ'a pyi sìshan na ɲcwo ɲìɲke na.]

45 U à kwɔ Kileɲarege na ke, maa yîr'a kàre u cyelempyiibii cyage e, mà sà pi nàvunɲɔ wuubii ta pi à ɲóɔ.

46 Maa pi ɲè, maa jwo: «Di k'à ta a jwo, ka yii i ɲóɔ yε? Yii yîri, yii i Kile ɲáare, bà li si mpyi Sitaanninji kà ɲkwɔ yii sòn ɲgà kapii na mε.»

Yesu ɲcùɲi kani

(*Macwo 26.47-56; Marika 14.43-50; Yuhana 18.3-11*)

47 ɲyε mà Yesu yaha puru jwumpe na, ka pi i wíl'a supyikurunɲɔ ɲya ku u ma. Zhudasi u mpyi Yesu cyelempyiibii kε ná shuunɲinji wà ke, uru u mpyi a ku yyaha cû. Pi à pa nɔ Yesu na ke, ka Zhudasi si file u na, maa u pûr'a cû, maa u shéere.

48 Ka Yesu si jwo: «Zhudasi, uru fwùɲi mu à pyi si Supyanji Jyanji le cye e kε!»

49 ɲyε Yesu cyelempyiibil'à pa li ɲya ná Yesu tacunke e pi à pa ke, ka pi i Yesu yíbe: «Kafoonji, wuu kàshikwɔɲɲwɔhigii lwó pi mεε na la?»

50 Ka pi wà ɲinjin si ntíl'a u kàshikwɔɲɲwɔge tég'a Kile sáragawwuubii ɲùɲufembwɔhe báarapyinji kàniɲε ɲinɲenke kwòn a cyán.

51 Ka Yesu si jwo: «Yii kakyaare ɲwɔ yaha!» U à yire jwo ke, maa nàɲi ɲinɲenke lwó a sogo.

⁵² Lire kàntugo Kile sáragawwuubii jùñufeebii ná Kileñaarebage sañcwənsigibii jùñufeebii ná Yahutuubii kacwənrībii pi mpyi a pa Yesu tacuñke e ke, ka u u yi jwo pi á: «Yii à pa mii fye e ná kàshikwəññwəyi ná kàbiiyi i, si mpa jɔcū mu à jwo kakuumpyi u jye mii,

⁵³ mà li ta, tēni i mii mpyi maha mpyi ná yii e canña maha canña Kileñaarebage e ke, yii jye a yaaga pyi mii na mε. Nka nde tēni na jye yii ná numpinifoo‡ wuu.»

Pyeri à jwo na uru jye a Yesu cè mε

(Macwo 26.57-58, 69-75; Marika 14.53-54, 66-72; Yuhana 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Jye ka pi i Yesu cū a kàre Kile sáragawwuubii jùñufembwəhe pyenge e. Mà pi niñkaribii yaha, ka Pyeri si ntēen laage e, marii si pi fye e, fo mà sà jyè pyenge e.

⁵⁵ Pi mpyi a na le, na ware ntàani ninke e, ka Pyeri si mpa ntēen pi shwəhəl'e.

⁵⁶ Jye báarapyicwəñi wà à pa Pyeri nintēenji nya nage taan ke, maa u yal'a wíi, maa jwo: «Ŋge nàñi na jye Yesu fyèñwəhəshiinbil'e.»

⁵⁷ Ka Pyeri si yi kyáala: «Ceewe, mii jye a u cè mε.»

⁵⁸ Lire kàntugo ka nàñi wà si Pyeri wíi maa jwo: «Mu mú na jye Yesu fyèñwəhəshinji wà.» Ka Pyeri si jwo: «Sèe bà mε!»

⁵⁹ Jye tèr'à pyi ke, ka wabεε si núr'a yi jwo a waha na: «Nàkaana baa, Ŋge nàñi na mpyi ná Yesu i, naha na ye Galile kùluni shin u jye u wi.»

⁶⁰ Ka Pyeri si u pyi: «Mii nàha a mu jwumpe yyeshage cè mà dε!»

‡ 22:53 Sitaanninji u jye numpinifoo.

Nye mà Pyeri yaha puru na, ka ñkùpoonji si ntíl'a mεε sú.

⁶¹ Ka Kafoonji Yesu si yyaha kêennε maa Pyeri wíi. Ka u funñke si ñcwɔ Kafoonji jwumpe niñjwumpe na na: «Mà jwo ñkùpecyiini li mεε sú niñjaa ke, lire sí mu ta mu à jwo a nɔ tooyo taanre na na mu ñye a mii cè mε.»

⁶² Nye ka Pyeri si fworɔ pyenge e, maa sà mεε sú sèe sèl'e.

Pi à kàre ná Yesu i Yahutuubii Kile kuni yyaha yyére shiinbii yyére

(Macwo 26.59-68; Marika 14.55-65; Yuhana 18.19-24)

⁶³ Nye mpíi pi mpyi na Yesu kàanmucaa ke, ka pire si wá na u fwóhɔre, maa u bwùun.

⁶⁴ Maa u yyahe pwɔ, maa u yíbe: «Mu ñye a jwo na mu na ñye Kile túnntunñɔ mà? Nge u à mu bwòn ke, uru mεge yyere wuu á!»

⁶⁵ Maa jwuñjwumbaampe pabere niñyahama jwo u na.

⁶⁶ Nye ñyèg'à pa múgo ke, ka Yahutuubii kacwɔnribii ná Kile sáragawwuubii ññufeebii ná Kile Saliyañi cyelentiibii si piye bínni, maa ñkàre ná Yesu i pi yukyaala kurunke yyére.

⁶⁷ Maa u yíbe: «Kile Niñcwɔnrɔñi u ñye mu la? Yi yyaha jwo wuu á.» Ka u u pi pyi: «Mii mée ká yi jwo yii á, yii sè n-dá yi na mε.

⁶⁸ Mii sí ká yii yíbe, yii sè ñεε mii ñwɔ shwɔ mε.

⁶⁹ Nka mà lwó numε na Supyañi Jyañi sí n-sà n-tèen Kile Siñifoo kàniñε cyεge na.»

⁷⁰ Nye Yesu à yire jwo ke, ka pi puni si u pyi: «Lire sannii i ke, Kile Jyañi u ñye mu la?» Ka u u pi pyi: «Nje yii à jwo ke, yire yi ñye yi yi.»

⁷¹ Ka pi i jwo: «Wuu saha nyε a tîge wà jwəjwumə kurugo με, nahà na ye wuu yabilimpil' à lógo u jwə na mà kwò.»

23

Pi à kàre ná Yesu i fànhafoonji Pilati yyére
(Macwo 27.1-2, 11-14; Marika 15.1-5; Yuhana 18.28-38)

¹ Nyε ka pi puni si yîri siŋcyan, maa ηkàre ná Yesu i fànhafoonji Pilati yyére*.

² Pi à sà nɔ wani ke, maa fin'a taha Yesu na Pilati á na: «Wuu à sà ηge nàŋi ta u u sùpyire jùŋɔ kyáŋge, na pi nyε a yaa pi a múnalwɔɔre kaan saanbwɔhe Sezari á με. U à jwo na uru u nyε Kile Niŋcwɔnrɔŋi, na uru na nyε saanwa.»

³ Ka Pilati si Yesu yíbe: «Yahutuubii saanŋi u nyε mu la?» Ka Yesu si u pyi: «Mu aha jwo amuni yo.»

⁴ Ka Pilati si jwo Kile sáragawwuubii jùŋufeebii ná sùpyire sannt'á: «Mii nàha tìgire cyaga ta ηge nàŋi na, ηkemu ku sí n-pa ná l'e u bò με.»

⁵ Ka pi i núr'a yi jwo a waha Pilati á: «U wá na sùpyire jùŋɔ kyáŋge ná u jwumpe e Yahutuubii kùluni puni i, mà lwó Galile kùluni na, fo mà pa nɔ nahà wuu na.»

Pi à kàre ná Yesu i saanŋi Erɔdi yyére

⁶ Tèni i Pilati à yire lógo ke, maa pi yíbe na Galile kùluni shin u nyε ηge nàŋi la.

⁷ Ka pi i u pyi: «Ɖɔn.» Ka Pilati si pi pyi: «Yii a sì ná u e, saanŋi Erɔdi yyére, nahà na ye uru u nyε Galile kùluni jùŋɔ na, ηka u nyε Zheruzalemu kànhe e ŋcyii canmpyaagil'e.»

* **23:1** Fànhafoonji Pilati kanni u mpyi na sí n-jà kuni kan pi kàsujyiŋi wà bò.

⁸ Nye pi à sà nɔ ná Yesu i saannɔi Erɔdi yyére ke, ka li i ntáan Erɔdi i sèl'e, naha na ye u mpyi a Yesu kyaa lógo tèmɔni i, u la mpyi Yesu si kakyanhala kani là pyi uru nyii na.

⁹ Lire kurugo Erɔdi à yibiyi niɲyahaya pyi u na. Nka u nyɛ a yafyin jwo mɛ.

¹⁰ Nye lir'à Kile sáragawwuubii ñùñufeebii ná Kile Saliyaɲi cyelentiibii mú ta pi à kàre wani Erɔdi yyére. Ka pire si wá na sêre Yesu na, maa kafinare shiɲi puni fini u na.

¹¹ Ka Erɔdi ná u sòrolashiibii si Yesu fwóhɔrɔ maa u faha sèl'e. Maa vâanntinɲɛ nisinaɲa le u na, maa pi pyi pi à núr'a kàre ná u e Pilati yyére.

¹² Pilati ná Erɔdi mpyi a bêni mɛ. Nka mà lwó kuru canɲke na, pi à pyi cevee.

*Yesu kataanmp'à cwɔɔnr'a yaha u mbòɲi na
(Macwo 27.15-26; Marika 15.6-15; Yuhana 18.39--19.16)*

¹³ Pi à núr'a sà nɔ ná Yesu i Pilati yyére ke, ka Pilati si bínn'a tèn ná Kile sáragawwuubii ñùñufeebii ná Yahutuubii yyaha yyére shiinbii ná Yahutuubii sanmpil'e,

¹⁴ maa jwo: «Yii à pa ná ɲge nàɲi i naha mii yyére, maa jwo na u wá na sùpyire ñùñɔ kyáɲge. Nka mii à u yíbe yii puni nyii na, yaaga maha yaaga yii à jwo a taha u na ke, mii nyɛ a kuru kà zò ta u na mɛ.

¹⁵ Erɔdi mú sí nyɛ a tìgire cyaga ta u na mɛ, lire kurugo u à u núrurɲ'a tùugo naha wuu á. Mii á, ɲge nàɲi kɔni nyɛ a kyaa pyi ndemu li sí n-pa ná l'e u bò mɛ.

¹⁶ Lire kurugo mii sí na sòrolashiibii pyi, pi u bwòn si u cye yaha.»

[

17 Nyε yyeε maha yyeε, Yahutuubii bilereŋkwonji kataanni i, Pilati mpyi maha kàsujyinjì wà cye yaha, lire na mpyi kalyee.]

18 Ka sùpyire puni si bínn'a jwo fànha na: «Ŋge nàŋi bò, maa Barabasi cye yaha!»

19 Mà li ta, Barabasi mpyi a nyàhan̄gurugun̄ji wà pyi kànhe e, maa booro pyi, lire kurugo pi mpyi a u cù a tò kàsun̄ji i.

20 Pilati la mpyi si Yesu cye yaha, lire e u à núr'a pi yíbe.

21 Ka pi i sêe maa jwo: «U kwòro cige na! U kwòro cige na!»

22 Ka Pilati si núr'a jwumpe lwó tontanrewogo maa jwo: «Kapiini ndire ŋge nàŋ' à sàa pyi be? Mii nàha à jùŋɔ ta ŋkemu ku sí u pyi u bò mε. Lire e ke mii sí sòrolashiibii pyi pi u bwòn si u cye yaha.»

23 Ka pi i núr'a sêe fànha na: «U kwòro cige na!» Nyε pi màhan̄' à pa Pilati yyaha jà ke,

24 ka u u jεε maa pi jyi wuuni pyi.

25 Pi mpyi a Pilati jáare na u nàŋi ŋgemu cye yaha, mà li ta uru nàŋi mpyi a nyàhan̄gurugun̄ji ná boore pyi ke, ka Pilati sí uru cye yaha. Nde pi à cya u á Yesu kyaa na ke, maa lire pyi pi á.

Pi à Yesu kwòro cige na

(Macwo 27.32-56; Marika 15.21-41; Yuhana 19.17-30)

26 Mà sòrolashiibii yaha pi i ŋkèεge ná Yesu i tabon̄ke e, pi à círi ná nàŋi w'e u à yíri sige e, u mεge mpyi Simɔ, Sireni kànhe shin u mpyi u wi. Ka pi i Yesu kworokworocige kárama a tèγε u juŋ'i, maa u pyi u à taha Yesu fye e.

27 Supyikuruṅṅo nimbwəḥṅo mpyi a taha pi fye e na ḡkèeḡe mú. Cyeebii pìi na mpyi pi e, nàvunḡke mpyi a pire pyi pi i myahii sùu Yesu kurugo.

28 Ka Yesu si yyaha kēenne maa pire cyeebii wíi maa jwo: «Zheruzalemu kàḡhe cyeebii, yii àḡa raa mēē sùu mii kurugo mē. Yii a mēē sùu yii ná yii pyìibii kurugo.

29 Naha kurugo ye cijiriḡnyi yi ḡye yi sàḡa pyi si mà ḡya nta raa ḡko mà pyi kan pi à ḡwər'a ḡya mē, tēni là na ma, sùpyire sí n-pa raa ḡko, pire wuun'à ḡwə.

30 Lire tēni i, sùpyire sí raa ḡko ḡḡy'á “Yii cwo wuu ḡḡy'!” s'a ḡko mpògogil'á “Yii cēēḡ'à wuu ḡwə tò†!”

31 Naha kurugo ye pi aha ḡcyii karigii shiḡi pyi cipuruge na, ḡaha pi sí n-pyi cíwage na ye‡?»

32 Pi mpyi na ḡkèeḡe ná kapimpyimii shuunni i si zà bò ná Yesu i mú.

33 ḡye pi à sà nṅ cyage k'e, pi maha kuru cyage mēge pyi: «Nḡḡkwəḡge Cyage» maa Yesu ná pire kapimpyiibii shuunniḡi kwòro ciyi na wani. Wà mpyi u kàḡḡke na, u sanḡi sí ḡye u kàmēni na.

34 Ka Yesu si jwo: «Tufoḡḡi, yàfa pi na, ḡaha na ye nde pi à pyi ke, pi ḡye a li kapii cē mē.»

Lire kàḡtugo ka sòrolashiibii si ḡkyaanlwooni tēḡ'a u vāanḡyi taa piye na.

35 Shiḡyaha mpyi a yyére wani marii wíi. Ka Yahutuubii yyaha yyére shiinbii si wá na Yesu fwəḡare na: «U à sùpyire tà shwə, u uye shwə numē kē! Lire e wuu sí n-sì n-cē na uru u ḡye Kile Nḡcwənrḡḡi.»

† 23:30 Oze 10.8 ‡ 23:31 Naha ḡke cyage e, Yesu a uye tàanna ná cipuruge e maa Yahutuubii tàanna ná cíwage e.

³⁶ Ka sòrolashiibii mú si file u na ná lùtanhage e maa u fwóhòrò

³⁷ maa jwo: «Kampyi mu u nyε Yahutuubii saanji, maye shwò.»

³⁸ Pi mpyi a yi sém'a tàra Yesu kworokworocige nìnyini na na «YAHUTUUBII SAANJI U NYE NGE.»

³⁹ Nyε kapimpyiibii pi mpyi a kwòro ná Yesu i ke, ka uru wà si u faha maa jwo: «Mu nyε a jwo na mu u nyε Kile Nijcwónrəni mà? Maye shwò, maa wuu shwò mú!»

⁴⁰ Ka kapimpyini sanji si u shèrəfooni cêεge maa jwo: «Mu nyε na fyáge Kile na mà? Ko kuru yyefuge ninuge e mu ná uru nyε!

⁴¹ Wuu pi ke, ηke yyefuge nyε wuu nijcyaga, jahaha na yε kapiini wuu à pyi ke, lire l'à ku nò wuu na. Nka ηge nàni wi ke, u nyε a kapii pyi mε.»

⁴² U à puru jwo ke, maa Yesu jáare na: «Yesu, mu aha mpa ntèen ma saanre tatεεnge e tēni ndemu i ke, ma a yákili yaha na na.»

⁴³ Ka Yesu si u pyi: «Sèni na mii sí yi jwo mu á, nijjaa mu sí n-pyi ná mii i Arijinanji i.»

Yesu kwùni

(Macwo 27.45-56; Marika 15.33-41; Yuhana 19.28-30)

⁴⁴ Canjke mpyi a nò jùhò ninji i, ka numpini si mpâl'a jyè kini cyeyi puni i, mà tère pyi fo mà nò canvyinge na.

⁴⁵ Vàanjke k'à tég'a Kilejaarebage táa mà pyi shuunni ke, ka kuru si jcwón ninjke e.

⁴⁶ Ka Yesu si jwo fànha na: «Tufooni, mii sí na múnaani yaha mu cye e!» U à yire jwo ke, ka u múnaani si fwordo u e.

47 Ɔrɔmu sòrolashiibii yyaha yyére shinŋi u mpyi wani tayyérege e ke, ur'à lire nya ke, ka u u Kile péé maa jwo: «Séenŋi na, ŋge nàŋi mpyi a tíi!»

48 Sùpyire ti mpyi a pa cyire karigii tawiige e ke, ka pire puni nàvunŋɔ wuubii si núru na ŋkèege pi pyenyi i maa myahigii súu.

49 Yesu ceveebii ná cyeebii pi mpyi a taha Yesu fye e mà yîri Galile kùluni i ke, pire puni mpyi a yyére tatɔnge e, maa ŋcyii karigii wíi tapyige e.

Yesu ntòŋi kani

(Macwo 27.57-61; Marika 15.42-47; Yuhana 19.38-42)

50-51 Yahutuubii kànhe mɛge pi maha mpyi Ari-mati ke, nàŋi wà na mpyi na yîri kuru kànhe na, u mɛge na mpyi Yusufu. U mpyi Yahutuubii yukyaala kurunke e. Uru nàŋi na mpyi sùpya niŋcɛnŋe, maa ntíi. U sònŋɔre mpyi a taha Kile Saanre tèepani na. Yukyaala kurunke shiinbii sanmpii mpyi a jwo a bê kani ndemu na Yesu kyaa na maa li pyi ke, u nyɛ a ŋɛn'a jyè lire e mɛ.

52 Maa ŋkàr'a sà Yesu buwuŋi ŋáare Pilati á, si sà ntò.

53 Pilati à ŋɛɛ ke, ka Yusufu si ŋkàr'a sà Yesu buwuŋi tírige kworokworocige na, maa u pɔwà vâanntonŋi w'e, mà sà ntò. Fannke e u à sà Yesu tò ke, kuru mpyi a tùgo kafaaga ŋun'i, bu mpyi na sàha ŋkwò a tò kur'e mà nya mɛ.

54 Kuru canŋa nùmpañña mpyi na sí n-pyi canŋonke.

55 Cyeebii pi mpyi a Yesu tùug'a yîri fo Galile kùluni i mà pa ke, ka pire si ŋkàre ná Yusufu e

fannke na si sà Yesu buwuŋi síninŋkanni nya fannke funŋke e.

⁵⁶ Lire kàntugo ka pi i núr'a kàre pyenge, maa sà sìnme nùguntanga wumə ná wusuna yaa mà yaha. Canŋəŋk'á nə ke, mà tàanna ná Yahutuubii Saliyanji i, ka pi i ɲə.

24

Yesu à ɲè a fworó kwùŋi i

(Macwo 28.1-10; Marika 16.1-8; Yuhana 20.1-10)

¹ Cibilaage canŋcyiige* ɲyèkwənge na, sìnmpɛ nùguntanga wumpe ná wusunani pire cyeebii mpyi a yal'a yaha ke, ka pi i yire lwó na ɲkèege fannke na.

² Kafaage ku mpyi a tég'a fannke ɲwə tò ke, pi à sà nə wani ke, ka pi i sà kuru ta k'á kùuŋkul'a láha fannke ɲwəge na.

³ Ka pi i ɲyè fannke e maa wíi, ɲka pi ɲyɛ a Kafoonji Yesu buwuŋi nya mɛ.

⁴ Ka li i pi bilibili. Mà pi yaha pur'e, ka pi i mpâl'a nàmii shuunni nya pi à vāanvyinweeweere le mà yyére.

⁵ Ka pire cyeebii fyagara wuubii si niŋkure sín maa yyahayi cyígile ɲiŋke na. Ka pire nàmpii shuunni si jwo pi á: «Naha na yii ɲyɛ na ɲyii shinŋi caa kwùubii shwəhəl'e yɛ?

⁶ U ɲyɛ naha mɛ. U à ɲè a fworó kwùŋi i. Jwumpe u mpyi a jwo yii á mà u yaha ná yii e Galile kùluni i ke, yii funŋə cwo puru na.

* **24:1** Yahutibil'á cibilaage canŋcyiige ku ɲyɛ kárinji.

7 U mpyi a jwo na “Fànha ki, Supyaŋi Jyaŋi u le kapimpyiibii cye e, pi i u kwòro cige na. U kwùŋi canmpyitanrewuuni, u sí jè n-fworo kwùŋi i.”»

8 Pi à puru jwo a kwò ke, ka cyeebii funŋyi si jcwɔ Yesu jwumpe ninjwumpe na.

9 Ka pi i yîri fanŋke na maa ŋkàr'a sà yi puni yyaha jwo cyelempyiibii ke ná ninŋinŋi ná pi shèrɛfeebii sanmpii pun'á.

10 Cyeebii pi mpyi a kàre fanŋke na ke, pire pi mpyi: Mariyama u mpyi na yîri Magidala kànhe e ke, uru ná Zhanɛ ná Yakuba nuŋi Mariyama mà bâra cyeebii piiberii na. Pire cyeebii pun'à yîri fanŋke na, maa mpa jwumpe ninumpe jwo Yesu tûntunmpil'á.

11 Nka pi mpyi na sônŋi na jùŋɔ baa jwumɔ cyeebil'à jwo. Pi jye a dá pu na mɛ.

12 Lire ná li wuuni mú i, ka Pyeri si yîri maa fê a kàre fanŋke na, maa sà jâara a wíi ku funŋke e. Lempe kanni baare e, u jye a yafyin nya mɛ. Ka li i u bilibili, ka u u núr'a kàre pyengɛ.

*Yesu à uye cyêe u fyèŋwɔhɔshiinbii pìi shuunni na,
pi i ŋkèɛge Emayusi kànhe e
(Marika 16.12-13)*

13 Kuru canŋke ninuge e, Yesu fyèŋwɔhɔshiinbii pìi shuunni mpyi na ŋkèɛge kànhe kà na, kuru kànhe mɛge na mpyi Emayusi. Ku ná Zheruzalɛmu kànhe laage mpyi a tòro culumɛtirii ke ná shuunni na mɛ.

14 Karigii cyi mpyi a pyi lire tɛni i ke, pi mpyi na cyire puni yu piy'á, na ŋkèɛge.

15 Mà pi yaha jwumpe na piye shwɔhɔl'e, ka Yesu yabilinŋi si file pi na, maa kuni bínni ná pi e.

16 Pi mpyi na Yesu naa, nka l'à pyi mu à jwo yaage kà k'à para pi yyaha na, mà pi pyi pi nyε a jà a u cè mε.

17 Ka Yesu si pi yíbe: «Naha shi yii na yu, na nkèεge amε yε?» Ka pi yyetanha wuubii si yyéere.

18 Nge mεge ku mpyi pi e Kilopasi ke, ka uru si jwo: «Karigii cyi à pyi numε Zheruzalemu i ke, mu kanni baare e, sùpya nyε a sù Zheruzalemu i cyi cèmbaa mε.»

19 Ka Yesu si pi yíbe: «Naha shi k'à pyi yε?» Ka pi i u pyi: «Kile túnntunni Yesu u mpyi a yîri Nazareti kànhe e, ná Kile mpyi a fànha le u jwumpe ná u kapyiinkil'e sùpyire nyii na ke, nde l'à u ta ke, lire kε!

20 Wuu Kile sáragawwuubii nùnyufeebii ná wuu yyaha yyéere shiinbil'à u le cye e, pi à u kwòro cige na a bò.

21 Wuu mpyi na sônji na uru u sí n-pa Izirayeli shiinbii nùnyò wwû bilere e. Nka u à kwû ke, cyi canmpyaa faanre u nyε nge.

22 Wuu kurunke e, cyeebii pìl'à pa jwumpe pà jwo wuu á, mpemu p'à sàa wuu bilibili sèe sèl'e ke. Nyège na, pi à sòl'a kàre u fannke na,

23 maa mpa wuu pyi na pire nyε a sà u buwuji ta wani mε, na pir'à Kile mèlekεebii pìi nya, ka pire mèlekεebii si yi jwo pir'á na Yesu à nè a fworò kwùni i.

24 Bà cyeebil'à yi jwo wuu á mε, wuu shèrεfeebii pìi mú à shà fannke na, mà sà yi ta amuni, nka pire mú nyε a u nya mε.»

25 Ka Yesu si pi pyi: «Yii yákili baafeebii, yii dama nyε a táan Kile túnntunmpii jwumpe na mà dε!

26 Lire kyaalanjanni na, bà Kile Nijcwənrəŋi mpyi a yaa u kyaala u u nta a jyè Kile sɪnampe e mà?»

27 Lire kàntugo mà lwó Kile tūntunŋi Musa sémebii na, mà sà nɔ fo Kile tūntunmpii sanmpii puni sémebii na, jwumpe p'à séme u kyaa na pire sémebil'e ke, ka u u puru yyaha jwo pi á.

28 Kànhe na pi mpyi na ŋkèege ke, pi à sà nɔ kuru na ke, ka Yesu si uye pyi mu à jwo u ko raa ntùuli s'a ŋkèege yyaha yyére.

29 Ka pi i u jaare na u àha ŋkàre me, na numpilage na ŋko raa wwùu. Ka u u jyè pyenge e maa ntèn wani ná pi e.

30 Tèni i pi à pa ŋkwùulo s'a lyí ke, ka u u bwúuruŋi lwó, maa fwù kan Kile á, maa u kwòn kwòn a kan pi á.

31 Lir'à pyi ke, ka pi yákilibii si múgo, ka pi i jɔcè na Yesu wi. Lire kàntugo ka u u mpâl'a pînni pi na.

32 Ka pi i wá na yi yu piy'á na: «Tèni i u mpyi na Kile Jwumpe Seməŋi yyaha yu wuu á kuni na ke, wuu funjyi mpyi a táan sèe sèl'e de!»

33 Ka pi i ntíl'a yîri, maa núr'a kàre Zheruzalemu kànhe e, mà sà cyelempyiibii sanmpii ke ná niŋkinŋi ná pi shèrefebii ta pi à bínni.

34 Ka pire cyelempyiibii si jwo pi á na Kafoonŋi Yesu à jè nàkaana baa, na Simɔ yabilin'à u ja!

35 Nyɛ nde l'à mpíi shiin shuunniŋi ta mà pi niŋkaribii yaha ke, ná pyiŋkanni na pi à Yesu cè, tèni i u à bwúuruŋi kwòn kwòn mà kan pi á ke, ka pi i yire puni yyaha jwo.

*Yesu à uye cyêe u cyelempyiibii na
(Macwo 28.16-20; Marika 16.14-18; Yuhana
20.19-23; Kapyiinkii 1.6-8)*

³⁶ Mà cyelempyiibii yaha puru jwumpe na, ka pi i mpâl'a Yesu niñjyereni nya piye shwəhəl'e. Ka u u jwo: «Kile u yyeñinke kan yii á.»

³⁷ Ka pi i fyá fo mà tateenge fô piye na, naha na ye pi mpyi na sônñi na buñi wà fwəngə pír'à nya.

³⁸ Ka Yesu si pi pyi: «Naha na yii nyε na fyáge be? Naha k'à nte sònñore shiñi tírige yii funñ'i ye?»

³⁹ Yii na kantahigii ná na tooyi wíi, yii i ñcè na mii wí. Yii bwəñ na na a wíi, bufwəngə nyε na mpyi ná cyere ná kaciyy'i mii fiige mε.»

⁴⁰ Mà u yaha puru jwumpe na, u à u kantahigii ná u tooyi cyêe pi na.

⁴¹ Pi mpyi a dá Yesu ñèñi na mε, naha na ye u ñèñi mpyi a pi funñyi táan fo mà pi bilibili. Ka Yesu si pi yíbe: «Yalyige na wá naha yii á la?»

⁴² Ka pi i fyafwəngə kan u á.

⁴³ Ka u u ku shwə a kyà pi nyii na.

⁴⁴ Maa jwo: «Tèni i mii mpyi ná yii e ke, mii à yi jwo yii á na yaaga maha yaaga k'à séme mii kyaa na MusaSaliyanñi ná Kile túnntunmpii sanmpii sémebii ná Zaburu sémeñi i ke, cyire pun'à yaa cyi tòro cyi jwuñkanni na.»

⁴⁵ Nyε u à yire jwo ke, maa pi yákilibii múgo, bà pi si mpyi si Kile Jwumpe Semεñi ñwəhe cè mε.

⁴⁶ Maa núr'à jwo pi á: «L'à séme amuni na Kile Niñcwənrəñi sí n-kyérege n-bò, ñka u kwùñi cantanrawoge u sí ñè.

⁴⁷ Na mà lwó Zheruzalemu kàñhe na, Jwumpe Nintanmpe sí n-jwo u mege na supyishiñi pun'á,

na pi pi toronkanni kênne pi i láha kapegigii na, bà Kile si mpyi si cyi yàfa pi na mē.

⁴⁸ Nye kyaa maha kyaa mii à pyi ke, yii à cyire puni nya tapyige e, yii a cyi yu yii a màre.

⁴⁹ Yii tèn Zheruzalemu i, mii Tuŋi Kile à sífente ntemu ᵼwǝmεε lwó ke, fo mii aha tire tîrige yii ᵼun'i tèn ndemu i ke.»

Yesu à kò a dùgo nìnyin na

(Marika 16.19-20; Kapyiŋkii 1.9-11)

⁵⁰ Lire kàntugo ka Yesu si ᵼkàre ná u cyelempyi-ibil'e Betani kànhe taan. Pi à sà nǝ wani ke, ka u u u cyeyi yîrige, maa ᵼwó le pi á.

⁵¹ Mà u yaha u u dùbabil leni pi á, u à kò a yîri pi shwǝhǝl'e mà kàre nìnyin na.

⁵² Ka cyelempyibii si wá na u kêre. Pi à kwò ke, ka pi funntanga wuubii si núr'a kàre Zheruzalemu kànhe e.

⁵³ Canᵼa maha canᵼa pi mpyi maha piye bínnini Kileᵼaarebage e, marii Kile kêre.

**KILE JWUMPE SEMEŋI JWUMPE NINTANMPE
New Testament in Senoufo, Supyire Farakala; spp**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Supyire Sénoufo (Sénoufo, Supyire)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Senoufo, Supyire

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

cxl

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

9c94658e-b59d-5cd7-bd2e-4e0770667d41